

بادتھ

پروفیسر کولمبیر

تخصّصی شمارہ

ایڈیٹر: ڈاکٹر آفاق عزیز۔ ڈاکٹر محفوظہ جان
بادتھ کلچرل سوسائٹی سٹری نگر

اردو کا شہر افسانہ

اکھ

تقابلی مطالعہ

ڈاکٹر محفوظ جان

مول : ڈاے ہتھ روپیہ (Rs. 250/)

کتاب میلنگ پتہ :

۱۔ باؤتھ کلچرل سوسائٹی سرنگر

۲۔ کتاب گھر لال چوک

۳۔ محمد رمضان، بڈ شاہ نیوز ایجنسی۔ لال چوک، سرنگر۔

AAKIF BOOK DEPOT

437, MATIA MAHAL DELHI-6

ترتیب

- ۱۔ ازیچ کتھ — کاشتر لسانی خانہ انگ کاشتر تارکھ — اداہ — ۲
- ۲۔ پروفیسر امکار ناتھ — اکھ تعارف — ڈاکٹر امر مالوی — ۴
- ۳۔ دوم جی تو بہ — آر کے بھارتی — ۱۱
- ۴۔ کول — لسانیاتک مشہور عالم تہ رت انسان — ارجن دیو محبوبہ — ۱۴
- ۵۔ ڈاکٹر امکار ناتھ کول — اکھ شخصیت — واریاہ پہلو — ڈاکٹر کے وی دی ایل نرہالہ — ۱۷
- ۶۔ کاشتر لسانیات کول صابن دہیت — پروفیسر شفیع شوق — ۱۹
- ۷۔ کول صابنہ غار لسانی تخلیقہ — اکھ تعارف — پروفیسر تن لال شانت — ۲۱
- ۸۔ امکار ناتھ کول — میا کی زم مصنف — ڈاکٹر روتھ شمت — ۲۳
- ۹۔ پروفیسر کوئیو ڈیو ڈکشنری — اکھ سرسری نظر — محمد یوسف ٹینگ — ۲۵
- ۱۰۔ Omkar Koul my Kashmiri Guru — پروفیسر کاشی ملی — ۲۹
- ۱۱۔ ڈاکٹر امکار ناتھ کول تہ پنجابی — ڈاکٹر نریندر کے دے — ۳۱
- ۱۲۔ کول صابن ستر انڈیو — مدیران — ۳۴
- ۱۳۔ کیشری کہانیاں پیچھ تبصر — پروفیسر سر کرشن کول — ۴۰
- ۱۴۔ کاشتر لسانیات تہ پروفیسر کول — ڈاکٹر پ کرشن بٹ — ۴۲
- ۱۵۔ کول تہ کاشتر ٹیک کمپیوٹر پروجیکٹ — ڈاکٹر پی امارانی — ۴۴
- ۱۶۔ ارفیکٹو کمیشن سکولز — ڈاکٹر وجے کمار کول — ۴۶
- ۱۷۔ دروستان روز ٹڈ — اکھ سام — ڈاکٹر تن لال تلاشی — ۵۰
- ۱۸۔ کول صاب — مسوری منتر ستھ ڈری — ڈاکٹر الکا کلکرنی — ۵۳
- ۱۹۔ پروفیسر کول تہ کاشتر زبان — ڈاکٹر نرہار احمد دار — ۵۴
- ۲۰۔ کاشتر ریڈر — اکھ تبصر — ڈاکٹر محفوظ جان — ۵۶
- ۲۱۔ مینون ر شرچ گائیڈ — کول صاب — ڈاکٹر مہو بالا — ۵۸
- ۲۲۔ کوہستانی نو کیشری — اکھ تبصر — مشاق احمد مشاق — ۶۰
- ۲۳۔ کول صاب بھو نیتہ ترجمہ کار — پیارے ہتاش — ۶۲
- ۲۴۔ کیشتر مندر چر جی — امکار ناتھ کول — ڈاکٹر آفاق عزیز — ۶۴
- ۲۵۔ خبہر نامہ — مدیران — ۶۷

باوٹھ

اپریل ۱۹۹۷ء تا مارچ ۱۹۹۸ء

جلد — ۱۰

ایڈیٹر

ڈاکٹر آفاق عزیز

ڈاکٹر محفوظ جان

شمارہ — ۱۵ — ۱۸

محل — ۲۰۰

کتابت — محمد عباس، بشیر احمد
ترجمان — باوٹھ پبلشرس سوسائٹی سرگرمی کیشتر
ناشر — باوٹھ پبلی کیشنز سرگرمی

رسالہ میلنگ پے :-

- ۱۔ سینٹر آف سینٹرل ایشن سٹیڈیز کیشتر یونیورسٹی
- ۲۔ عمر رمضان — بدشاہ نیوز ایجنسی لالپوک سرگرمی
- ۳۔ کتاب گھر — لالپوک سرگرمی

CIL — میسور

NRIC — پٹیا لہ پنجاب

کول صاب

کاشٹر لسانی خاندانگ کاشٹر تارکھ

لسانیات چھ نموشک سبجیکٹ ۔ اتھ چھ ویسے تہ ڈرائے ساپنسے (DRY SCIENCE) ونان ۔
 وول گوویہ چھ تیوت دلچسپ موضوع ز بوزن وول چھ پرن وائی سندر کھوتہ دلچونارو ستری بوزان مگر
 پرن وائس ستری ستری چھ بعضے بوزن وول تہ پسرے یوان ، لسانیاتس چھ واریاہ قسم مگر سارے
 قسم چھ اکثر جز مشترکہ ۔ تہ زن گوو مایم ، لفظ ، جملہ ، اسم ، فعل ، حرف ، کال ، جملت ، تذکیر و
 تانیث ، لکر ، سوالیہ تہ پتھی ہی درجنہ واد جز چھ لسانیاتکس دایرس منز یوان تہ بیم ساری چھ
 اکہ زبانی ہند وجود ضمانت ۔ لسانیاتکی ماہر چھ پرتھ زبانی منز موجود ، تاہم تل کاشٹس لسانیاتس
 پیٹھ گھڑ و پڑے قلم ۔ ۱۸۸۷ء منز چھ پروفیسر ارنسٹ سارے بروہنہ کاشٹر زبانی ہند ماخذ
 درد و نہتہ اتھ کن ظون پھران تہ امہ پتہ چھ یورپی نثر اد تہ برصغیر کہ لسانیاتک بجناب
 جارج ابراہیم گریسن کاشٹر زبانی ہندس ارتقائی سفرس تہ امہ کین تمام لسانی پہلون
 کہوچہ کھالتھ اکھ مکمل تہ مدلل تحقیقی کام انجام دوان یوہہ کاشٹر زبانی ہندس کنہ تہ پہلوس
 پیٹھ کتھ کر نہ خاطر بنیادی تہ مفصل ذریعہ چھ ۔ میتے یوت نہ بلکہ چھے گریسن تحقیقی کام کاشٹر
 زبانی ہندی ماخذ بد کڈنکی و تہ پڈر تہ کاشٹر اووان ، کین پتہ آپہ بیٹہ تہ واریاہ یورپی محقق
 تہ ماہر لسانیات یو کاشٹر زبانی ہندس مختلف پہلون خاصکر تھ امہ کس آگرس متعلق قلم تل
 اگرچہ یہ سلسلہ امہ پتہ تہ جاری رڈ مگر غار ملکی لسانی ماہرن ستری ستری دژ ملکی لسانی ماہر و
 تہ کاشٹر زبانی ہند خدمت سرانجام تاہم چھ پروفیسر ادمکار ناتھ کولس کاشٹر لسانی ماہرن

منزیمہ لحاظ ممتاز مقام حاصل نہ سہ چھ کاشر زبانی ہندین مختلف پہلون پیٹھ الگ الگ کتاب لیکھان تہ کاشر زبانی ہنر خدمت کتر تھ امیک دایر وسیع کران۔

پروفیسر اومکار ناتھ کول صاحب لیچہ واریاہ کتاب مختلف زبان ہندین ماہرن ستر لٹھ پہلے تہ پتھ کئی کور کھ کاشر زبانی ہند لسانیات پر زبان نش متعارف۔ "کشمیری، ساہتہ و اتھاس" ناوچ کتاب لیچہ کول صاحب اُکس مایہ ناز پنجابی سکالر ڈاکٹر نریندر کے دلے نہ اشر اہ ستر یہ چھ کھ ڈنیک موقعہ میلہ کاشر ادبی تو ایر پنجابی زبانی منز تحریر کمرہ آپ۔ سہ تہ اُکس کاشر ہندی دوسریں بجایہ خود داکھ تھ کین لایق تہ قومی شعور ک کارنامہ چھ۔ امہ کہ برکتہ ووت کاشر بہلہ پایہ ادب پنجابی قومس بروہنہ کُن تہ تمَن چھ کاشر ادبک تیوت، امپر نشن زجہ خوتون، تسد کلام تہ تہنر زندگی چھ پنجابکین سکولن منز پرناونہ پوان۔ پنجابی زبانی منز چھ پین دوشون ہنر بیا کھ مشترکہ کتاب "فونٹک ریڈر"، کول صاحب بیا کھ انفرادی کتاب یوہ پنجابی زبانی منز چھ تینک ناوچھ "پنجابی بھاشن د ادھیپن"، کول صاحب کُر ڈاکٹر روتھ لیلایہ ستر لٹھ درد خاندانن زبان خاص کتر تھ کاشر زبانی متعلق کتابیات تیارییمہ کہ برکتہ تمَن سارنہ تحقیقی کاہن ہند خاکہ بروہنہ کُن آدین منز درد خاندانن زبان متعلق بنیادی کام کرنہ چھ آثر۔ یہ سارے انفارمیشن چھ "کوہستانی ٹو کشمیری"، ناوچہ کتابہ اندر درج۔ اتھ کتابہ اندر پچھ تمَن سارنہ کتابن ہند دیو کھ پو کھ تنقیدی تعارف تہ میلان پیمہ درد خاندانس متعلق لیکھنہ چھ آثر۔ امہ علاوچھ درد خاندانس متعلق لیکھنہ آستین تحقیقی مضمونن ہند تہ اتھ منز ذکر۔ کاشر زبانی منز سماجی لسانیاتکی دیوار تہ ورتاؤ۔ اتھ پہلوس پیٹھ چھ کول صاحب تہ پروفیسر پٹرایدون ہک مشترکہ طور۔ "کشمیری" اے سوشلنگوئسٹک سروے، ناوچ کتاب ۱۹۸۳ء اندر چھاپان۔ کاشر زبانی ہندی مختلف پہلو زیر بحث انان چھ ہم دوشوے سکالر "آس پیکٹس آف کشمیری لنگوئسٹکس" ناوچ بیا کھ اکھ اسم

کتاب ترتیب دوان۔ کاشتر زبانی خاطر یس سارہ دے کھوہ تہ پوڑ کار نامہ کول صابن انجام دیت سہ چھ
 پروفیسر کاشی والی ستر رلتھ "کاشتر گرامریس ۱۹۹۶ء منز چھاپ سپڈ۔ اتھ منز چھ جدید لسانیات
 اوصو لو مطابق کاشتر زبانی ہندی تمام پہلو وثر ہوانہ آمتری تہ وینکنا م چھ تہ واحد گرامریس ہر
 رنگہ مکمل تہ مدلل چھ۔ کول صابن لیچھ کاشتر پیچھ تہ ہیچھنا وثر خاطر مختلف کتابہ پن منز "ایین
 انٹینسو کورس ان کشمیری" تہ "کشمیری فونٹک ریڈر" قابل ذکر چھ۔ امہ علاو لیچھ پوڑ بیہ تہ درجنہ
 واد کتابہ کاشتر زبانی ہنتر ترقی خاطر یہ ملکہ پن مختلف ادارن منز خاصکر تھ مسوری، میسور
 تہ پیالہ سینٹرن منز شاملہ کورس چھ۔ کول صابن ادبی سفر رو د تہ انگریزی، کاشتر تہ پنجا بیہ تام
 محدود بلکہ کرمیو "اردو فونٹک ریڈر" ناوچ کتاب نذیر حسن ناو کس اکس سکالرس سنتر رلتھ
 مکمل۔ ہندی پاٹھ لیچھ پوڑ کشمیری اور ہندی رام کھتہ کا دیا کائناتکھ ادھیان۔ "امہ علاو چھ ہنتر
 واریاہ کتابہ یہ لسانیات پن مختلف خیالن تہ پہلون ہنتر آبیاری کران چھ پن منز "لنگو شکس
 سٹیڈیز ان کشمیری ۱۹۸۷ء۔" ٹاپکس ان ہندی لنگو شکس ۱۹۸۱ء، "لینگویج ان ایجوکیشن ۱۹۸۳ء
 "لینگویج، سٹایل اینڈ ڈسکورس ۱۹۸۹ء، "پیوکن کشمیری۔ اے لینگویج کورس ۱۹۸۷ء تہ ہنتر
 ہنتر بیہ تہ درجنہ واد کتابہ شامل چھ۔ پن سارہ پن کتابن اندر چھ اکہ نتہ بیہ طریقہ کاشتر
 لسانیاتک کا نہ تہ کا نہ پہلو وثر ہوانہ آمتری۔ یہ چھ کاشتر زبانی منز تیوت اہم کار نامہ
 یس بنکس کاشتر خاطر رشک تہ سارہ پن کاشترن باپتہ فخر چھ۔ کول صابن چھ تم پہلو
 خاصکر امیک (کاشتریک) سماجی لنگو شکس، جملت، اڈریس آف موڈس، ریشتر، وغا، وغا
 وثر ہوانہ آمتری پن متعلق نہ تملنس برابر امہ بروہنہ تلم اوس تلمہ آمتری۔

کول صاب چھ سانی کز زندگی ہنتر کتہ تہ تہس دوران لیکھ پوڑ وراے روڈی متری۔ تمو
 چھ لسانیات، کاشتر لسانیات تہ ادبہ پن مختلف موضوعن پیٹھ تحقیقی تہ تنقیدی مضمونن لیکھ متری

یہ منظر لگ بگ ڈوڈو ہتھ آرٹیکل مختلف رسالوں میں شائع چھ سپریمز۔ واریاہ آرٹیکل چھ
 INTERNATIONAL جرنل میں شائع چھ گنتی کول صاب چھ امہ علاوہ افسانہ تہ لیکھان -
 وینکیتام چھ ہندی واریاہ افسانہ چھیمتری۔ یو چھ کاشن میں مختلف افسانہ نگارن ہندی افسانہ
 انتخاب کترتھ ہندی پاٹھی ترجمہ کتری متری یس پھند نیاکھ بوڈ کارنامہ چھ۔

کول صاب چھ پانہ تہ اکہ رسالہ ایڈیٹر یس چھرا لسانیاتک ترجمان چھ۔ "سو کھ ایشین
 لینگویج رور" ناؤک یہ رسالہ چھ ۱۹۹۱ء پیٹھ چھپان سیتھ متر معیاری مضامین چھپان چھ روزان -
 رسالہ چھ ملکہ نیبرم نگارشات تہ موصول سپدان۔ ایچ ایڈیٹنگ، ترتیب، کور تہ گپٹ اپ
 چھ کول صاب تہ تجربک، ذہانتک تہ ایکسپو جبرک ضامن البتہ چھ اتھ منتر اکھ کئی آسان یو سہ دہ
 کترتھ سپریمز۔ یہ چھ کول سانبہ خانی کینہ اکھ ایڈیٹوریل بوڈیج سہ کئی چھ یہ زرسالہ منتر چھ
 ادارہ آسانے، امہ رسالہ ذریعہ تہ چھ کول صاب کاشنرس لسانیاتس لول برتھ تمیک تعارف
 پرملکن تہ ملکی لسانی شوقہ والین کمرناوان۔

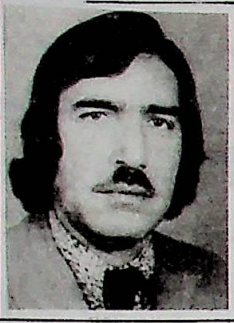
پروفیسر اومکار ناتھ کول صابن دیت تومی درد تہ زبانی ہنرمائے آسنگ تلو بوت تمہ سائے
 سیلہ یو ملکی تہ غار ملکی لسانی ماہر کاشن زبانی ہنر کلم تو ارنجہ نش محرم کتر تہ تم ہنچناؤ کھ
 کاشن رسم الخط۔ جیتے یوت نہ بلکہ تنداؤ کھ کاشن زبانی ہندین مختلف پہلون پیہ قلم
 تہ لیکھناؤن مضمون تہ کتابہ۔ پن منر بورس زکھارین ماسکو، امریکہک پیٹرک، روتھ
 لیلہ تہ کاشی والی تہ شامل چھ۔ ملکین منتر چھ کار مورے سباراد تہ اشوک۔ آر کلکر قابلمہ ذکر۔
 یم ساری چھ از تہ کاشن زبانی ہندین مختلف موضوعن پیٹھ منتری منتری قلم تلان۔

پروفیسر کول چھ اکھ ڈاینایک شخص یس اکثر آور چھ آسان۔ گاہے ایڈمنسٹریٹنس ستری،
 گاہے ادبی ماماتن منتر، بعضے پرناؤس ستری تہ اکثر درکشاپن، سینینارن تہ کانفرنسن ستری۔ زیادہ

وق چھ کول صائبس وونی بین الاقوامی کانفرنسنس مٹز موہ کلان کرن تہ کیاہ، وہر ڈورس
چھ کانفرنسہ آساں۔ گراہر ارے، گراماسکو تہ بعضے آسٹریلیا تہ امریکہ یا لندن۔ یوٹام لسانی
مادانگ سوال چھ اسہ کاشترین خاصکر باوتھ کلچرل سوسایٹی تہ خصوصاً باوتھ رسالہ کین ایڈیٹر
چھ ماجرہ کیشتر ہندس اُس ماہ ناز سپوٹس پیٹھ تیوت فخر یوت اسہ پنڈت کلہن (توارپنخ)،
محمود گامی (ترجمہ مثنوی)، فردوسی کیشتر وہاب حاجنی (شاهنامہ ترجمہ)، رسول میر (لولہ شاعر)،
تہ عبدالاحد آزادس (نقاد تہ ادبی مورخ)، پیٹھ چھ تنکیا زیم ساری چھ پنے ہن انفرادی دان
ہندی دسلابی تہ ارتقاے شہسوار۔

بخونیت، ایڈمنسٹریٹر چھ کول صائب سپٹماہ لایق۔ ہندس ٹیبلس پیٹھ چھ اکہ دہک
کاکر بلیکس دہس پیٹھ پوان تہ نہ چھ یم دفتری کاکر گہ لوان بلکہ یوت تہ زیر نگہ، امی
دہہ کام موہ کلاوان۔ البتہ چھ مین مٹز اکھ خاص عنہر تہ خوئی وپہ وکبہ خانی۔ اگر نہ
بیل تہر تہ ارڈو وڈو وڈو آو، کول صائب چھ یکدم پانے وہ تھان تہ متعلقہ کام کران مگر مین
چھ نہ زانہہ شرار تہ کھسان۔ مہمان نوازی مٹز چھ مین زبردس رگاڑ حاصل، نرم دل تہ
نرم طبیعت چھ مین پاداشی۔ مذاق تہ جہ کران چھ مین زندگی ہند اہم پہلو۔

پروفیسر او مکار ناتھ کول یم وڈو کین CIL میسور، ڈیٹی ڈایریکٹر تہ چھ، پھر واریا ہن
ادبی لسانی تہ سماجی تنظیم ہندی ممبر تہ عہدہ دار۔ یم چھ ڈراوڈین لنگوئیک سوسایٹی ہندی
لایف ممبر تہ "لنگوئیک سوسایٹی آف انڈیا" صدر تہ۔ غرض کول صائب متعلق یوت لیکھو
تیوت چھ کم۔ اگر آہندہ ۱۵۰ ہن مضمون تہ ۴۲ ہن کتابن تنقیدی سام، ہمو، وری وادن
پیٹھ چھ مواد۔ افسانہ نگار، اُسر تن یا تنقید نگار، لسانیات ک کانہہ تہ پہلو چھ یا ترجمہ کاری
ہند مادان، ٹیکنالوجی ہند موضوع یا ایڈمنسٹریشنس مٹز استعمال سپدن واجیتی زبان، ہاتھ

پروفیسر امکار ناتھ۔ اکھ تعارف

یہ وق اس وقت رسالہ، اخبار تہ کتابہ پریس تہ بلاضے شار
لیکچرس منظر گزاران۔ ارین صاب اس مہدی، اردو،
فارسی تہ سنسکرت تہ جان پانچو زانان مکر "آدن
یاد بیوم" شار سہ مہ پرہ رؤس چھہ تہندہ بیہہ کیہنہ
چھاپ سہمت۔ ارین صابن تصنیف لائق کام چھہ
بھگوت گیتا پیند کاشتر منظوم ترجمہ۔ ایچ خوبی چھہ
یہ نہ ستن ہتن شولوکن چھہ اکس لپلاہ ہند فاسم تہ
روانی دتھ اکسے بکر منظر پر چھہ شار پتہ اکوے وون دہ
آمت۔ میانہ خیالہ چھہ یہ ترجمہ چھاپ کرنگ او مکار ناتھ
کولس پیٹھ اکھ اخلاقی قرض ایس نکھ والہہ خاطر کول صاب
شاید پانہ تہ آرزو مند آسہ۔ ارین صابن گریٹر اوماحولن
ایس اثر او مکار ناتھس پیٹھ ترو و تومی ناو وارہس حدس
تام او مکار ناتھ کولہر شخصیت۔ اننت ناگہ تہ ایس پل کالبہ
تالیم پراوتھ کوز کول صابن بی لے تہ امہ پتہ ایم۔ اے۔
تہ چھہ پنہہ کاہکو گوتہ گوتہ گوتہ گوتہ گوتہ گوتہ گوتہ
ہندی مضمونس منتر ایم لے کر تھہ لیو دوے کول
صابس امر سنگھ کالجہ تقرری تہ سینر امالو نہ کو کو نہ جوین۔
یم گئے تحقیق کر نہ آگرہ۔ یہ اوس کول صابنہ زندگی ہند
اکھ اہم فاصلہ تکیانز آگرہ و آتھہ بدلیو کول صابن سوخی

کاشتر زبانی ہندی اکھ اہم تھکھور عالم، صاحب نظر
پانچہ زبانی زانن و اولیسانی ماہر تہ ترے درجن کھو تہ نیاو
کتابن تہ الہ پلہ اکھ تھہ ترچہن تحقیقی، تنقیدی ادبی تہ ثقافتی
مضمونس ہندی لکھاری سنڈت او مکار کول زلے ۷۷
جنوری ۱۹۴۱ء ایس منتر کولہ کامس نکھہ اکس کامس منتر
نیٹہ بجوم ناو چھہ۔ یم چھہ پریم ناتھ کول ارین (یم حال حالے
سہہ رگواس سپدی) ہندی دویم صاحبزادہ کول صابن پڑ
ابتدائی تعلیم بیکامپہ تہ میٹرک کور کھہ ۱۹۵۷ء ہس منتر کول کام
ہائی سکول کہ وارسہ۔ پریم ناتھ کول ارین اوس ادب ستر
جان لوے کھوے فقوان تہ پانہ تہ شاعری کران۔ امہ
کئی سدا او مکار کولس گرہ منتر جان ادبی ماحول میسر۔
کول صابن وون چھہ زتمن پیٹھ چھہ ارین صابن سپٹھاہ
سون تہ گون اثر۔ کول صابن ہیترا و تھہ جاتہ منتر تنک
بندی کرف تہ تہند وون چھہ نہ کہ دہہ و تھہ ارین صابن
کول صابنہ غار حاضری منتر یہ تنک بندی ہنر کاپی تہ
اکھ تھو و کھہ لیکھتھہ "مے چھہ ترے نش سپٹھاہ
وفہ مید" یم لفظہ تھہ لوب کول صابن سہہ حوصلہ ایس
اتنام تہنر شخصیت برابر سگہ راوان چھہ۔ ارین صاب
اسی باپاری پیشہ تہ امہ محبوب او سکھ وق تہ کافی تہ

لسانیاتک سر پہ گنہ نہ کھنڈے یہ کول صاحب جنوری
۱۹۹۹ء منظر امریکہ تہ اہہ ٹنگر ILLINOIS یونیورسٹی
منز اردو ہندی پر ناوہ تہ اتی کوریمو لسانیاتس منظر
پوسٹ ڈاکٹرٹ۔ امریکہس منظر کاشتر زبان ہندی اس
اہم ٹنگر درینڈت برج کاپر وہا بس ستر و دین لہے
کھوے مگر امریکہس منظر ٹری کول صاحب مرحوم گرداری
تکون پانیہ ر کز زیادہ متاثر۔ ہم اتہ تقابلی ادبجو پروفیسر
اسر۔

ہندوستان والیس پنے پتہ ر و د ک کثیرن وریں کول
صاحب ناردرن ریجنل لیکچرنگ سٹرک پر پیل تہ امہ پتہ
رٹ پولال بہادر شاستری اکیڈمی مسوری منظر زبان ہندی
شونج صدارت تہ اتہ تہ ٹنگر کاشتر زبان خاطر کچھ
لالی کام۔ ۱۹۹۴ء پیچھے کول صاحب کثیت پروفیسر تہ
ڈپٹی ڈائریکٹر CIIL میسورس منظر۔ اتہ کیاہ چھہ ہم
کاشتر زبان تہ ادب خاطر گرانج باو تھہ چھہ فقط پتہ
ہن دون وریں منظر تین دن ورکشاپ ہنر کار رگی
وچھتہ سپدان بین منظر شری باتن تہ شری افسان ہنر زبان
بڑر کتابہ تخلیق کرنہ آہہ بین پیچھے رتھ رتھ بحث سپد
تہ ہم کاشتر اس دلس منظر اکھ اہم اضافہ چھہ۔

یونام تخلیقی ادبک تالیق چھہ کول صاحبن کرکینٹرس کالس
شاعری تہ طالب علمی ہندس زمانس منظر لپچھہ اکھ ہندی
ناول تہ بیٹھ "بھولے سہرے چتر" ناواوس۔ مگر ناول سپر
نہ چھاپ، شاید امہ کونینتر گالی ماسو وٹس اتہ کم بین معیار
تہ اتہ شیر پارکرس آیکھ نہ دبار فرشتہ۔ اکھ ڈراما "کراہہ

وارپس خدس تام۔ K.M INSTITUTE جوبن کر تھ
باسیو و او مکار ناتھ کولس بین بیان اکس وٹس علمی تہ ادبی
ماحولس منظر تہ پنے لیاقتہ مطابق کوریمو امہ ماحولہ منظر فیضیاب
سپڈنگ اراد۔ اداکس سربراہ ڈاکٹر ماتا پراساد گپت
منظر ٹنگرانی منظر سپد کول صاحبہ تحقیقی کامہ ہند آغاز۔ ڈاکٹر ماتا
پراساد اسمٹکی تہ غار مٹکی شہر ہرت یافتہ عالم تہ محقق۔
یہ ہنر علمی لپچھہ بنے یہ تریشہ ہنس کولس خاطر امرتھ دار۔
ظاہر چھہ نہ یہ تحقیق اوسہ محض ڈگری پر اوہ خاطر تحقیق
موضوع اوس "کاشتر تہ ہندی منظوم راماین روایتیک
تقابلی مطالہ" امہ تحقیق کز اوکر جارن گنہ راو کول صاحب
دلس منظر اکہ طرف لسانیاتچ ماتے تہ۔ بینہ طرف پنے بین
سارکے کاشتر تہ ہندی منظوم راماین رلیو اتر سام
بینر۔ بین سپد موم ز کاشتر منظر چھہ شتھ منظوم راماین
لیکھنہ آہر تہ بین ستن منظوم راماین ہندی قلمی نسخہ
کامہ کامہ تہ گر گر رٹھانڈا اٹسہ کانہ بہل کام بین سارکے
راماین ہند تحقیقی مطالہ تہ اوس صبر آزما۔ پیو وچھہ نہ ٹنگر
راماینس منظر اوس شوس زیادہ بگردنہ آہمت۔ آندرام
ترسلن اس پنے ہنس راماینس منظر و المیکی راماینچ
روایت پانہ ناوہتر۔ نیل کینٹھ شہر مائن اوس تلسی داسس
ولیو تلمت تہ پرکاش رام کور کاشتر زبان ہند
میچھہ تہ نہ کچھہ رچھتہ اتھ اندر مقامی رواہنرں جلے
ڈر ہنر کول صاحبن کور راماینک اکھ نسخہ پروفیسر بلجی
ناٹکس حوالہ بیٹھ تموپتہ شیر پارکرتہ لیس پتہ کچھل اکیڈمی
چھوپ۔

انہی کو کوشش کران اُس۔

اومکارناٹھ کولس چھے واریاہ فیلو شپہ نیامہ تہ وظیفہ
تہ میلہ تہ۔ یم چھ واریہن تالیسی تیکینی، علمی تہ ثقافتی اداران
بندر رکن تہ عہدہ دار تہ واریہن یونیورسٹین ستر چھ
یمین بحیثیت مابہر تالق۔ کول صاحب چھے کاشر علاوہ ہندی
اردو، پنجابی تہ انگریز زبانین پیٹھ دسترس تہ بہنہر کتاب
چھے عام پانچ انگریز زبان ستر چھ تہ۔ اٹھ دہ کتاب چھے
ہندی تہ پنجابی زبان ستر تہ۔ جبہ خولہ متعلق بہنہر تحریر
سپہر پنجاب یونیورسٹی ستر تہ مقبول ذرا تہ چھے سیلیبس
منہر موجود۔ یو لیمچ کاشر ادب تہ پنجابی زبان ستر۔ درد
زبان متعلق تہ چھ کول صاحب رزواقیت تھوان تہ اٹھ سیلیبس
منہر چھے بہنہر کتاب "KOHISTANI TO KASHMIRI"
وچھو لائق۔

کول صاحب پسندیدہ مادان چھ لسانیات تہ صرف و نحو۔
کاشر لسانیات متعلق چھ بہنہر کام تھیکو لائق تہ کاشرس
گریمس متعلق چھے بہنہر حال حلہ پھیلیر کتاب KASHMIRI
A COGNITIVE DESCRIPTIVE GRAMMAR

یو سہ یونیٹ کاشی ولی نہ اٹھ واسہ لیمچ بہنہر چھے۔ یو سہ
SYRACUSE یونیورسٹی منہر کاشر تہ جنوب
ایشیائی لسانیات پروفیسر چھ۔ کتاب چھ ۹۵ پونڈ قیمت
یس تقریبین پانچھ ساس رو پیہ گو، یہ قیمت چھ شاید
اومکارناٹھ کولس ماروے کھو تہ دروگ کاشر نکھار
بنوان۔ بہنہر بیا کھ ہم چھین واجنہ کتاب چھے "
KASHMIRI SYNTAX" یہ منہر بیٹراڈون

دار تہ چھ لیکھمت تہ مسوری منہر کوریکو "تصویر" تہ
سیج۔ کول صاحب ستر تقدیری لیمچ تہ چھے بہنہر برتھ کتاب منہر
منہر تہ بہنہر یمن چھے اسلوبیائس ستر خاص دلچسپی تہ
ایچ تارلف چھ یم تیر ڈوسی کران زسورے تحریری
فن چھ اٹھ منہر زمان۔ بہنہر کتر چھ اسلوب خا رجب
لفظو تہ علامتو کھو تہ زیادہ داخلی کیفیت ستر رنگ
رطان۔ یم چھ اسلوبیائس منہر نقطہ نظر تہ تجربہ تہ شامل
کران یس واریہن حدس تام صھی چھ۔ یم چھ ونان ز
لفظیا طر ز تحریر چھ تجربک اٹھ ترسیل لباس تہ اسلوبک
فقط اٹھ حصہ۔

کول صاحب چھ تقریبین ستر کاشر افسانہ تہ
لیکھمت تہ یو منہر چھ اکثر ہندی ترجمہ تہ ہتھ چھاپ تہ
سیدمتی۔ کول صاحب چھے باقی کاشرین نکھارین ہندی
پانچ اٹھ کتھ پیٹھ زبردس مولوی ز کاشر زبان
ہند واریاہ ادب چھ چھاپ نہ سپد تہ باز نہ پیہ
کفر ضایہ سیدان۔ کتھ چھے سوے زیو تام کاشر بولن

والک مینہر زبانی تہ ثقافت کول برن نہ تو تام روز کاشر
زبان اٹھو یکسی بہنہر حال منہر۔ کول صاحب خیال چھ زرت
تخلیق ادب یاد کرنہ خاطر تہ چھے ورک شاپن بہنہر ضرورت
تہندون چھ ز آسٹریلیس منہر وچھ تہ تہن تخلیق ادب کہن
طالب علمین ہند اٹھ کلاس یمن برتھ کاشر تہن بہنہر مضمون
ہنر اٹھ ناول لیکھمت آسٹری کلاس اُس فقط اٹھ پھر
یو سہ پرتھ کاشر طالب علم ستر اُس اُس نو قسط پیٹھ
سیر حاصل بحث کر تہ تہ منہر تخلیق صلاحیتن بروے کار

یہ تعارف انداز و اتنا و نہ بروہہ چھم یہ وٹن زکول صائبہ
 شخصیت منداکھ اہم پہلو چھ تہند سو باد۔ کول صائبہ حلیمی تہ
 سادگی چھے ہنر وزن و آری تہ و صعداری ہند آہ۔ آکھ شخصیت
 منتر چھے سو دہن ترھو پہ نہ زار گر زبان۔ اکھ پڑ سکون
 تہ باخلوص سادہ منش ڈاکٹر او مکار ناتھ کول یس پڑ پاٹھ
 ہلہ پشوش پھو لمت چھ۔ سہ پشوش یس نش کاشرس
 کلپرس، کاشر زبانی تہ ادیس بروہہ کن تہ واریاہ و و مید
 چھے پڑ پشوش باد تھ رسالہ کن ایڈیٹر ڈاکٹر افاق عزیز تہ ڈاکٹر
 محفوظ جابہ ہند مشورہ تہ و ویت مے امس بہار پائے شخصیت
 پیٹھ لکھ نڈ موقع۔ ●●

بھتہ ہری کرشن کول

کمز بیون بیون لو کو بیون بیون اغراض تہ مفاد پڑ کرہ
 باپتہ تھو پڑ کر کھڑ چھ کر کر مٹر۔ آہ کھو تہ تہ پڑ کھ چھ یہ
 ز ترجمہ کار تہ چھ کاشرس ہند ہنر تہ پڑر، دودہ دگ
 پنہ تہ ظرفی پیٹھ پائے پائس طشر کرنگ مزاج یس کاشرس
 زبانی منتر پ نون ہیکہ ہنر تھ۔ مکر سہ چھ تہ کر تھ تہ امیک مٹر
 و پیر زبانی ہندس جاس منتر پیش کرلس منتر سٹھاہ حدس
 تام کامیاب رو دمت۔

بہتر روزہ اگر افسان ہند ہندی عنوان سہ ستر
 کاشرس منتر تہند واصل عنوان تہ دہ آہ ہن آہ ستر، سہ ستر
 سیدہ کو شتر زان والہن ہم افسانہ بد کٹلس منتر آسانی۔ ●●

بد جہلم گنڈ جھون جھیم
 لکھ پھٹی زبانی کا نہ نہ کا نہ (آفاق)

ہونک اچہ واس چھ۔ آکھ کتابہ منتر چھ ہند آریالی پوت
 منظر منتر کاشر لسانی بنا و پچ سام ہنہ آہ مٹر۔
 کول صائبہ چھے مہجورس متلق تہ کتاب لکھ پڑ تہ
 کینترن کاشرس افسان ترجمہ تہ کورمت۔ کول صائبہ ہن کرپن
 ہنر فہرست سازی کڈ گئیہ ستر نا انصافی۔ ضرورت چھ
 آہ کھ ہنر زہن ہنر کتابن مے الگ الگ سام ہنہ تہ آہ
 ستر مابلس باقی کاشر لکھار تہ کینہہ حوصلہ تہ یہ شوق
 ماگزہ صکھ نہ تہ تہ تراون پتھ کن کینہہ تھکن لائق۔
 کول صائبہ چھ پنہن علمی تہ تخلیقی صلاحیتن برے
 کار اچہ مختلف ادارن تہ کینہن ہندس درخاس پیٹھ
 قلیل مدتی ماہرہ کورس تہ سر انجام روان۔ مثالے

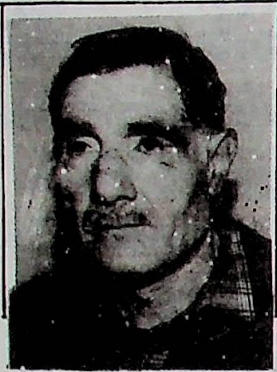
EFFECTIVE COMMUNICATION SKILLS

کورس چھ ترے یہ پیٹھ پائرسن دھ ہن ہند
 "WRITING" دون دوہن تہ

BUILDING دون دوہن۔ ہم چھ مختلف ادارن

منتر، TIME MANAGEMENT، تہ موضوعن پیٹھ
 دھن گنٹل ہندس لیکچر تہ روان۔ ہم سارے کھ چھ کول
 صائبہ شخصیت ہند تیکینی تہ ماہرہ پہلو بد کڈان۔ کول صائبہ
 چھ سارے کاشر شاعری پسند مگر دل دہد، جبہ خولون تہ

دینا ناتھ نادہن چھ تم خاص کر وید۔ کول صائبہ چھ ہن تریشو پڑ
 رلوایت ساز شاعر مانان۔ نرس منتر چھ ہن مرحوم علی محمد لون
 اسلوب پسند تہ گنہ تہ ادبی صنف منتر چھ ہم "گجر" اکھ ادبی حسن
 مانان یس یکن ولس کاہنہ چیز لکھ نہ بجایہ تخلیقی تجربہ منتر
 شامل چھ کران۔

دوم جی تہ پ

بیتر بوسے) آبجہالی شو بونا تھ، غلام نبی تہ پ، رام جی (آر، کے، بھارتی) وغا پر چھ۔ دوم جی لیس اوس لو کپارس اڈا کول گرتھان تہ "ر"، اوس نہ پھکان ادا کرتھ تہ اسی کو اُس دیان "دوم جی یا، تھہہ ہر۔۔۔ رک" سہ اوس کران "ہہ پ" تہ اسی اسی ساری انسان۔

بوگا مہ منتر کچھ دریا یہ "ماو" وسان لیوہ سہ اڈ جہنہ (اکہ کامک ناو) لہتہ دریا یہ ویشو منتر نیران چھ تہ ہر ماہ منتر کچھ یار پور کز و سہ آرڈن لیس و سہ سہ تر لان۔ ویشو چھ کولنر ناگہ منتر نیران تہ اہر بلہ آہر شارہ منتر و سہ کولکامہ منتر وسان۔

دوم جی اوس بوگا مہ سکولس منتر پیران تہ شیمہ پتہ کولکامہ ہائی سکولس منتر۔ اسی چھ پینہ اُکس کتا بہ منتر تہ لیکو کھت تہ مے چھ پانہ تہ خبر ز اسی و تہ و تہ ڈل واریو منتر لار مرث و انجن ترور لوان تہ کھووان۔ مگر تین دوہن اسی نہ کز کز یین کامین پیٹھ شاباش کران یا کتھاہ تراوان ہیکہ اسی سہ مار ووان۔ وارہ ہند ماہک تہ اوس نہ زیادہ سختی کران۔ وہ نہ گھو ہا کتھاہ و آتھا کتھاہ اسی تہ تہ نصیحت

پرونیہ او مکار ناتھ کول یس مول موج وومکار ناتھ ناو آلوچھ کران زاو بوگا مہ۔ یہ کام چھ کولکامہ پیٹھ ترور کلو مہ لوان کن یار پور کز و تہ پیٹھ۔ اسی سندس ماس اسی یمن حال حالے (سال ۱۹۹۷ء) سہرگو اس گئیہ اوس پریم ناتھ کول ارین ناو۔ بہنر واکس چھ ناوشو باوئی لیند مالین اول کام چھ لیس زن کھڑ بٹہ یورس تہ منتر کامس منتر ناگ چھ۔ یہ چھ اہر بل تہ کولنر ناگ و تہ پیٹھ یار گھلس منتر اکھ کام۔ پریم ناتھ ارین اسی بہلہ پائیو شاعر، سماجی تہ سیاسی کارکن۔ وہ نہ گھو و کامس منتر زہنہ کز یین تہ تین سوشلہر تہ پیٹھ کز تہ حقدار اسی شلن تین اوس بے لوف قطہ با تھ لیکھن منتر کمال حاصل۔ یہ دہر اُچ مثال

کاسہ دیکھے دو دکس مے آسہ مے دلدار ما
و اسلس و سواس اصلی جاصلے شمار ما

وومکار ناتھ یس زن ٹاٹھنیا سببہ ازکل تہ گز کہ دوم جی و نان چھ، اوس لو کپارس تھتے اکھ لڑکہ یہ تر زن اسی سندس تھتے پر تھوی ناتھ کول (اُفسند

اردو، کاشغر، پنجاب، انگریز و فرانسیسی زبان ہند
پور علم، زیادہ ترجمہ ہم لسانیاتس مندرجہ جیسی تھاوان تہ اکتہ
پیٹھ چھے پور جن وادکتا، لیچھتر تہ ہتہ بدو سپر حکمہ کریر
مکر ہتر۔

ووم جی چھ فطرت مزاجیہ مزا نک۔ پرکتہ کتہ پیٹھ
چھ کپتہ نہ کپتہ کھٹس وٹان۔ نیلہ اہنر لکھ کپتہ مینہ شاماجی
کھاندراوس تہ اوس اوس کتہ پیٹھ پتھون روومت تہ اوس
دڑتہ کرکھ۔ "نہ یکس اوس۔ رام جی یس تہ مے سوکے
یس اوت پلٹو، وجہہ چھہ یہ نہ بہ تہ ووم جی چھہ باقیو
کھو تہ قد کتر ز پٹھی پن۔ اوس چھہ فطری طور عادت
اعتبار کر نک۔ یہ تہ یہ اسدھن ڈین وریں یکہ وٹ
ڈیس تہ اکتہ طافیس پیٹھ اوس پیٹھ پتھون لپنس تھاوان تہ از
تام چھہ نہ زانہ تہ ہیر پھیر گو مت یا اوس زانہ وومت کتہ
رکے پونس۔ اوس چھہ تقریباً دنیا ہیکس سارے ملکن ہند سفر
کو رمت مگر سو سادگی تہ وڑتہ و انج میلن تروہ نہ اوس تہ نہ
گو اوس بوڈا شک زانہ خبر پتہ اوسس بہ اوس
نش میسور تہ بہ اوسس اوسے نش روڈتہ تہ اوس چھہ
مے زانہ تہ بہ دیمت رمنہ نیلہ زن تہن دھن اوس
نہ اوس زن وول تہ تہ اوس اوس پرائی پاٹھو پیٹھ یکہ
وٹے یا نے تہ واربہ کھوان۔

ووم جی یس گھ وپر نک بہانہ تہ اگر حسابہ نیو نے (میانہ
ونگ مانہ چھہ اعلیٰ تعلیم) نیلہ ۱۹۵۴ء تہ اوس ہندو مال
یہ وھو یہ اول سیر بناون مگر مے دیت نہ پن یہ مشورہ تہ تہو
تہ مون۔ یہ چھہ پوز زاول سیر نہتہ اوس ہن اوس رو پتہ پتہ

مگر تیلہ ما آسہ ہے یہ ڈاکٹر او مکار ناتھ کول تہ کشیر ہندو
نہ ممتاز جوان سال سکالر نقاد، شاعر تہ افسانہ نگار ڈاکٹر آفاق
عزیز تہ ڈاکٹر محفوظ جان پچا ہے ہاتھ ہوس پریس محس
رسالک ووم جی پن سپیشل نمبر۔ حالانکہ یہ چھہ کانسہ اعلیٰ
شخصیت پیٹھ باونک دوہے خصوصی شمار۔ اوس چھہ فکر تران نہ
ووم جی پن مقام کیا چھہ کاشرس اوس منتر خاصکرتہ نو جوان
لسانی سکالر منتر۔ ووم جی یس علم و دانش چھہ تعریفین
ہنر منور ورتہ مگر یہ چھہ پن دل ووتہ تھو وومت۔ نیلہ اوس
"کاشرس پن محاورن ہنر ڈکشنری" مے ہاوتہ مے دڑا تہ
سر سری نظر تہ وومنس "اکتہ ہسا گوتھ کتہ جابہ لفظی ترجمہ
بجایہ صمی انگریز کو محاورے اوس تہ کیا نہ پتہ محاورے اوس
انگریز یس منتر دستیاب۔ اوس کو با تکلف سورے سوڈ
مے حوالہ تہ چھن امچہ گوڈ کتہ منتر شکر یہ تہ ادا کو رمت۔
یہ چھہ ہاوان نہ لفر کوتاہ بہلہ پایک چھہ۔ اوس منتر شخصیت چھہ
دھن حصن منتر باگرن لائق۔ اکتہ گوڈیو تہ سادہ عام کاشر
ووم جی یس زن اوس تہ پتہ پتہ پیٹھ بہان، کھاسس منتر
چلے چھوان تہ کھاس منتر تہ کھوان چھہ۔ سٹین باکھ اوس
تن یا ہند۔ یہ چھہ دیان "کاکر تھہ مزلوگ نہ زانہ"

گرس منتر زادر اوس تن تہ یہ تھارہ نہ دسہ، شہر چائے
اوس تن، یہ تھارہ نہ کافی یا لیٹن۔ دویم پہلو چھہ اوس منتر پن
محظن منتر یہ زن دتہ پچھن یونیورسٹی پن ہندو پروفیسر
تہ اید منتر ٹیوٹورس ہندو افسر چھہ آسان تہ تہ چھہ بلکل
اعلیٰ سوسائٹی ہند لفر اکتہ واقعی ثبوت دوان۔ عام طور

کول۔ لسانیاتک مشہور عالم تہ رستان انسان

ادہن شرکت کر نچ دعوت دوان۔ مے تہ لیو کھ تمو
واریا بہ لٹ پٹیا لہ پٹیا۔ مگر زندگی ہنر پریشانی
یو ڈرنہ مو ملہ۔ مے وچہ ڈاکٹر کول گوڈ پچہ لٹ کشمیر
یونیورسٹی ہندس کاشہر س ڈیپارٹمنٹ کس اگس
سیناس منہ۔ اکھ شرافتک مجوہہ اکھ عالم تہ اکھ لسانی
ماہر مس سفید سوٹھ لاکھ پوز پٹنس مضمونس منہ
پرکھ رنجہ حاضر جواب۔

کشیہر نہ تہ تہ روڈ مے تہ کول صاحب درمیان خطو
کتابت جاری۔ پٹنہری خامشہ پیچہ کوس بہ آل انڈیا انیٹھیو
طرفہ انڈین لینگو بزمیو رتہ۔ یہ سفر روڈ واریا بہ رنگی
میناہ خاطر جان۔ ڈاکٹر کول منہ لسانی کامہ ہند اندازہ
لوگ مے میسورس منہ۔ ڈاکٹر کولن پہہ اہم کتابہ
لسانیاتکس مادانس منہ لیچہ۔ تہنہر مو لاکون چھہ پیچہ
مضمونس منہ ممکن

اہم کھہ چہ یہ ز کشہر ہند اکہ پیچہ کھو ر کامہ۔
پر تھیو مت کول کیتھ پاٹھو ووت اکھ مقاس پیچہ پیچہ
از سہ چہ۔ مے چہ باسان اکھ منہ چہ دھون کھن ہند
ٹاکار اثر۔ اکھ پنڈت پریم ناتھ ارپن صاحبزبان شناسی

پیچہ پاٹھو جو صولس منہ ڈاکٹر سدھیشور ورما لسانیاتک
ماہر مانہ لیوان چھہ پیچہ پاٹھو چھہ لسانیاتکس ڈیہس منہ
کاشہر زبانی ہند واسطہ ڈاکٹر اوکار ناتھ سندناو ہسہ
لیوان۔ ڈاکٹر کول زاو کھ لٹ تحفہ پٹنس منہ بو گو کاس منہ
کاشہر شاعر پنڈت پریم ناتھ ارپن بندرگر۔ ارپن سید پرکینہ
کال بروہہ رگواس۔ ارپن اوس ہون دوس تہ تہ قدر دان
تہ۔ تیل اوس کول صاحب اکھ لوگ لٹ کہ پیلہ بہ ہند گر
کوس۔ سوٹھ لاکھ دوہہ اسی۔ ارپن منہ وار منہ اوس
وہ سہ باکھ تہ کال ڈورین منہ جگر پر تو تراوان۔ اندر
پیکو اسی زریہ بادام تہ تروٹھ کھو کھو لہ مہتر۔ شامن پیلہ
اسی کھہ باتھ کر نہ کھو اکھ لوگ لٹ کہ آو تہ لوگ دلچسپی سان
سانی کھہ باتھ بوز نہ کس ہنیکہ ہے امہ سا تہ یہ وٹھ نہ
کول نیشہ ناو زبانی سائنس کس مادانس منہ کشہر ہند
ناو۔

واریا بہ دہری بوز مے ز ڈاکٹر اوکار۔ این۔ کول چہ
پٹیا لہ نادرین لینگو گ منہ پر پٹیل ہند عثریتہ
کام کران۔ آتہ بہتہ روڈ ڈاکٹر کولس کاشہر زبانی ہند
زکھ وٹھش دوان۔ سہ اوس اکثر سینارن منہ کاشہر بن

محاورن ہنر سوسین تہ کرکھ چھاپ یٹھ ناو چٹھہ (A)

DICTIONARY OF KASHMIRI PROVERBS)

ڈاکٹر کول روڈی مسوری منٹر لال بہادر شاستری نیشنل اکاڈمی آف ایڈنسریشن گورنمنٹ آف انڈیا چیلینگو تاج فیکلٹی منٹر پروفیسر۔ اٹھ قومی اکاڈمی منٹر جہ ہندستان کہو مختلف صوبو پیٹھ تربیت پڑاونہ موکھ افسر یوان۔ یمن افسر منٹر جہ ڈپٹی کمنٹر ہوکر افسر شامل۔ ڈاکٹر کول روڈی اٹھ ادارس منٹر تہ قابل قدر خدمت انجام دیوان۔ یوہے اوس شاید سہ وجہ زیوت زیوت کول صاب گڑھال جہ تہ جہ انتظامی افسر تہن احترام کران تہ تہن ستریکان۔ اٹھ دوران کر تہو کاشتر زبان ہند کیسٹوٹ ٹائیپ ڈسٹریکشن متعلق کام شورو تہ ہند اکھ نمونہ اوسار ہنے کاشتر بن ادین سوزہ۔

ڈاکٹر کول منٹر انتظامی تہ علمی صلاحیت تہ شرافت جہ مختلف ہندستانی زبان متعلق سینار منعقد کران منٹر تہن پرتھ وزیر اٹھ روٹ کران۔ پتیس ورکس منٹر کر تہو جہ کاشتر، ڈوگری تہ پنجابی زبان ہند کیسٹوٹ ورک شاپ کامیابی سان مکمل۔ کاشتر تہ ڈوگری ورک شاپس منٹر آریجن ہند خاطر RHYMS (کسیر) تیار کرنہ۔ کسیر کتابی صورتس منٹر چھاپ سپر۔ پتیس ورکس یس منٹر آوڈاکر کول سنر رہنمائی منٹر بچن ہند بایٹھ اکھ کہانی ورک شاپ میسورس منٹر منعقد کرنہ۔ افسانہ ہنر تہ کتاب آہہ حال حاضریہ

ڈاکٹر کول جہ اکھ مکمل کوشر تہ اکھ شریف النفس بابہ صدہ

تہ دویم ڈاکٹر کول سنر مہمنت۔ کول چٹھ انگریزی، ہندی اردو، پنجابی تہ کاشتر زبان ہند عالم۔ تہ کرکھ کاشتر زبان ہندس لسانیاتس۔ ستریکس تہ صرف و نحو پیٹھ تحقیقی کام۔ تہ سنڈ انگریز کاشتر

IN KASHMIRI سید جنوری 1985 منٹر چھاپ، 462 صفحہ یہ ضخیم کتاب جہ انگریز تہ کاشترس منٹر یکوٹ لیکھنہ آمتر۔ یہ جہ تہن لوکن کوشتر ہچھناونہ موکھ لیکھنہ آمتریم انگریز زبان منٹر کوشتر پرن جہ یرھان۔ ڈاکٹر کول سنر سادہ وار کتاب جہ نومبر 1996 منٹر چھاپ سید منت کرامر

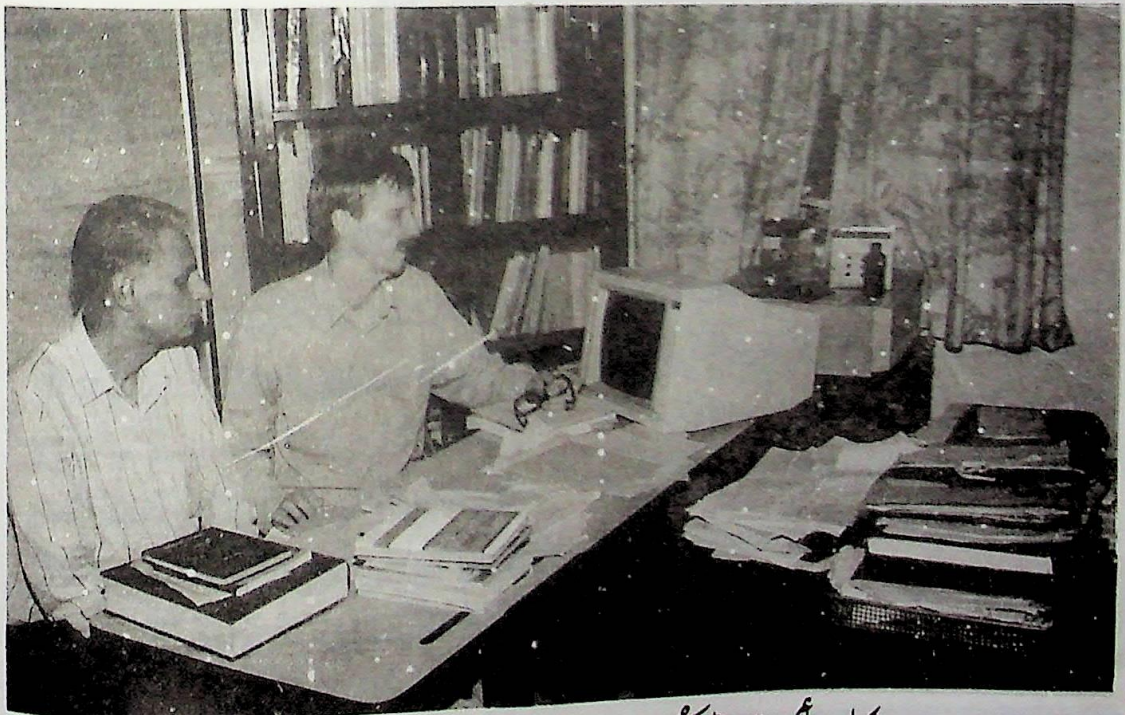
KASHMIRI - A COGNITIVE DESCRIPTIVE GRAMMAR

اٹھ ستر جہ کاشی والی برکیوس یونیورسٹی (SYRACUSE UNIVERSITY) تہ کول صابس ستر شامل۔ اٹھ گرامر جہ 95 پونڈ قیمت۔ اٹھ بارس منٹر وون تہ کول صابس زہر تہو اگر امہ کتاب ہندی ناشر امیک اکھ PAPER BACK ایڈیشن تہ کدہن کاشی والی جہ دہن ورکس منٹر کاشتر زبان پیٹھ کام کر تہ۔

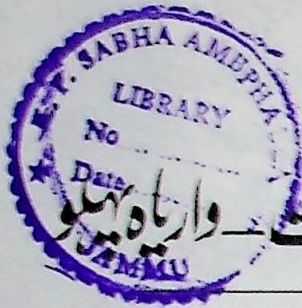
ڈاکٹر کول سند دیت جہ سماجی لسانیات تہ جنوبی ایشیا جہ زبان پیٹھ کام۔ ڈاکٹر کول روڈی لندن تہ باقی کر تہن جاین تحقیقی کام کران تہ از جہ بحیثیت ڈپٹی ڈائریکٹر ہندستانی زبان ہندس میسورس مرکزی ادارس منٹر۔ ڈاکٹر کولن لیکھنہ واریاہ تحقیقی مضمون۔ یم لسانیات کس مائلس تہند بوڈ دیت جہ۔ تہو کرکھ ہندی پاتھ کاشتر بن کہانین ہندی ترجمہ کتابی صورتس منٹر شائع۔ تہ کاشتر بن

ڈول صائب سوری ہندس لال بہاؤ شاستری نیشنل اکیڈمی آف ایڈمنسٹریشن گورنمنٹ آف انڈیا پیکس دفاتر مشن

ڈول صائب تہ پٹیرکھٹ اہل بنی اہل این اے اے کس آفمنس مشن کام کو ان

ڈاکٹر امکار ناتھ۔ اکھ غصیت۔ واریاہ پیلو

اڈاکٹر کول۔ اکھ ندان کروں انسان؛
ڈاکٹر امکار ناتھ کول سائیں سستی مینوں
گھوڑنیک ملاقات سپر ازروتنہ تینہ ترہ وری اگرہ
یونیورسٹی سندس کے ایم ایسٹی چیوٹ آف سٹیڈیز
اینڈ اینگلو سٹیکس ادارس منز یہ گھوڑنیک تعارف
رؤو چٹھاہ منز دارنہ اسہ وں تعارف دوران یام
اسہ پنہ پنہ پراہنہ نقصن پھیر دیت تام ہیتی کول
صائبن چٹھ کلہ ورنہ یہ نوزان پہچان گنے یہ تہ
پہنر یارنہ منز تبدیل۔

انسٹی چیوٹ تہ ہوسٹلس منز سستی سستی روزنہ کز
بڑے یہ سائی قہ رتجہ ڈاکٹر صائبن پیچھ میانہ مادی
زبان تیل کوچہ کینہ کتھ تہ مے پیچھ کینہ کتھ
سون ددہ اوس مزاجیہ کتھو سستی شور و گزھان
اکھ دوران ایم ذاتی مشکلات مے درپیش اسی تم کیہ
ڈاکٹر صائبن صوہ جتر منز مستحجہ۔

ڈاکٹر کول چھ اکھ دلچسپ مزاقیہ تہ رنبہ ورنہ
شخصیت۔ مین اگر یو ر مذاق کرو مین چھنہ زانہہ
تہ کھ کھسان بلکہ چھ امیک پور لطف ملکان اُمر

سند زندہ دلانہ سو باور کز گو و سائیں گروپس
منز دوستی ہند تیتھ ماحول پاؤنہ اسی اسی نہ اکھ
اُکس بغار روزان ریوت گزھن اسہ ہے توت اسی
ساری یکہ وٹہ گزھان سائی جماتھ اُس ہمیشہ پنہ پنہ
وہ ستادن یز تھ کران۔ پنہ پنہ وہ ستادن خلاف
کر ہونہ اسی کاٹھ تہ کتھ بڑاش۔ امہ پتہ نوکری
منز تیتھ تہ رود کول صائبن پنہ پنہ دوستی تہ سائیں
سستی ورنہ سٹھا مودر تہ رحمر لانہ۔

ڈاکٹر کول سستی مینوں یہ ساتھ چھ پتہ مینوں تہ ہو
ڈریو پیچھ اڑھیون۔ اسی اسی اگرہ یکہ وٹہ پتہ
ییلہ بہ ۱۹۶۸ ہس منز امریکا کوس کول صائب تہ آو
شیںہ ریت پتہ۔ یہ اوس سانہ دوستی ہند سندر۔ اسی
رودک اتہ تہ یکہ وٹہ اگرہ یکہ تم ددہ آہ پیہ واپس۔ امہ
پتہ مچ مے سینٹرل انسٹی چیوٹ آف انڈین لینگویجز
میسورس منز نوکری تہ بہ اس ہندوستان واپس ڈاکٹر
کول تہ آونہ پتہ۔ اُس مچ سینٹرل انسٹی چیوٹ آف
انڈین لینگویجز کس ناردرن رجنل لینگویج سینٹر
پٹیل لاہس منز نوکری۔ پتہ پتہ پتہ رود سون ساتھ برقرار

پٹیا لای پٹھہ گوڈا کٹر کول مسوری ڈیپو ٹیشنس پیٹھ
ستن ورن مگر اسہ کھو وین رابٹہ قایم پتھ پا کھو
رودسون علمی تہ ذاتی رشتہ قایم مسوری پیٹھ کھ کول
صاب تھدس عہدس پیٹھ میسورر اکہے ادارس
منز رفر تھ سپد سارہ ذاتی دوستی تہ علمی رابٹس منز
مزید ہر ہر۔

۲. ڈاکٹر کول - اکھ عالم

کول صاب روڈ پرنس لیکھنس منز گوڈ پیٹھ سٹھاہ
سجیدہ تہ سٹھاہ ایماندار پر تہ وز چھ تہ یہ بدل کتہ
کون تہ پین توجہ ڈالان اس چھ پتہ پنس مضمونس پیٹھ
عبور حاصل یہ کون چھ سٹھاہ کم لوکن حاصل آسان
اگر منز شخصیت ہند یہ پہلو چھ مزاقیہ پہلو نشہ بدکل
الگ لسانیات، تالیم زبان، کاشتہ زبان تہ ادب
چھ ہند ملل دیت پر چھ یہ زڈاکٹر کولس ہیو
عالم میان چھ سٹھاہ مشکل پتہ پنس سا تھین تہ
ماحقن چھ ڈاکٹر کول تریہے سجیدگی سان رہبری
کران یشہ سجیدگی سان سہ پن پرن لیکھن کران
اوس کول صابس چھ پرن لیکھن گوڈ تہ بدل کتہ
پتہ۔ اس ستر دوستی چھ پری پا کھو خوش نصیبی
منز کتہ۔ پتہ پن دوستن ستر افر منز خط کتابت
چھ امہ کتہ ہند تولوت ز یہ چھ تہ تکلفی منز یقین
تھاوان تہ چھ تن ستر نزدیکی رابٹہ تھاوان۔

۳. ڈاکٹر کول - اکھ ناظم

یہ کہات تر منز اس اکر ہ لور اسہ شہر گنہ خراب

چھ ڈاکٹر صابنس منز جس خلاف یوڈوے ڈاکٹر صاب
دفتری کام منز کتہ تہ ڈیجرس خلاف چھ مگر تم چھ
پتہ پن ماتحت حوصلہ افزائی کر کتہ کام منز ہننز دلپسی
براوان پتہ پن سا تھین ستر چھ کول صاب تھ پا کھو
یہ تکلفی تہ دوستانہ پا کھو پیش یوان ز تن چھ تہ پتہ
وقتہ بندشہ ہند کا تہ تہ خیال روزان بلکہ چھ افر منز
صبر ہند یوڈ لطف تان۔ یہ ونہ نک چھ تہ صبر و کھ
ز کول صاب چھ سٹھاہ قابل ناظم تالیم پتہ پنو یو
مختلف پہلو و کھ چھ ڈاکٹر کول لسانیات جس ماد انس
منز پنز اکھ الگ شہتی تھاوان۔ ● ●

☆ ریڈر تہ رچرچ آفیسری آئی آئی ایل میسور

بقیہ ڈاکٹر شفیع شوق

چھ کول صابن کئی زنی لیکھت، کاشتہ منز آلو کونو
انداز اکھ منز چھ کاشتہ منز رشتہ ناوان ہننز تہ و ترھنے
کر تہ آہر۔

او مکار ناتھ کول صابن چھ ہتہ واد مضمون تہ نوشتہ
کاشتہ گرامس تہ سانی انہارن متعلق لیکھوتی مگر کیم
ساری مضمون چھ انگریز ستر لیکھتہ، متو یوڈوے یو
مضمون تہ کتابو ستر کاشتہ زبان ہند سانک مطاپہ
دارہیس حدس تام مکمل چھ سپد مت مگر یہ سارے کام
گنہ کاشتہ منز تہ پھر تہ پری۔ مگر مسئلہ چھ اصطلاح
سازی ہند۔ ● ●

کاشتیں لسانیاتس کول صابن دیت

جملہ تہ فقر و پھر ہندوئس منز مشن تہی ٹیٹن کتاب لنگوٹک
سٹیڈ تہ ان کشتیری منز شابل ساری مضمون چھہ
ٹرانسفارمیشنل گرامر منہ انداز لیکھن آمتی تہ مڈا
چھہ رودت غار کاشتہن لکن کاشتہن زبانی ہندی جملہ
تہ جملہ فقر زانہ منز مدد کرمن ز کاشتہن منز جملہ سازی
ہندی د اخلی اصول ہندی تحقیقی مطالعہ ہم مضمون چھہ
انگریز زبانی ہندی جدید گرامر اندر لیکھن آمتی تہ
جملہ ہندی کاشتہن شکلہ تہ چھہ عام ٹرانسفارمیشنل گرامر
ہندی طرز چہ تہ کشتہ تہ چھہ کہ کتاب کاشتہن جملہ سازی
سمجس منز سیدھاہ مددگار تہ پندہ طرز چہ کھہ دینچ
کتاب۔

کول صابن چھہ کاشتہ زبانی ہندی سیرتھ لسانی
کنہ لسانی باس متعلق کام کشتہ۔ ابتدائی مضمونو پتہ
دیت تہ کاشتہ زبانی ہندی مخصوص انہارن تجزیاتی
انداز سام ہنس کون تہ توجہ دنیا کین محالٹ لکن
منز ہم موضوعاتی سیمنا سپیدی تمن منز کشتہ کول صابن
کاشتہ لسانیات کین حد بند موضوعن پیٹھ مقالہ پیش
ہمن منز تہن حصہ تہن ہندی و پھر ہندی کشتہ آے

امکارنا تھ کول آو اٹھم ڈیٹیل شروع کشتہ ہنس
ستی کاشتہن لسانیاتس منز بیلہ تہ کاشتہن ناوتی
فقر تہ کراوتی فقر متعلق پتہ مضمون لسانیاتی
رسالن منز شابل کراوتی۔ یہ اوس سہ زبانہ بیلہ
یورپس منز ساختہ لسانیاتہ پتہ چاکس کین ٹرانسفارمیشنل
جنر بیٹو کراوتی تہ ہندی اوس ہندی ہنس مگر بیاری
اوس کشتہ کیناہ دوس ہندی سانس منز تہ لسانیات تہی پتہ
یغری محققو زورس دہس منز تہ و مت اوس کاشتہن
لسانیاتس منز اوس الہ پلہ پانتر تہ ہندی وری ہندی
تہ ہندی کینا ز یورپی محققو اوس زورس دہس منز
پتہ دفتر و مت۔ اومکارنا کولس بردنچ کشتہ آے
ویڈیو گریسن، ایجوکٹھ، برکھار تہ پتہ پتہ کراوتی
ہندی اندواتن و پتہ کامہ کین منز کاشتہن
گرامر تہ صوتیاتس تفصیلی، سام اس ہندی آہر یورپ
ہندی ہم زورس کارنامہ آے تہ ساتھ تہ ڈیڑہ تہ کال
کھاتس تراوتی آمتی۔

گوٹھ گوٹھ ہم مضمون اومکارنا تھ کول لیکھن تمن منز
اوس جدید لسانیاتہ کین تصوراتن ہندی و تہ کاشتہ

ہند گرامر ترتیب دیمتیت بچہ عنوان — کیشمری: ۱۷
کاگنٹوڈ سکریپٹو گرامر چھ پر چھ روٹج کپنی ہند طرہ
شایع سپریمٹ۔

او مکار این کول صاب چھ پیٹھ رنڈی خھش نصیب
کیشمر ہمبر روزہ کنی روڈ ٹمس لسانیاتہ کس شو بس مٹر جدید
محقق سیتی وہ تھن ہن تہ لسانیات متعلق قومی تہ عالمی
سیمندارن تہ کالفرنس مٹر شریک سپینک موٹہ تہ میونس
نر ہندین قریب ترین ساتھین مٹر چھ انڈا یونیورسٹی
ہند دہین تہ نہایت سنجیدہ محقق پیرا ہون ہک تہ —
بیمس سیتی رلٹھ ڈز کول صابن اکھ شاندار کتاب
ترتیب بچہ عنوان چھ "اسپیٹکس آف کیشمری لنگویسٹکس"
اکھ کتاب مٹر چھ کول صابن ترمے مضمون شامل گوڈنیک
مضمون چھ نمبر روٹھ لیلے شمشہ سیتی رلٹھ لیو کھمت تہ اکھ
مٹر چھ کاشتر زبانی تہ دردی زبان ہندس باہمی شمس
نوا انداز سام ہینہ آہتر نم چھ پیٹھ تھیس واکس مٹر تہ
دردی زبان مٹر چھ شناسوہ زبان تھ ۵۰ فیصدی لفظ
راش کاشتر سیتی چھ رلان دویم مقالہ چھ کول
صابن پیرا ہون ہک نہ اشتر کہ لیو کھمت تہ یہ چھ نہایت
احتیاط تہ باریکی سان لکھنہ آہمت۔ انھ مضمونش مٹر
چھ ہاشتر کن کراوین ہندی ریٹھ پاس کاشتراونہ
آہتر یعنی "ڈرا یوڈ ٹرینز ٹو تہ کازوٹ پیرا ہون ہک نہ
اشتر کہ چھ اکھ مٹر کول صابن بیاکھ اہم مضمون شامل یعنی
"پرونامنٹل سفکس اینڈ سیلٹ اریگنیوٹی" تہ زورم مقالہ
(بلقے ص ۱۵)

بیمہ کاشتر زبانی باقے زبانو نشہ بیون تہ بدون چھ
بتاوان مکر سیتی آوٹن خاصیتن کن تہ پرنہ پانٹھ
توجہ دہ پیہ آفاقی چھ ریونیوسل گرامر کن اصولن تہ
طریقن ہند نایک تلکھ کور کول صابن کاشتر زبانی
ہننن باریک نراکزن ہند مطالہ تہ کاشتر لسانیات
سپت قابل احترام حدس تام قائم۔

کول صابن سارے کام چھ انگریز لیس مٹر پیٹھ کنی
کاشترن پرن والین ایچ پارکری زان چھنہ انگریز لیس
مٹر کاشتر جملہ لکھنہ بایتھ ورتو تھتھے پانٹھ انٹرنیشنل
ڈینٹک رسم خط پیٹھ پانٹھ مٹر بروہنہ برج بی کاپرون
پنہ ہن کتابن مٹر ورتو دمٹ اوس حالانکہ پیر چھ
یہ زامہ رسم خط پر کینہہ علامت چھ پی نہ کاشترن صدون
ہند متبادل۔ مشن:

۱۰: ۱ = ۱۹ / ۱۰ / ۱۱ / ۱۲ / ۱۳ / ۱۴ / ۱۵ / ۱۶ / ۱۷ / ۱۸ / ۱۹ / ۲۰ / ۲۱ / ۲۲ / ۲۳ / ۲۴ / ۲۵ / ۲۶ / ۲۷ / ۲۸ / ۲۹ / ۳۰ / ۳۱ / ۳۲ / ۳۳ / ۳۴ / ۳۵ / ۳۶ / ۳۷ / ۳۸ / ۳۹ / ۴۰ / ۴۱ / ۴۲ / ۴۳ / ۴۴ / ۴۵ / ۴۶ / ۴۷ / ۴۸ / ۴۹ / ۵۰ / ۵۱ / ۵۲ / ۵۳ / ۵۴ / ۵۵ / ۵۶ / ۵۷ / ۵۸ / ۵۹ / ۶۰ / ۶۱ / ۶۲ / ۶۳ / ۶۴ / ۶۵ / ۶۶ / ۶۷ / ۶۸ / ۶۹ / ۷۰ / ۷۱ / ۷۲ / ۷۳ / ۷۴ / ۷۵ / ۷۶ / ۷۷ / ۷۸ / ۷۹ / ۸۰ / ۸۱ / ۸۲ / ۸۳ / ۸۴ / ۸۵ / ۸۶ / ۸۷ / ۸۸ / ۸۹ / ۹۰ / ۹۱ / ۹۲ / ۹۳ / ۹۴ / ۹۵ / ۹۶ / ۹۷ / ۹۸ / ۹۹ / ۱۰۰ / ۱۰۱ / ۱۰۲ / ۱۰۳ / ۱۰۴ / ۱۰۵ / ۱۰۶ / ۱۰۷ / ۱۰۸ / ۱۰۹ / ۱۱۰ / ۱۱۱ / ۱۱۲ / ۱۱۳ / ۱۱۴ / ۱۱۵ / ۱۱۶ / ۱۱۷ / ۱۱۸ / ۱۱۹ / ۱۲۰ / ۱۲۱ / ۱۲۲ / ۱۲۳ / ۱۲۴ / ۱۲۵ / ۱۲۶ / ۱۲۷ / ۱۲۸ / ۱۲۹ / ۱۳۰ / ۱۳۱ / ۱۳۲ / ۱۳۳ / ۱۳۴ / ۱۳۵ / ۱۳۶ / ۱۳۷ / ۱۳۸ / ۱۳۹ / ۱۴۰ / ۱۴۱ / ۱۴۲ / ۱۴۳ / ۱۴۴ / ۱۴۵ / ۱۴۶ / ۱۴۷ / ۱۴۸ / ۱۴۹ / ۱۵۰ / ۱۵۱ / ۱۵۲ / ۱۵۳ / ۱۵۴ / ۱۵۵ / ۱۵۶ / ۱۵۷ / ۱۵۸ / ۱۵۹ / ۱۶۰ / ۱۶۱ / ۱۶۲ / ۱۶۳ / ۱۶۴ / ۱۶۵ / ۱۶۶ / ۱۶۷ / ۱۶۸ / ۱۶۹ / ۱۷۰ / ۱۷۱ / ۱۷۲ / ۱۷۳ / ۱۷۴ / ۱۷۵ / ۱۷۶ / ۱۷۷ / ۱۷۸ / ۱۷۹ / ۱۸۰ / ۱۸۱ / ۱۸۲ / ۱۸۳ / ۱۸۴ / ۱۸۵ / ۱۸۶ / ۱۸۷ / ۱۸۸ / ۱۸۹ / ۱۹۰ / ۱۹۱ / ۱۹۲ / ۱۹۳ / ۱۹۴ / ۱۹۵ / ۱۹۶ / ۱۹۷ / ۱۹۸ / ۱۹۹ / ۲۰۰ / ۲۰۱ / ۲۰۲ / ۲۰۳ / ۲۰۴ / ۲۰۵ / ۲۰۶ / ۲۰۷ / ۲۰۸ / ۲۰۹ / ۲۱۰ / ۲۱۱ / ۲۱۲ / ۲۱۳ / ۲۱۴ / ۲۱۵ / ۲۱۶ / ۲۱۷ / ۲۱۸ / ۲۱۹ / ۲۲۰ / ۲۲۱ / ۲۲۲ / ۲۲۳ / ۲۲۴ / ۲۲۵ / ۲۲۶ / ۲۲۷ / ۲۲۸ / ۲۲۹ / ۲۳۰ / ۲۳۱ / ۲۳۲ / ۲۳۳ / ۲۳۴ / ۲۳۵ / ۲۳۶ / ۲۳۷ / ۲۳۸ / ۲۳۹ / ۲۴۰ / ۲۴۱ / ۲۴۲ / ۲۴۳ / ۲۴۴ / ۲۴۵ / ۲۴۶ / ۲۴۷ / ۲۴۸ / ۲۴۹ / ۲۵۰ / ۲۵۱ / ۲۵۲ / ۲۵۳ / ۲۵۴ / ۲۵۵ / ۲۵۶ / ۲۵۷ / ۲۵۸ / ۲۵۹ / ۲۶۰ / ۲۶۱ / ۲۶۲ / ۲۶۳ / ۲۶۴ / ۲۶۵ / ۲۶۶ / ۲۶۷ / ۲۶۸ / ۲۶۹ / ۲۷۰ / ۲۷۱ / ۲۷۲ / ۲۷۳ / ۲۷۴ / ۲۷۵ / ۲۷۶ / ۲۷۷ / ۲۷۸ / ۲۷۹ / ۲۸۰ / ۲۸۱ / ۲۸۲ / ۲۸۳ / ۲۸۴ / ۲۸۵ / ۲۸۶ / ۲۸۷ / ۲۸۸ / ۲۸۹ / ۲۹۰ / ۲۹۱ / ۲۹۲ / ۲۹۳ / ۲۹۴ / ۲۹۵ / ۲۹۶ / ۲۹۷ / ۲۹۸ / ۲۹۹ / ۳۰۰ / ۳۰۱ / ۳۰۲ / ۳۰۳ / ۳۰۴ / ۳۰۵ / ۳۰۶ / ۳۰۷ / ۳۰۸ / ۳۰۹ / ۳۱۰ / ۳۱۱ / ۳۱۲ / ۳۱۳ / ۳۱۴ / ۳۱۵ / ۳۱۶ / ۳۱۷ / ۳۱۸ / ۳۱۹ / ۳۲۰ / ۳۲۱ / ۳۲۲ / ۳۲۳ / ۳۲۴ / ۳۲۵ / ۳۲۶ / ۳۲۷ / ۳۲۸ / ۳۲۹ / ۳۳۰ / ۳۳۱ / ۳۳۲ / ۳۳۳ / ۳۳۴ / ۳۳۵ / ۳۳۶ / ۳۳۷ / ۳۳۸ / ۳۳۹ / ۳۴۰ / ۳۴۱ / ۳۴۲ / ۳۴۳ / ۳۴۴ / ۳۴۵ / ۳۴۶ / ۳۴۷ / ۳۴۸ / ۳۴۹ / ۳۵۰ / ۳۵۱ / ۳۵۲ / ۳۵۳ / ۳۵۴ / ۳۵۵ / ۳۵۶ / ۳۵۷ / ۳۵۸ / ۳۵۹ / ۳۶۰ / ۳۶۱ / ۳۶۲ / ۳۶۳ / ۳۶۴ / ۳۶۵ / ۳۶۶ / ۳۶۷ / ۳۶۸ / ۳۶۹ / ۳۷۰ / ۳۷۱ / ۳۷۲ / ۳۷۳ / ۳۷۴ / ۳۷۵ / ۳۷۶ / ۳۷۷ / ۳۷۸ / ۳۷۹ / ۳۸۰ / ۳۸۱ / ۳۸۲ / ۳۸۳ / ۳۸۴ / ۳۸۵ / ۳۸۶ / ۳۸۷ / ۳۸۸ / ۳۸۹ / ۳۹۰ / ۳۹۱ / ۳۹۲ / ۳۹۳ / ۳۹۴ / ۳۹۵ / ۳۹۶ / ۳۹۷ / ۳۹۸ / ۳۹۹ / ۴۰۰ / ۴۰۱ / ۴۰۲ / ۴۰۳ / ۴۰۴ / ۴۰۵ / ۴۰۶ / ۴۰۷ / ۴۰۸ / ۴۰۹ / ۴۱۰ / ۴۱۱ / ۴۱۲ / ۴۱۳ / ۴۱۴ / ۴۱۵ / ۴۱۶ / ۴۱۷ / ۴۱۸ / ۴۱۹ / ۴۲۰ / ۴۲۱ / ۴۲۲ / ۴۲۳ / ۴۲۴ / ۴۲۵ / ۴۲۶ / ۴۲۷ / ۴۲۸ / ۴۲۹ / ۴۳۰ / ۴۳۱ / ۴۳۲ / ۴۳۳ / ۴۳۴ / ۴۳۵ / ۴۳۶ / ۴۳۷ / ۴۳۸ / ۴۳۹ / ۴۴۰ / ۴۴۱ / ۴۴۲ / ۴۴۳ / ۴۴۴ / ۴۴۵ / ۴۴۶ / ۴۴۷ / ۴۴۸ / ۴۴۹ / ۴۵۰ / ۴۵۱ / ۴۵۲ / ۴۵۳ / ۴۵۴ / ۴۵۵ / ۴۵۶ / ۴۵۷ / ۴۵۸ / ۴۵۹ / ۴۶۰ / ۴۶۱ / ۴۶۲ / ۴۶۳ / ۴۶۴ / ۴۶۵ / ۴۶۶ / ۴۶۷ / ۴۶۸ / ۴۶۹ / ۴۷۰ / ۴۷۱ / ۴۷۲ / ۴۷۳ / ۴۷۴ / ۴۷۵ / ۴۷۶ / ۴۷۷ / ۴۷۸ / ۴۷۹ / ۴۸۰ / ۴۸۱ / ۴۸۲ / ۴۸۳ / ۴۸۴ / ۴۸۵ / ۴۸۶ / ۴۸۷ / ۴۸۸ / ۴۸۹ / ۴۹۰ / ۴۹۱ / ۴۹۲ / ۴۹۳ / ۴۹۴ / ۴۹۵ / ۴۹۶ / ۴۹۷ / ۴۹۸ / ۴۹۹ / ۵۰۰ / ۵۰۱ / ۵۰۲ / ۵۰۳ / ۵۰۴ / ۵۰۵ / ۵۰۶ / ۵۰۷ / ۵۰۸ / ۵۰۹ / ۵۱۰ / ۵۱۱ / ۵۱۲ / ۵۱۳ / ۵۱۴ / ۵۱۵ / ۵۱۶ / ۵۱۷ / ۵۱۸ / ۵۱۹ / ۵۲۰ / ۵۲۱ / ۵۲۲ / ۵۲۳ / ۵۲۴ / ۵۲۵ / ۵۲۶ / ۵۲۷ / ۵۲۸ / ۵۲۹ / ۵۳۰ / ۵۳۱ / ۵۳۲ / ۵۳۳ / ۵۳۴ / ۵۳۵ / ۵۳۶ / ۵۳۷ / ۵۳۸ / ۵۳۹ / ۵۴۰ / ۵۴۱ / ۵۴۲ / ۵۴۳ / ۵۴۴ / ۵۴۵ / ۵۴۶ / ۵۴۷ / ۵۴۸ / ۵۴۹ / ۵۵۰ / ۵۵۱ / ۵۵۲ / ۵۵۳ / ۵۵۴ / ۵۵۵ / ۵۵۶ / ۵۵۷ / ۵۵۸ / ۵۵۹ / ۵۶۰ / ۵۶۱ / ۵۶۲ / ۵۶۳ / ۵۶۴ / ۵۶۵ / ۵۶۶ / ۵۶۷ / ۵۶۸ / ۵۶۹ / ۵۷۰ / ۵۷۱ / ۵۷۲ / ۵۷۳ / ۵۷۴ / ۵۷۵ / ۵۷۶ / ۵۷۷ / ۵۷۸ / ۵۷۹ / ۵۸۰ / ۵۸۱ / ۵۸۲ / ۵۸۳ / ۵۸۴ / ۵۸۵ / ۵۸۶ / ۵۸۷ / ۵۸۸ / ۵۸۹ / ۵۹۰ / ۵۹۱ / ۵۹۲ / ۵۹۳ / ۵۹۴ / ۵۹۵ / ۵۹۶ / ۵۹۷ / ۵۹۸ / ۵۹۹ / ۶۰۰ / ۶۰۱ / ۶۰۲ / ۶۰۳ / ۶۰۴ / ۶۰۵ / ۶۰۶ / ۶۰۷ / ۶۰۸ / ۶۰۹ / ۶۱۰ / ۶۱۱ / ۶۱۲ / ۶۱۳ / ۶۱۴ / ۶۱۵ / ۶۱۶ / ۶۱۷ / ۶۱۸ / ۶۱۹ / ۶۲۰ / ۶۲۱ / ۶۲۲ / ۶۲۳ / ۶۲۴ / ۶۲۵ / ۶۲۶ / ۶۲۷ / ۶۲۸ / ۶۲۹ / ۶۳۰ / ۶۳۱ / ۶۳۲ / ۶۳۳ / ۶۳۴ / ۶۳۵ / ۶۳۶ / ۶۳۷ / ۶۳۸ / ۶۳۹ / ۶۴۰ / ۶۴۱ / ۶۴۲ / ۶۴۳ / ۶۴۴ / ۶۴۵ / ۶۴۶ / ۶۴۷ / ۶۴۸ / ۶۴۹ / ۶۵۰ / ۶۵۱ / ۶۵۲ / ۶۵۳ / ۶۵۴ / ۶۵۵ / ۶۵۶ / ۶۵۷ / ۶۵۸ / ۶۵۹ / ۶۶۰ / ۶۶۱ / ۶۶۲ / ۶۶۳ / ۶۶۴ / ۶۶۵ / ۶۶۶ / ۶۶۷ / ۶۶۸ / ۶۶۹ / ۶۷۰ / ۶۷۱ / ۶۷۲ / ۶۷۳ / ۶۷۴ / ۶۷۵ / ۶۷۶ / ۶۷۷ / ۶۷۸ / ۶۷۹ / ۶۸۰ / ۶۸۱ / ۶۸۲ / ۶۸۳ / ۶۸۴ / ۶۸۵ / ۶۸۶ / ۶۸۷ / ۶۸۸ / ۶۸۹ / ۶۹۰ / ۶۹۱ / ۶۹۲ / ۶۹۳ / ۶۹۴ / ۶۹۵ / ۶۹۶ / ۶۹۷ / ۶۹۸ / ۶۹۹ / ۷۰۰ / ۷۰۱ / ۷۰۲ / ۷۰۳ / ۷۰۴ / ۷۰۵ / ۷۰۶ / ۷۰۷ / ۷۰۸ / ۷۰۹ / ۷۱۰ / ۷۱۱ / ۷۱۲ / ۷۱۳ / ۷۱۴ / ۷۱۵ / ۷۱۶ / ۷۱۷ / ۷۱۸ / ۷۱۹ / ۷۲۰ / ۷۲۱ / ۷۲۲ / ۷۲۳ / ۷۲۴ / ۷۲۵ / ۷۲۶ / ۷۲۷ / ۷۲۸ / ۷۲۹ / ۷۳۰ / ۷۳۱ / ۷۳۲ / ۷۳۳ / ۷۳۴ / ۷۳۵ / ۷۳۶ / ۷۳۷ / ۷۳۸ / ۷۳۹ / ۷۴۰ / ۷۴۱ / ۷۴۲ / ۷۴۳ / ۷۴۴ / ۷۴۵ / ۷۴۶ / ۷۴۷ / ۷۴۸ / ۷۴۹ / ۷۵۰ / ۷۵۱ / ۷۵۲ / ۷۵۳ / ۷۵۴ / ۷۵۵ / ۷۵۶ / ۷۵۷ / ۷۵۸ / ۷۵۹ / ۷۶۰ / ۷۶۱ / ۷۶۲ / ۷۶۳ / ۷۶۴ / ۷۶۵ / ۷۶۶ / ۷۶۷ / ۷۶۸ / ۷۶۹ / ۷۷۰ / ۷۷۱ / ۷۷۲ / ۷۷۳ / ۷۷۴ / ۷۷۵ / ۷۷۶ / ۷۷۷ / ۷۷۸ / ۷۷۹ / ۷۸۰ / ۷۸۱ / ۷۸۲ / ۷۸۳ / ۷۸۴ / ۷۸۵ / ۷۸۶ / ۷۸۷ / ۷۸۸ / ۷۸۹ / ۷۹۰ / ۷۹۱ / ۷۹۲ / ۷۹۳ / ۷۹۴ / ۷۹۵ / ۷۹۶ / ۷۹۷ / ۷۹۸ / ۷۹۹ / ۸۰۰ / ۸۰۱ / ۸۰۲ / ۸۰۳ / ۸۰۴ / ۸۰۵ / ۸۰۶ / ۸۰۷ / ۸۰۸ / ۸۰۹ / ۸۱۰ / ۸۱۱ / ۸۱۲ / ۸۱۳ / ۸۱۴ / ۸۱۵ / ۸۱۶ / ۸۱۷ / ۸۱۸ / ۸۱۹ / ۸۲۰ / ۸۲۱ / ۸۲۲ / ۸۲۳ / ۸۲۴ / ۸۲۵ / ۸۲۶ / ۸۲۷ / ۸۲۸ / ۸۲۹ / ۸۳۰ / ۸۳۱ / ۸۳۲ / ۸۳۳ / ۸۳۴ / ۸۳۵ / ۸۳۶ / ۸۳۷ / ۸۳۸ / ۸۳۹ / ۸۴۰ / ۸۴۱ / ۸۴۲ / ۸۴۳ / ۸۴۴ / ۸۴۵ / ۸۴۶ / ۸۴۷ / ۸۴۸ / ۸۴۹ / ۸۵۰ / ۸۵۱ / ۸۵۲ / ۸۵۳ / ۸۵۴ / ۸۵۵ / ۸۵۶ / ۸۵۷ / ۸۵۸ / ۸۵۹ / ۸۶۰ / ۸۶۱ / ۸۶۲ / ۸۶۳ / ۸۶۴ / ۸۶۵ / ۸۶۶ / ۸۶۷ / ۸۶۸ / ۸۶۹ / ۸۷۰ / ۸۷۱ / ۸۷۲ / ۸۷۳ / ۸۷۴ / ۸۷۵ / ۸۷۶ / ۸۷۷ / ۸۷۸ / ۸۷۹ / ۸۸۰ / ۸۸۱ / ۸۸۲ / ۸۸۳ / ۸۸۴ / ۸۸۵ / ۸۸۶ / ۸۸۷ / ۸۸۸ / ۸۸۹ / ۸۹۰ / ۸۹۱ / ۸۹۲ / ۸۹۳ / ۸۹۴ / ۸۹۵ / ۸۹۶ / ۸۹۷ / ۸۹۸ / ۸۹۹ / ۹۰۰ / ۹۰۱ / ۹۰۲ / ۹۰۳ / ۹۰۴ / ۹۰۵ / ۹۰۶ / ۹۰۷ / ۹۰۸ / ۹۰۹ / ۹۱۰ / ۹۱۱ / ۹۱۲ / ۹۱۳ / ۹۱۴ / ۹۱۵ / ۹۱۶ / ۹۱۷ / ۹۱۸ / ۹۱۹ / ۹۲۰ / ۹۲۱ / ۹۲۲ / ۹۲۳ / ۹۲۴ / ۹۲۵ / ۹۲۶ / ۹۲۷ / ۹۲۸ / ۹۲۹ / ۹۳۰ / ۹۳۱ / ۹۳۲ / ۹۳۳ / ۹۳۴ / ۹۳۵ / ۹۳۶ / ۹۳۷ / ۹۳۸ / ۹۳۹ / ۹۴۰ / ۹۴۱ / ۹۴۲ / ۹۴۳ / ۹۴۴ / ۹۴۵ / ۹۴۶ / ۹۴۷ / ۹۴۸ / ۹۴۹ / ۹۵۰ / ۹۵۱ / ۹۵۲ / ۹۵۳ / ۹۵۴ / ۹۵۵ / ۹۵۶ / ۹۵۷ / ۹۵۸ / ۹۵۹ / ۹۶۰ / ۹۶۱ / ۹۶۲ / ۹۶۳ / ۹۶۴ / ۹۶۵ / ۹۶۶ / ۹۶۷ / ۹۶۸ / ۹۶۹ / ۹۷۰ / ۹۷۱ / ۹۷۲ / ۹۷۳ / ۹۷۴ / ۹۷۵ / ۹۷۶ / ۹۷۷ / ۹۷۸ / ۹۷۹ / ۹۸۰ / ۹۸۱ / ۹۸۲ / ۹۸۳ / ۹۸۴ / ۹۸۵ / ۹۸۶ / ۹۸۷ / ۹۸۸ / ۹۸۹ / ۹۹۰ / ۹۹۱ / ۹۹۲ / ۹۹۳ / ۹۹۴ / ۹۹۵ / ۹۹۶ / ۹۹۷ / ۹۹۸ / ۹۹۹ / ۱۰۰۰ / ۱۰۰۱ / ۱۰۰۲ / ۱۰۰۳ / ۱۰۰۴ / ۱۰۰۵ / ۱۰۰۶ / ۱۰۰۷ / ۱۰۰۸ / ۱۰۰۹ / ۱۰۱۰ / ۱۰۱۱ / ۱۰۱۲ / ۱۰۱۳ / ۱۰۱۴ / ۱۰۱۵ / ۱۰۱۶ / ۱۰۱۷ / ۱۰۱۸ / ۱۰۱۹ / ۱۰۲۰ / ۱۰۲۱ / ۱۰۲۲ / ۱۰۲۳ / ۱۰۲۴ / ۱۰۲۵ / ۱۰۲۶ / ۱۰۲۷ / ۱۰۲۸ / ۱۰۲۹ / ۱۰۳۰ / ۱۰۳۱ / ۱۰۳۲ / ۱۰۳۳ / ۱۰۳۴ / ۱۰۳۵ / ۱۰۳۶ / ۱۰۳۷ / ۱۰۳۸ / ۱۰۳۹ / ۱۰۴۰ / ۱۰۴۱ / ۱۰۴۲ / ۱۰۴۳ / ۱۰۴۴ / ۱۰۴۵ / ۱۰۴۶ / ۱۰۴۷ / ۱۰۴۸ / ۱۰۴۹ / ۱۰۵۰ / ۱۰۵۱ / ۱۰۵۲ / ۱۰۵۳ / ۱۰۵۴ / ۱۰۵۵ / ۱۰۵۶ / ۱۰۵۷ / ۱۰۵۸ / ۱۰۵۹ / ۱۰۶۰ / ۱۰۶۱ / ۱۰۶۲ / ۱۰۶۳ / ۱۰۶۴ / ۱۰۶۵ / ۱۰۶۶ / ۱۰۶۷ / ۱۰۶۸ / ۱۰۶۹ / ۱۰۷۰ / ۱۰۷۱ / ۱۰۷۲ / ۱۰۷۳ / ۱۰۷۴ / ۱۰۷۵ / ۱۰۷۶ / ۱۰۷۷ / ۱۰۷۸ / ۱۰۷۹ / ۱۰۸۰ / ۱۰۸۱ / ۱۰۸۲ / ۱۰۸۳ / ۱۰۸۴ / ۱۰۸۵ / ۱۰۸۶ / ۱۰۸۷ / ۱۰۸۸ / ۱۰۸۹ / ۱۰۹۰ / ۱۰۹۱ / ۱۰۹۲ / ۱۰۹۳ / ۱۰۹۴ / ۱۰۹۵ / ۱۰۹۶ / ۱۰۹۷ / ۱۰۹۸ / ۱۰۹۹ / ۱۱۰۰ / ۱۱۰۱ / ۱۱۰۲ / ۱۱۰۳ / ۱۱۰۴ / ۱۱۰۵ / ۱۱۰۶ / ۱۱۰۷ / ۱۱۰۸ / ۱۱۰۹ / ۱۱۱۰ / ۱۱۱۱ / ۱۱۱۲ / ۱۱۱۳ / ۱۱۱۴ / ۱۱۱۵ / ۱۱۱۶ / ۱۱۱۷ / ۱۱۱۸ / ۱۱۱۹ / ۱۱۲۰ / ۱۱۲۱ / ۱۱۲۲ / ۱۱۲۳ / ۱۱۲۴ / ۱۱۲۵ / ۱۱۲۶ / ۱۱۲۷ / ۱۱۲۸ / ۱۱۲۹ / ۱۱۳۰ / ۱۱۳۱ / ۱۱۳۲ / ۱۱۳۳ / ۱۱۳۴ / ۱۱۳۵ / ۱۱۳۶ / ۱۱۳۷ / ۱۱۳۸ / ۱۱۳۹ / ۱۱۴۰ / ۱۱۴۱ / ۱۱۴۲ / ۱۱۴۳ / ۱۱۴۴ / ۱۱۴۵ / ۱۱۴۶ / ۱۱۴۷ / ۱۱۴۸ / ۱۱۴۹ / ۱۱۵۰ / ۱۱۵۱ / ۱۱۵۲ / ۱۱۵۳ / ۱۱۵۴ / ۱۱۵۵ / ۱۱۵۶ / ۱۱۵۷ / ۱۱۵۸ / ۱۱۵۹ / ۱۱۶۰ / ۱۱۶۱ / ۱۱۶۲ / ۱۱۶۳ / ۱۱۶۴ / ۱۱۶۵ / ۱۱۶۶ / ۱۱۶۷ / ۱۱۶۸ / ۱۱۶۹ / ۱۱۷۰ / ۱۱۷۱ / ۱۱۷۲ / ۱۱۷۳ / ۱۱۷۴ / ۱۱۷۵ / ۱۱۷۶ / ۱۱۷۷ / ۱۱۷۸ / ۱۱۷۹ / ۱۱۸۰ / ۱۱۸۱ / ۱۱۸۲ / ۱۱۸۳ / ۱۱۸۴ / ۱۱۸۵ / ۱۱۸۶ / ۱۱۸۷ / ۱۱۸۸ / ۱۱۸۹ / ۱۱۹۰ / ۱۱۹۱ / ۱۱۹۲ / ۱۱۹۳ / ۱۱۹۴ / ۱۱۹۵ / ۱۱۹۶ / ۱۱۹۷ / ۱۱۹۸ / ۱۱۹۹ / ۱۲۰۰ / ۱۲۰۱ / ۱۲۰۲ / ۱۲۰۳ / ۱۲۰۴ / ۱۲۰۵ / ۱۲۰۶ / ۱۲۰۷ / ۱۲۰۸ / ۱۲۰۹ / ۱۲۱۰ / ۱۲۱۱ / ۱۲۱۲ / ۱۲۱۳ / ۱۲۱۴ / ۱۲۱۵ / ۱۲۱۶ / ۱۲۱۷ / ۱۲۱۸ / ۱۲۱۹ / ۱۲۲۰ / ۱۲۲۱ / ۱۲۲۲ / ۱۲۲۳ / ۱۲۲۴ / ۱۲۲۵ / ۱۲۲۶ / ۱۲۲۷ / ۱۲۲۸ / ۱۲۲۹ / ۱۲۳۰ / ۱۲۳۱ / ۱۲۳۲ / ۱۲۳۳ / ۱۲۳۴ / ۱۲۳۵ / ۱۲۳۶ / ۱۲۳۷ / ۱۲۳۸ / ۱۲۳۹ / ۱۲۴۰ / ۱۲۴۱ / ۱۲۴۲ / ۱۲۴۳ / ۱۲۴۴ / ۱۲۴۵ / ۱۲۴۶ / ۱۲۴۷ / ۱۲۴۸ / ۱۲۴۹ / ۱۲۵۰ / ۱۲۵۱ / ۱۲۵۲ / ۱۲۵۳ / ۱۲۵۴ / ۱۲۵۵ / ۱۲۵۶ / ۱۲۵۷ / ۱۲۵۸ / ۱۲۵۹ / ۱۲۶۰ / ۱۲۶۱ / ۱۲۶۲ / ۱۲۶۳ / ۱۲۶۴ / ۱۲۶۵ / ۱۲۶۶ / ۱۲۶۷ / ۱۲۶۸ / ۱۲۶۹ / ۱۲۷۰ / ۱۲۷۱ / ۱۲۷۲ / ۱۲۷۳ / ۱۲۷۴ / ۱۲۷۵ / ۱۲۷۶ / ۱۲۷۷ / ۱۲۷۸ / ۱۲۷۹ / ۱۲۸۰ / ۱۲۸۱ / ۱۲۸۲ / ۱۲۸۳ / ۱۲۸۴ / ۱۲۸۵ / ۱۲۸۶ / ۱۲۸۷ / ۱۲۸۸ / ۱۲۸۹ / ۱۲۹۰ / ۱۲۹۱ / ۱۲۹۲ / ۱۲۹۳ / ۱۲۹۴ / ۱۲۹۵ / ۱۲۹۶ / ۱۲۹۷ / ۱۲۹۸ / ۱۲۹۹ / ۱۳۰۰ / ۱۳۰۱ / ۱۳۰۲ / ۱۳۰۳ / ۱۳۰۴ / ۱۳۰۵ / ۱۳۰۶ / ۱۳۰۷ / ۱۳۰۸ / ۱۳۰۹ / ۱۳۱۰ / ۱۳۱۱ / ۱۳۱۲ / ۱۳۱۳ / ۱۳۱۴ / ۱۳۱۵ / ۱۳۱۶ / ۱۳۱۷ / ۱۳۱۸ / ۱۳۱۹ / ۱۳۲۰ / ۱۳۲۱ / ۱۳۲۲ / ۱۳۲۳ / ۱۳۲۴ / ۱۳۲۵ / ۱۳۲۶ / ۱۳۲۷ / ۱۳۲۸ / ۱۳۲۹ / ۱۳۳۰ / ۱۳۳۱ / ۱۳۳۲ / ۱۳۳۳ / ۱۳۳۴ / ۱۳۳۵ / ۱۳۳۶ / ۱۳۳۷ / ۱۳۳۸ / ۱۳۳۹ / ۱۳۴۰ / ۱۳۴۱ / ۱۳۴۲ / ۱۳۴۳ / ۱۳۴۴ / ۱۳۴۵ / ۱۳۴۶ / ۱۳۴۷ / ۱۳۴۸ / ۱

کول صابنہ غار لسانی تخلیقہ۔ اکھ تعارف

یہ کتبہ متعلق آسن نہ زراہہ زڈاکٹر ادکارنا تھ کول
چھ بھیت زبان دان یا عالم لسانیات زانہ پچھانہ یوان۔
امیک وجہ چھ بہ زہنر و تخلیقہ مشر چھ بیشتر زبانی خاصکر
کاشر زبانی متعلق۔ تہنر و تقریب ۴۰ ہو چھاپ کا مژو کینو
چھین و اجنو کتا بو مشر چھ تریو زور و کتا بو و راء
بلقے سارے زبانی متعلقہ یہ بیشتر انگریز لیس مشر چھ، کا تہہ
کا تہہ چھ ہندی یا پنجاب مشر چھ کئی چھ تہند لوکل ۱۱۸ ہو
تحقیقی مضمو لو کینو پر چھ مشر صرف ۳۰ پر چھ چھرا ادبی نوڈیکر
کول صابن غار لسانیاتی ادب موانون کرنہ بروٹھ
چھ اسہ ایچاس گزھان ز اسی چھ اکس عالمی سینتھر کس ماہر
برونٹھ کنہ کھڑا لیٹر وینٹ ملکس مشرے یوت نہ بلکہ ملکہ
ہنسر نہ تھیکہ ناوہ امت چھ۔ تہنر کتا بہ تہند و مضمو
چھ امریکہ، روس، انگلینڈ و غار ملکن ہندین بہلہ پایہ اکادمی
یونیورسٹین، نئی ادارن تہ اکاڈمین ہندین رسالن مشر
چھاپ کا مژو۔ تم چھ کتہ پھر ملکہ ہنر کانفرنسن تہ بین تقریب
پیٹھ تقریر کرنہ خاطر بلاوہ آمتی۔ تن چھ عالمی شوہرت
دالین ادپن تہ ماہر لسانیات سنتری برابر رابطہ تن چھ دایاہ
ملکی تہ غار ملکی سینا تہ اعزاز دہن آمتی تہ تم چھ درجن بیٹھ

یونیورسٹین یا دیگر تاملی ادارن ہندی رکن تہ۔ ہنس قابلینس
پیٹھ داکٹر تم کثیر یونیورسٹیہ پیٹھ بیٹھ تمو ۱۹۶۳ ہنس مشر
ایم (ہندی) کور، آگرا یونیورسٹی، الی نائے یونیورسٹی امریکہ،
سنڈنی آسٹریلیا تہ ملکس مشر کڈ کڈ پیالہ، مسوری تہ میسون
مشر تھدن عوہدن پیٹھ کام۔ مکر تم چھ تھ کھنہ لوکریہ حاصل
کرنہ مو کھ تہن جاین داکٹر متری بلکہ پنہ لگاتار تہ انتھک
محنت سنتری لوہہ تہنر بڈ تہ وسیع کام و چھ تھ کھنہ یوان تہند
تھرن جاین و انٹک بیا کھ وجہ چھ پنہ ماجر زیو کاشر سنتری
تہند ازھینون تولق لیس تو پنہ طبع زاد بیکھنہ تہ سوچن بلہ
سنتری مضبوط کھوہ تہ مضبوط بنو دمست چھ۔
ظاہر چھ ز اوکار جین بیشتر لیکھت چھ کاشر متعلق
لسانیاتی مطالہ تہ چھ تو زیادہ تر کاشر کے کورمت، غار
لسانیاتی کام تہ چھ کاشر ادب سنتری داکھ کھوان۔
گڈ نیٹھ تل تموہ موضوع لیس پتہ داریا ہنس کالس تن
بحیثیت اکھ سردار سنتری رڈ، کاشر بھتی ادب مشر چھ
پر کاشر رام کرمی کامی سنڈ راہین اکھ اہم تہ منفرد مقام
کھوان۔ یہ چھ فارسی ہند مشنوی اسلوبک تہ شوہر کاشر
پیلار پوایچ اکھ متوازن آمیزش پیش کران متہ ہماط

اثر تین پیٹھ مورت نام حادی رُود۔

کول صائبس ذاتہ و وترس (ابا لو داماہس) نظر تراو کھ چھ
 یہ کتھ سون توجہ یکدم پانس کن پھران نہ تہنتر کم از کم اکھ درجن
 کتابہ کیو مصنون چھ رام کتھا شاعری ہندے کتھ نہ کتھ پہلوہس
 متعلق رامایہ کین کردارن، واقعاتن، زبانی تہ باتے شاعری
 جرمیاتن پیٹھ بویہ لیو کھمت چھ تہ چھ وقتہ وقتہ مختلف رسالن
 مجموعن تہ کتابن مثر شایع گوشت، ریتھ مخر جانیس مثر ہیکو
 اسی مشکلن تین موضوعن یا عنوانن چھینر دتھ یمن پیٹھ تمولو کھمت
 چھ تہنتر انفرادی مولانکون ہیکو نہ کتھ کردارن متعلق
 تہنترین مصنون ہندے کتھ موضوع چھ۔ (ترجمہ)۔ کاشترس
 راماپنس مثر سپتا، منومان، کوشلیا، لکشمین، کیکی تہ رام۔
 یمن مثر چھ یمن کردارن ہندارتقاہ، کردار لکاری تہ بلتے زبانن
 (بخصوص ہندی) مثر بہنترین کردارن ستری اوسند ہنتر تہ بینر۔
 امہ علاو چھ کاشترس راماپنس مثر منظر نگاری تہ کاشترام کتھایہ
 ہند دنت کتھایہ پہلو تہ و ترہنادہ آہتر۔
 مگر رام کتھایہ تجزیہ کر تھتے جھنہ کول صائب کتھ دوان بلکہ
 جھہ ہجورس متعلق اکھ یاد گاری کر تھتے یس الہ آباد پیٹھ بھاشا شلم
 ناو کو ادارن ۱۹۸۸ء یس مثر ہندی زبانی اندر شایع تہ جاری کوڑ
 تیار کورمت۔ لیل دید متعلق اکھ مدلل مصنون ۱۹۶۵ء یس مثر لیو کھمت
 پریم چند نس صننس مثر کاشتر تہ پنجابی ادیبن ہند لکھت کہوچہ
 کھورمت (۱۹۸۳)۔ کاشترادیہ کین مثلن چھ کول صائب پنہ
 انمانہ سام ہیوان، کاشترس تنقیدس پیٹھ چھ تمولو اکھ معیاری
 لیکھ لیو کھمت یس ہندی نقاد گلاب رائے سندس یاد گاری
 گرنتھس مثر شامل چھ (۱۹۶۹)۔ کاشترس مثر تہ کاشتر پیٹھ

چھ یہ ہندوستانی رام کتھایہ پیٹھ مبنی، دراصل چھ یہ کاشترس
 شاعر مثر خاصہ نہ سہ چھ اشرفی سنی سنکرت اردو یا ہندی پیٹھ
 ضرور حاصل کران، یمن علمہ راشن چھ بیو نہ بانو پیٹھ پر تھ
 لیکھتے ہراوان، ابا لو نہ سہ پھرنہ و نہ چھ تھتہ پنہ تنگ بایہ
 ستری کاشتر روپ دوان، کتھ دورس مثر مثلن مثنوی تہ
 جنگ نامن ہندس دورس مثر سپدیہ عمل ہناتیز یمن پتری
 مثر کتھ نہ آہتر کامہ چھ عومن آہر روزان، تہ تی گوور، ریتھ نہ
 بیہ مثنوی پر تھتہ چھ باصنہ باسان نہ میہ چھ اصلک مثر و ترجمہ
 مگر عقیدتی (بکھتی) ادیبس اسی جلدی شاعر اوس منہ
 کتھ شانت تمولو دیت نہ نہیہ باس نہیہ ماچھ تمولو پابہ اونمت
 کاشترام کتھایا کاشتر کتھایا چھنہ کتھ و ز باس و دوان نہیہ
 کیاہ چھ ہیندریک کاٹھ شاہکار کاشترس اندر تومرمت، پیٹھ
 چھ یہ ہند و دھارمک رولایتک گوہ تہ نہ سہ بیکہ تخلیق تہ تخیلی
 و نادوس تاب اٹھہ۔ کتھ اند کاٹھ اغراض و تھنک خطر چھس نہ
 اوے موکھ چھ راماینک خالق پر کاش رام تہ یہ ہر دلعزیز کتھ
 کاشتر اوان، کردارن ہند مثران چھ کاشتر بنان تہند بولوباش
 پھرن ختورن یہ سورے چھ کاشترین کامن، دال ڈلن، آہہ
 جوین تہ شپنہ بالن کھہ ڈکھ سپدان، ڈاکٹر اومکار کول چھ
 ۱۹۶۳ء پیٹھ کتھ ہر رُود کو مثر مگر کاشتر مقام و ماحول کو
 تہ کتھ چھ دہر پکین چھوکن شہجہار و اتہ نادوان، تہ چھ
 پر کاش رامس تہ ہندی کین رام کتھا شاعرین یمن مثر مشہور شاعر
 تاسی اس تہ شامل چھ تقوبلی مطالعہ کر تھتہ ہیندر ہنتر تہ یمن باو کتھ
 دوان۔ "کیشتری اور ہندی رام کتھا کاویہ (شاعری) کا تلناتمک
 (تقوبلی) ادھین (مقالہ)" اس بہنتر گہ دین تر تھ کام بینیک

ادیس کیوز بائی بے لوت خد متھ کران تیمیک کہ مخمزد کر
کر نک مقصد یہ چھہ ہجوان ادیب تہ معلّم تراوان پہل
انکاری ہنتر و تھہ تہ محنتہ سان لاگن کام کر فی۔ ••

بعثیہ آر کے بھاری

جہاز س منتر سفر کرن وول، ووم جی چھہ جو س منتر اور
لوڈس منتر میٹاڈارس تہ کھسان تہ عام مسافر لبہ منتر
سفر تہ کران تہ بین لوگٹ موگٹ سامانہ پائے تھان۔ اکھ
خاص کتھ ایہ سہ اُس متعلق امر سندر شتہ دار و نان چھہ کہ
اگر کا نہ غریب کھتہ تہ غریب تہ ووم جی لیس زانی آسہ تہ یہ
چھہ تھس تہ محبتہ سان ناہ متہ رٹان تہ کھلہ دلہ کھتہ ہاتھ
کران۔ اُس چھہ پنہ نہ یوڈ آٹک لنتہ زانہ کھو مت
اُس چھہ بینہ ترور باے تہ اکھ بینہ۔ زھٹس بایس
چھہ ناوسوم ناتھ، بیٹس چھہ ناو روپ کرشن بٹ (اُس یو
منگتہ چھہ دیمت) بنا کھ لوے چھس A-G-OFFICE
منتر نوکری کران۔

لوگٹس منتر اوس یکن زمین وزراعت واریاہ
باغ تہ اوکھ تہ وان تہ، مگریم مکاہ آہ کشہ ہندس تباہ
کمن ملٹنسی دورس منتر ناہ بڑو کر تہ۔ ونہ چھہ لیوان نہ ہند
مکاہ دھہ دستن دھہ من تیمک نار آرو فی تام لوہ نہ لیوان
اوس۔ تہ کیا نہ یو ساروے بار نو آس الگ الگ مکاہ تہ
بناو مگریم ساری نار بڑو گئیہ۔ ووم جی لیس چھہ نہ یو یویم زیر
تعلیم چھہ تم چھہ لگ بگ ۲۰ تہ ۲۲ دہرہ۔ ••

• نیوز ایڈیٹر تہ پیشل کار سپانڈنٹ آف
"نارتھ لاپنتر" جوم۔

ترجمہ کین شلن پیٹھ چھہ ہنتر کام سہ چھہ اہم تکیا نہ اکھ اندر چھہ
تو باہر زبان آسنکہ لچا طہ و تھہ گھر مگر علم ترجمہ و تھہ دانہ
نہ کا شتر ترجمہ کس ضمنس منتر ترجمہ کین لسانیاتی اصولن سام
ہینہ علاوہ چھہ او مکار نا کھ کولن پاہ تہ کینہ نفیس ترجمہ کر مگر
بین منتر کا شتر بن افسان ہنتر اکھ سو مرن "کیشمری کہانیاں"
ناہ ہندی زبان منتر ۱۹۹۲ عیس منتر دلہ اندر چھپا گھر چھہ
تو چھہ کینترن کتابن نفیس تبصرہ کر مگر مین منتر محمد زمان آزدہ
ہنتر کا شتر کتاب ایسے، چین سپر دہنتر ہندی کتاب دینا نا کھ
نادم، بدری ماتھ پار مو ہنتر انگریزی کتاب (دل دیدہ ہنتر شاعری
تہ فلسفہ متعلق) ایسنٹ آف دی سلف ایم جے اکبر ہنتر
کیشمر بیانڈ دیلی وغار چھہ۔

کول صاب چھہ کا شتر انگریزی تہ ہندی علاوہ پنجاب
اندرتہ لیکھان۔ پنجابی لسانیاتس پیٹھ چھہ ہنتر کتاب پنجابی پاٹھو
تہ چھہ منتر مگر امہ علاوہ چھہ یو پریم چند ہنتر تہ اوریان زبان ہنتر
اکھ اکھ کتاب پنجابس منتر ترجمہ و تھہ۔

او مکار کول چھہ کا شتر افسانہ نگار گوکہ ہیند کا نہہ
کا شتر افسانہ مجموعہ چھہ و تہ شالیح گو مت مگر کینہ افسانہ چھہ
بیون بیون رسالن کیو کتابن منتر مولہ کا شترس منتر یا ہندی
ترجمہ منتر چھہ متہ ستمبر ۱۹۹۶ منتر سپر سینٹرل انسٹیٹیوٹ
آف انڈین لینگویجز سیسورس منتر کا شتر ہنتر افسان
(یا شتر بن ہند باسیتھ افسان) پیٹھ اکھ و کتھاپ تیمہ کو
دین بہن افسانہ نگارن ہندی افسانہ بارس آہ تہ کول
صلبہ وساطتہ کو سپر دہنتر شالیح تہ۔

کول صاب چھہ تھکھ دہ و لے کام کران تہ کا شترس

امکار نانہ کول۔ میانی ہم مصنف

اِسے لکھو کا شہر زبانی متعلق کینہ رِسرخ مقالہ تہہ ہم
چھپے یہ۔

اومکار جی بن دیت مے صلح میانی بی ایچ ڈی تھیسز
چھاپت خاطر تہہ لہو س مے کاہ دُری بروٹھ ام کر لکھتہ۔
بھوڑھوڑ ام خاطر اکھ پبلشر تہہ رپبلشر زھانڈن اوس
تہہ بھنڈ خاطر مشکل۔

پنہ ریسرچ پروجیکٹ علاوہ روز س بہ بلتے کاہن منز
سپٹھاہ آدر بہ روز س دہہ رات کام کران رہندس مشور
پہٹھ گیس بہ سنٹرل انسٹیٹیوٹ آف انسائڈن لینگویجز میسور
تہہ اُس درکشاپس منز حصہ نہہ۔ اکھ درکشاپس منز کورٹے
شہنار زبانی متعلق اکھ ریسرچ مضمون تیار تہہ بہ چھپیو۔

اومکار جی مے کھ داریاہ شہ کا بیجہ ز تہہ ہم دتہ ورنے
دم دس تہہ فرصتہ۔ بہ تھادوس داریاہن کاہن منز مشغول
مگر مے کیاہ اُس تہہ ورتیاہ زمیانی تھیسز لہو س دکن
اردو س پہٹھ اُس چھپنہ ستر میا ہ مے اردو پرناوہ خاطر اکھ
موقعہ لیس مے یونیورسٹی آف اوسلور منز میول۔
بہ چھپس پنہ لیس ہم مصنف اومکار کولہو دلہ کھ شکر گزار۔

ازبر زھ ارداہ دُری گرم مہ سہلہ اکھ دہہ سپد میون
طانات ڈاکٹر اومکار کولس سنٹر ایم اے ستر مین دہہ من پیالس
منز نارڈن انڈین رچنل لینگویجز سینٹر ڈیپنسل رہ اوس
من نیش پیالہ آمز تھیسز منز دردی زبانی ستر ولس
خاصکر کا شہر تہہ شہنار زبانی ہندس تقابلی پروجیکٹس
پہٹھ کام کرنے باقیہ رہہ پروجیکٹ اوس اکھ ڈریک۔

یہ گوہ ڈنیک طانات رڈ سپٹھاہم۔ یونہہ میا لیس اکھ
لسانیاتی پروجیکٹس منز سپٹھاہ دل چسپی مے گئے یہ وہ میدہ
میا لیس اکھ پروجیکٹس منز کمرن ہم میون اکھ رڈٹ میانی
وہ میدہ روز برقرار رہیو دیت مے پور پور مدد۔

مے اوس نہ پتاہ تمہ ورنہ ز اومکار جی بن دوسہن ریسرچ
پروجیکٹس پہٹھ مے ستر ہم مصنف رنگرہ دلچسپی ایک
پتجہ دراوڑ اِسے لکھ ز کتابہ۔ اکھ اُس کا شہر زبانی ستر
ولس سماجی لسانیاتی سر دے لہو س زن کا شہر زبانی
ہندس استعلا متعلق اُس تہہ بیا کہ کتاب اُس کا شہر تہہ
باقی دردی زبانی متعلق سارے لسانیاتی کاہن منز اکھ
بیلیوگرافی بیتھ منز مین کاہن ہنز تحقیقی سام چھپے ہنہ آہ۔

پس نہ کہ نہ قائم نہ ز رستیا ز برسیہ مانہ، دہشتہ چھ۔
 اڈلو کھیو چہ نہ، اڈلو کھیو وٹا نہ
 امیک لفظی باش چھ بلکل ٹھیک مگر کول صابت
 انگریزی ترجمہ کا کھنڈن نہ چھ۔
 "اڈلو کھیو چہ نہ دین بان تہ بیک نہ نصفن کھیو
 کتر دین کھالہن مژہ"

یہ چھ سراسر غلط، گو دچھ کا شریک اکھ حسن یہ تہ اڈلو گو نہ
 ہر و نہ یو نہ نصف۔ یہ گو کہ نہ و نہ انگریزی یا کھیو some
 یا اردو یا کھیو "کھ" اکھ یو نہ نصف لہر لا گئی چھ لکھ مزارس
 تہ خلاف تنکیا ز تھیں حالتن تہ صورتن مژہ چھ کا نہ
 کھنہ والہن اڈلو کھ کران بلکہ چھ اکھ سٹی یا کھیو انداز
 ہینو کران۔

دویم غلطی چھ بلکل پنج تہ دیر کھ۔ شاید چھ کول صائب
 پور کتر کھٹھ مٹھہ کومت ز "چی" چھ کا شری یا کھیو
 چہ نہ دین بان ونان۔ یہ چھ صاف صاف کتر و نہ کھالہ
 ونان، دہ تہ چھ سہ پیرس مژہ چہ نہ نرال، "ماہہ بنیت کو
 نرال کے کتر و چہ نہ کھران تہ بیان اس۔ بہ ستر کون
 ہندس مصرعس مژہ تہ چھ اکھ لہ ہے منہوم
 "چھما چہ نہ سر لوشس"

ڈکشنری مژہ چھ ڈپٹین تہ محاورن مژہ ویلوتہ چاہہ وئی
 شکل داریا ہ لہ وکراوہ آشر تہ امہ کئی چھ ہم عام لو کن
 ہند خاطر و کھتہ بنے مژہ مثلاً:
 "اسے کھتہ مہ روہ پسند"

یہ روپ چھ نہ صحت تہ نہ ورتا و پاسہ، اسے چھ ونان نہ

یہ چھ خوشی ہنہ کھ ز کول ستر کھ ڈکشنری مژہ چھ
 داریا سن پڈی تھیں ستر یہ کب تہ ول و ستادی سان
 ورتا وہ امہ مگر کینن جہان چہ نہ من رکنہ تہ کتر
 کھنہ و تہ کتر۔ شاید امیک اکھ وجہ چھ تھنہ نہ
 ولتہ لٹہ زیادہ پین دورے روزن، یہ چھ ہنہ کھ کامہ
 ہنہ مجبوری مگر وہ دچھ زبانی ہنہ کھنہ لٹہ
 تہ امہ کہ اسیجن لٹہ مجبوری ستر کھتہ عیتہ ہینہ کتر نہ نامکنا
 البتہ اسے چھ ہنہ ز بیٹین بیٹین سون طون واکھ تہ
 اس کرد زب پران تہ اکھ بیڈن بیڈن، عیتہ نہ پین ہنہ
 مگر کہ نہ۔ فی کون نیمہ کتاب ہندس سفر ۶ اس پیٹھ
 لیو کھتہ ڈپٹہ "آکر کران نیمہ کتر ہر زون نہ مان"
 اکھ چھ نیمہ کتاب ہنہ دستور مطابق کول صائب لفظی تہ
 مجازی دہ شو۔ تہ مژہ مژہ معنی چھ بلکل ٹھیک مگر
 دہ تہ زبان پکے پانے وان نہ پکے کا تہ تہ مہنڈ۔ اکھ
 چھ تہ تہ کتر تہ دہ ہش نہ اسمیت یو سہ دس تہ کھ
 کتر نہ مان تہ یاد و تہ س مژہ لوح محفوظ لکھ یا کھیو لکھنہ
 یوان تہ چھ پانہ تہ یہ دہشتہ بدل آہ لور مت مگر اپ
 زبان تہ پکے پانے پین پان مانہ راوان۔

"مگر زون کران نیمہ کتر ہر زون نہ مانان"

سارے تہ فکر نہ پاسہ کیا چھ تہ کھوٹ کیاہ۔ امہ کھو تہ نیکن
 غلطی چھ تہ ورتا وہ آشر نیمہ ورتا وہ ڈپٹیک اصل لفظ فکر
 تہ رمت چھ، یایس ہناہ واکھ اسے کتر فاضل تہ رتب
 کارس چھنے مے ویلوت۔ امہ ستر چھنے ڈپٹیک سورے معنی
 دہ چھو رمت بلکہ چھ یہ باقاید ساخت مگر مژہ لیوان

”دیکر باغ نے پھولن، دیکر باغ کیا کرن“

صفحہ ۹ پیچھ چھہ یہ دیکھتھ :

”اکہ وقتہ پرائے کج تہ بیہ وقتہ پرائے دہل“

پرائے چھہ دہشتونی شاین GARLIC ترجمہ کرنہ آمت۔

GARLIC کو کاٹنہ رٹن۔ اکھ تہ پرائے چھہ کتہ کور

فرق کوں سابس ہوس کاٹنہ تہ انگریزی دانس پڑے آتہ

پرائے ترجمہ کرن تہ ہر گاہ نہ یہ اکھس دہل لفظن متر ممکن

ادس اکھ حاشیس متر دہترھنے کرنی۔

صفحہ ۱۰ پیچھ چھہ بیاکھ دیکھتھ :

”اکھ اس کو ماد (مدر)؟ دس بیاکھ اس کو کھس کھس“

اکھ چھہ ترجمہ کرنہ آمت : اکہ کھس اس چھہ اکہ کھہ

کھہ پیچھہ لون دس تہ بیاکھ کھس سوار سپدن۔

خبر یہ کتہ اڈن کول صابن رٹھہ ؟ ماد چھہ کاٹنہ کھس

پاکھ کھس ونان مونت گر (کھوڑی) تھا طر چھہ اسی

مادیان ضرور ونان مکر امینک یوت تر صوہ چھہ

تے نظر گو مت۔ کہنی نے تہ کول صابن پڑے اکھ دھنا

ہش کرنی۔ نیتہ چھہ اسی ”ماد“ صرف ”مونت“ کس صورت

متر ورتادان لیس کھہ گپن اٹھتے روسی کٹ تیر ہینک

اے ستھ مقبول کرا لہ واری چھہ ”آہوے مادہ“ ترکیب

”گلیریز“ متر ورتاد متر۔

صفحہ ۹ پیچھ چھہ اکھ دیکھتھ یس ملے غلط پاکھس متر

چھہ خبر کول صابن کیا چھہ غلطی کرن علاوہ عام ورتادس

پتھو ہوئی وکھہ ڈکھہ ڈاڈی تہ۔

”اکھ گو مت تیر تہ وپہر منگان ٹنگ“

کاشنہ چھہ معہ رہ پرست تہ والٹر لارنس چھہ اکھ بیہ

ہن نا کھہ کھا جھن بہر حال مو رہ پندر چھہ ہن تہ ونان

تہ نہ چھہ مفہوم کرن لوہہ دن۔ اکھ چھہ باصنا بطہ اکھ کراہت

یس تہ کھ مزاس وپہ دنی چھہ آسان۔ اکھ چھہ اکھ معنی

کول صابن دیتھ ”مودتھن ہر دنیو نہ ہن برادر“ میانہ

خیالہ چھہ بیتہ اصل خیالہ نشہ دور تہ معنی کرن داکھشتر

زور ادھری۔

صفحہ ۱۰ اس پیچھ چھہ اکھ دیکھتھ یہ لیکھنہ آمت۔

”اجہ اچھہ کاش آسن“

تہ معنی چھہ دیتھ۔ نہ صاف اچھہ کاش آسن۔ بس

اگے نیچو آسن۔

تہ چھہ اہ آہ یہ بوزمت۔ اکھ چھہ اصل پاکھ ”انہ

ایا ہن) اچھہ کاش آسن۔ اجہ اچھہ کاش آسن چھہ

دہتر وں تہ نوے ہیکہ نہ اکھ لکھ گاہ جار چلن دتھ۔

صفحہ نمبر ۱۶ اس پیچھ چھہ اکھ دیکھتھ تیرہ لیکھنہ آمت :

”اس گتھ پھلے آسن، اگے پھلے دیکھن“

ترجمہ چھہ یہ دہ آمت : کاشنہ کھہ کھہ پھلے اس کھہ لون اڈ

گتھہ سہ پوشہ پھلے دیکھن گتھن“

میانہ خیالہ چھہ یہ جسمانی حقیقت تہ لکھ گاہ جار صلاف۔

پچھتہ پتھہ پاکھ رائج۔ اس کھہ لون گو کاٹنہ س متر اس

دود کرن۔ پھولن (ہماری) نیرنی بیتہ۔ یہ کتہ گو کاٹنہ

خوشی ہنہ مقام۔ البتہ اکھ چھہ اصل پھوڑیہ :

”دس گتھہ پھلے آسن، اگے پھلے دیکھن“

یسٹہ ہیو بیاکھ دیکھتھ چھہ :

نستہ ڈالنے آہٹ۔

”اسلام آباد کھینچے وہ من کپس، ورلڈ ٹریڈ ڈولس نس“

اکھ چھ صبح نہ لکے ساوی انہاریتھ کھ:

”کھنبل کھینچے وہ من کپس، ورلڈ ٹریڈ ڈولس نس“

یہ چھٹے حرف ورتاؤ کئی یوت فیصلح اکھ پتہ یہ کینترھا چھ

سے چھ لکے نظر مندر کمال تہ ہاوان، گوڈ پنی کھتہ چھ نر اسلام

آباد چھ مساہ نرے تھو ہر پرون قصبہ۔ اور نگر سب

سندس وقتس مندر تندر صوبہ دار اسلام خان بسوٹ

یہ محاورہ سیکہ تہ پرون تہ آستہ، کھنبل چھ پرون کام تہ

کاشنراو، یہ سیکہ تہ تریو ہتو ورلڈ لو بروڈنہ کس

ڈینس تہ ڈکھ آستہ، امہ کھو تہ بوڈ چھ ڈینٹیک اناروئی

آہنگ تہ لطیف وٹلہ ہیو سون پن، وٹھ چھنہ اسلام آباد

منڈری لکان، یہ چھ اکھ لرد کھنبل وٹان، اکھ برعکس

چھ کھنبل تہ ورٹلس منڈریاگ ویتھ مندر آبی تار کائنل موجود

بیس پن پانس ستر وٹان چھ۔ توے چھ ڈینٹیک انڈوڈلہ

نڈر ہیو زودار بنادہ خاطر کھنبل تہ ورٹلیک اکسے جاہ

ذکر تہ پتہ وٹھ مکلا وٹھ اکھ تیوت فصایا دکران، ریس

لکے ادیک امتیاز چھ۔ کول صابن پاٹھ چھ ورتاؤ

تواریخ تہ لکے منطق تریوٹوہ سترن پٹھ ہتھ کھنبل تہ وٹ

ہیو باسان۔

یتھ کھ چھ واریاہ ڈپتہ مکر تہ لکھنہ آہتر۔ نیمٹیک کائہ

مقصد چھنہ لکان، مثا صفحہ ۱۶ اس پیٹھ:

”آپنا لوت: اکر کھوت تہ بیس ہوت“

(بلیو ص ۵)

اکھ ہے پروف پتر راہ کھالہ ہو تر جس منڈر چھ کول

صابن تہ وٹس پیٹھ لیول پیٹھ وٹس:

آس پھن وٹ انسان چھ ویر کھ ٹنگ منکان۔

یہ چھ ہر لحاظ غلط۔ عام عقیدہ کھ تہ ڈپتہ کہ اندر نی آہنگ

کرتہ ”بیر“ تہ ویر، لفظن چھنہ ہیو ورنے ”ویر“ چھ

لوکٹ ی تہ ”بیر“ چھ بوڈے۔ یہ چھ تہ آس کھنہ

— اکھ گومت بیر۔ ویر منکان ٹنگ“

یہ بیر گے سولہ لکھ سہ کلہ بیر ستر چھ۔ تہ امیک

مطلب گوڈ کلہ کھاسر۔ اکھ تہ چھ ویر ہندی پاٹھ لوکٹ

ی تہ تر کھ کھس یہ ”اکھ چھ دیمانہ ڈولمت تہ (توے)

ویر کھ ٹنگ منکان“

یتھ کھ چھ تہ پنہ خارجی FORM علاو لکھ کاٹ

جاہ کھ تہ بوڈر چھت تہ درست۔

آتھر صفحہ پیٹھ چھ یہ نام نہاد ڈپتہ تہ۔

”اکھ زنان چھ دولت تہ نیا کھ ذلت“

مکن چھ یہ آسہ میاڈ کوٹا ہی مکرے چھنہ یہ لوڑمت

زاہ۔ ویسے تہ چھ اکھ مندر لفظ ”زنان“، فصول یہ چھ

اکھ تیتھ پز ریتھ مندر زنانہ مرد وٹھوے سیکن آستہ، دویم

چھ اکھ ہودے تہ ہوتھ STATEMENT بیان تہ پتھ

ڈوچ خاصیت چھ امیک لکھ ٹاس آسان۔ ریس نیران

پیران یہ لایان چھ تہ عبار تہ ہند ہو کھ تہ چھو ہر اکھ

رنگار تہ تہ تھاون والہ لکھ پرنہ ستر دکران چھ۔

یہ ڈپتہ چھ تہ بناوٹی تہ مصنوعی باسان۔

یتھ پاٹھ چھ تہ مقبول عام دپتہ تہ بلو پتہ اصلہ

OMKAR KOUL: MY KASHMIRI GURU.

By Professor Kashi Wali University of Syracuse USA

It was at the South Asian Language Conference at Ann Arbor, Michigan, nearly fifteen years ago, when I first met Omkar Koul or Omkar as he is fondly called in America. I had just read Howard Lasnik's paper on question formation, or what is technically known as Wh-movement, in Linguistic Inquiry. Lasnik had mostly concentrated on Japanese and English. I was curious to find out how Lasnik's theory worked in various Indian languages. Most Indian Languages that I knew, specially Marathi and Hindi, did not fit the theory proposed in Lasnik, though the question patterns in these languages were very similar to those in Japanese. I wanted to look into Kashmiri question pattern. I knew that this language is different than all other languages of India. In particular the verb in this language occurred in the second position, as is the case in English. I had become slightly familiar with it. I had obtained some data on Kashmiri causatives for an earlier paper from Professor Braj Kachru. At that time he had

کول صاحب سیتی پروفیسر کاشی والی

written for students wanting to learn Kashmiri. But a slight familiarity with a language is never enough to write anything about a language. I wanted to know much more about Kashmiri. I got extremely curious about this language. I had an irresistible urge to learn Kashmiri. I remember talking to Professor Peter Hook about Kashmiri at that Conference in Ann Arbor. He had just edited a book "Aspects of Kashmiri

Linguistics" with Omkar. We had a long talk and he then introduced me to Professor Omkar Nath Koul, who has become my Kashmiri Guru ever since. I told him how much I was interested in knowing about Kashmiri. He told me he was willing to help me every way he can. Thus began my journey into Kashmiri, the most fabulous language of India, as far as I am concerned. It contains wealth of significant linguistic data. I am enamoured by it and it has cast a magic spell upon me, as is the case with everyone who touches it, including Sir George Grierson. I am sure. I wish I was a Kashmiri, but since that is not the case I feel extremely lucky to have Professor Omkar Koul as a guru. To me he is the incarnation of Kashmiri itself

Omkar has helped me all the way. His hand is there in all my papers and more importantly in our latest book called 'Kashmiri: A Cognitive-descriptive grammar' just published by Routledge, London. It was no easy task. We were oceans apart. He would send me the first draft. It would be followed by innumerable queries and answers were as numerous as the stars. Omkar was never tired of answering all those puzzles I used to pose, in spite of all the tremendous involvement in his job at Mussoorie. It was very exciting for me to work with Omkar on this book.

Omkar is a real Karmayogi. He is always thinking of doing new things in an imaginative way. For instance, as soon as the Kashmiri grammar was finished he assigned me to write a smaller version of Modern Kashmiri, which can be easily accessible to Indians. He then thought of extending the framework to all other Indian Languages and got busy towards that goal. He immediately drew an outline and sent it to various linguists who would be willing to write the grammar of their language. Similarly, recently when I visited him in Mysore, he was busy organising a group of wellknown Punjabi and Kashmir writers, in Jammu to write nursery rhymes for children. I attended this seminar and was very impressed. Later on I learned that he has done similar projects in other Indian Languages.

I will not recount numerous accomplishments of Professor Omkar Koul. They are too many. I am amazed at the number of books and papers he has published not only on Kashmir language but also in literature, socio-linguistics and in the field of communication. I was so surprised when he gave me a copy of his fat book on Ramayan when I first visited him in Mussoorie. The book is in Hindi. It compares Kashmiri Ramayan with other versions. Later on I also

ڈاکٹر امکار ناتھ کول تہ پنجابی

پنجابی سچھن“ تہ (۲) ”مے گڑھ پنجابی سکھ یا نڈی آرہی“ وڈن توڑ پین فکر نہ اُچی سہز کتھ پیٹھ کیا ز ترو کھ اسن۔ یو کوڑ غلطی ہند ایٹھاس تہ زونکھ ز پنجابی بولنہ خاطر چھنہ الفاظ وڈ ترے یوت ضروری بلکہ جملہ بندی، مانے تہ مخصوص بولنگ لہجہ تہ۔ مے چھنہ پتاہ ز زمین میجا کاہنہ سکھ یا نڈی مگر پنجابی زبان سچھکھ ٹھیک یا ٹھو۔

یتھ سینٹرس منتر چھ پنجابی کاشہ تہ اردو ترے زبانہ پرنا وڈن لوان، پین پیٹھ چھ تدریسی مواد تیار لوان کرنہ تہ ر سرج تہ۔ ۱۹۷۳ء منتر کوڑے اتھ سینٹرس منتر پنجابی لیکچر پوسٹس پیٹھ جوین، مے اُس لکھ ایس سینٹرل جیسی۔ ڈاکٹر صابن دیت مے صلاح کینہ کاشہ لکھ کتھ پنجابی یا ٹھو پھرنک، یو تار کینہ لکھ کتھ میناہ خاطر، اتھ خوشہ منتر کوڑے مے مدد میا تہ گھ ڈینج کتاب کشمیری لوک کتھاواں چھپے پہ ۱۹۷۵ء منتر۔ یتھ یو گھ ڈ کتھ لچھ۔ مے بڑی و حوصلہ، مے کُردیم کتاب بھارتی لوک کتھاواں تیار تہ پہ تہ چھپے پہ۔ اتھ منتر کوڑے

۱۹۷۱ عیسوی منتر ییلہ ڈاکٹر امکار ناتھ کول امریکہ پیٹھ پٹیا لہ ناردرن ریجنل لینگویج سینٹرس منتر نوکری کرنہ آپہ یو آسہ ہے نہ سوچخت زیم روزن ییتہ مشرہ من ڈری من۔ ییتہ پنجابی سچھن۔ اتھ زبانی پیٹھ کرن کام تہ اکہ دہ ہم پین پنجابی لسانیاہکی ماہر مانہ۔ سینٹر چھ پنجابی یونیورسٹی کیپس منتر۔ سینٹرس منتر تہ اوس زیادہ سٹاف پنجابی ترو پادی اوس صرف پنجابی زبانی مشد ماحول۔ کینترن دہ من منترے توڑ پین فکر ز اگر پٹیا لہ روزن چھ تہ سینٹر کامیابی سان چلا وڈن چھ، پنجابی زبان سچھنہ ورک چھنہ کاہنہ چارے، یو کوڑ یکدم خوشش یہ زبان تہ پیٹھ پنچ۔ یو مینوت بے واپہ یا ٹھو ہول کول پنجابی بولن۔ یہندس پنجابی تہ پیٹھنس تہ ورتا ولس متعلق چھ کینہ ہزار کتھ ورتہ تہ لوان پھرنہ۔ دپان یو وڈن اکہ دہ ہم سٹاف چھ مینٹل منتر پنجابی یا ٹھو۔ ”مینوں پنجابی سکھنی چاہدی“ پہ بوز کتھ ترو و کینتر و اسن۔ اتھ کتھ اُسی مطلب (۱) مے پرنہ

ہوئے مدد دے چھاپ "پنجابی چھوٹی سہتہ" کتاب تہ۔

ڈاکٹر صاحب نے مے کر اٹھ کتاب "پنجابی فونٹیک ریڈر" تہ تیار۔ یوہ سہ عار پنجاہ بن پنجاہ زبان پر ناولس منز مدد چھ دوان۔ یہ چھاپ سائز مرکز۔ ڈاکٹر صاحب اسی کاشرس تہ اردو زبان پیچھے لگاآر کالم کران ایم رڈ میڈان ایم۔ لٹ تہ پتہ پی ایچ ڈی ریسرچ ڈگری ہند کاید تہ۔ مے کر ہینئر رہبری منز دوشوے ڈگری حاصل۔

مرکزس منز ڈگری اسہ دریاہ سیمنا۔ اٹھ سیمنا کو پنجاہ زبان پر ناولس متعلق۔ اٹھ منز آیہ دریاہ پرچہ پر نہ۔ ڈاکٹر صاحب نے کریم پرچہ پائے ایڈرٹ۔ ہم چھپے یہ کتاب ہندس صورتس منز "پنجابی بھاشادا دھیان" عنوانس تحت ۱۹۸۳ء منز۔ اٹھ کتاب رڈر دریاہ منگ۔ یہ کتاب چھپنے وود فی بانہ میلان۔

پنجابی یونیورسٹی ہندس دغوتس پیچھے لیچھ ڈاکٹر صاحب نے مے کاشر ادب تاریخ پنجاہ زبان منز۔ یہ چھاپ پنجاہ یونیورسٹی ۱۹۸۴ء منز رگھو ڈنیک ایڈیشن گوڈ افس ڈریس منز ختم۔ یونیورسٹی چھپے امیک ڈیم ایڈیشن تہ کڈن شیرھان مگر اسہ میول نہ وق یہ رداہیز کرنک۔

"ہند رومی ٹیکسٹ بکس تیار کرنہ کس پر ویکسٹ تحت آو کیشن ہندوستانی زبان پیچھے ٹیکسٹ بکس تیار کرنک فاصلہ کرنہ ہم زن رڈس منز

پرنانہ خاطر استعمال پن کرنہ بھارت سرکارن کو پنجاہ زبان متعلق ٹیکسٹ بکس تیار کرنہ خاطر ڈاکٹر صاحب نے مینون ناوتجہ کرنہ تہ رومیہ طرفہ آو لود بلا کھوکھلاؤ سند نادوتجہ کرنہ۔ ڈاکٹر کھوکھلاؤ آپہ اٹھ سلسلس منز بھارت دودہ یہ تریہ لٹ تہ یہ گیس رڈس اکہ لٹ۔ اسہ کو ریہ پر ویکسٹ ۱۹۸۴ء منز پور۔ یہ کتاب چھپے یہ ماسکو یونیورسٹی پیچھے ترین جلدن منز ۱۹۹۰ء کیٹھ۔ یہ چھپے واحد کتاب یوہ رڈس منز پنجاہ زبان پر ناولس منز استعمال چھپے سپدان۔ امہ کتاب ہندی چھپے یہ دریاہ رڈو تہ۔

پٹیالہ رڈنس دوران ڈگری ڈاکٹر صاحب پنجاہ زبان سستی وابستہ بیہ ترے پر ویکسٹ پور۔ اکہ پر ویکسٹ اوس پنجاہ زبان ہندس سماجی سائنس سستی تو لٹھ کھادان۔ یہ کتاب چھپے یہ ۱۹۸۹ء منز میسور پیچھے۔ امہ علاو ڈگری اسہ انگریز پنجاہی تہ پنجاہی انگریز سائناتی کلاسری ہندی نہ لغت تیار۔ ہم وڈہ چھپے چھ۔

کاشر ادب پنجاہی سرن والین نش واناوہ خاطر رڈ ہنئر کوٹش ہمیشہ جاری۔ یوہ لٹھ پنجاہ یونیورسٹی ٹیکسٹ بورڈ کہ طرفہ چھپن واجتہ ہنر جمائز ہنئر پنجاہی کتاب خاطر اکہ ایسے "جہ خوتون" اٹھ کتاب منز چھپے باقی ہندوستانی ادب سستی وابستہ مضمون نہ شامل۔ یہ کتاب چھپے لٹھ کہ تہ کوہ ورتاوان۔ امہ ایسے کرنی چھپے دریاہ پنجاہی ڈاکٹر صاحبس

زبان "جسہ خانوں ولے اوسکار کول" مے بوز بہ کتھ
 واریا ہن لڑکن تہ کورین نش۔

یو چھ واریا ہن کاشن مقالن تہ افسان کاشن
 پیٹھ پنجاہ زبان منتر ترجمہ کورمت، واریا چھ پنجاہ
 رسالن منتر چھ متری۔ پتھ منتر شیرازا (پنجاہ) تہ
 شامل چھ، ہم چھ کاشن ادبک سراپہ پنجاہ تہ باقی
 ہندوستانی زبان منتر وادہ ناویچ کوشش کران کیشہ
 سو متری پن پنجاہ منتر تیار کرن تہ کیشہ ہندی
 پس منتر۔

یو کور اریا زبان منتر شری ولود (تالون گو)،
 منتر سولہ انرجی متلق ایچھ منتر کتابہ ہند پنجاہ زبان
 منتر ترجمہ۔ یہ کتاب چھ شرن منتر خاٹریکھنہ
 آء منتر یہ کتاب چھاپ بھاشا و بھاگ پنجاہ سرکار
 ۱۹۸۸ء منتر۔ یہ کتاب چھ شرن منتر بڑ مقبول۔
 یو چھ اتھ کتابہ پنہنس و اے صاب شری پریم ناتھ
 کول اپن صاب اتھ کاشن ادبک سراپہ پنجاہ ترجمہ کورمت
 بہ مسودہ ہینوک نہ و نہ چھپتھ۔

حال حالے کوریمو بھاشا و بھاگ خاٹریکھنہ پنجاہی۔
 کیشری ڈکشنری، ڈاکٹر رتن لال تلاشی سند اتھ اسہ
 ستری مکمل۔ یہ ڈکشنری چھپہ جلدے۔ امہ ڈکشنری
 ستری میلہ پنجاہن کاشن زبان، پچھنس تہ پنجاہی
 ادب کاشن منتر ترجمہ کورنس منتر کافی مدد۔ یہ
 چھ اتھ ام کام تبھ پیٹھ یو واریاہ دق خرچ کور۔
 پتھ کٹو چھ ڈاکٹر صابن کاشن، ہندی تہ اردو

زبانو علا و پنجاہ زبان پیٹھ سہٹھاہ کام کور منتر۔ ہم
 چھ پنجاہ زبان متعلق واریا ہن لسانیاتی تہ ادبی سرگرمین
 ستری نزدیک پاٹھ و البستہ، ہم چھ پنجاہی بھاشا اکادمی
 ہند کور واپس پریڈیڈنٹ تہ رڈو کورمت۔ ہم چھ پنجاہی
 زبان ستری تولق تھاوان والین واریا ہن سینمارن
 تہ کاشن منتر برابر حصہ لوان تہ دسپی تہ بین لوانی
 کاشن منتر پننی مقالہ پیش کران رڈو کورمت۔ ہم
 چھ پنجاہ زبان متعلق ووتنادن ہند خاٹریکھنہ
 پروگرامن دوران بسکچر ڈو متری تہ ہند اتھام کورمت۔
 پنجاہ زبان متعلق لسانیات منتر کام کورنس منتر چھ
 ہند نا و سہیشہ لوان ہینہ۔ ہم چھ واریا ہن یونیورسٹی پن
 ہندی پنجاہ زبان متعلق لسانیات ستری و البستہ سرچ
 مقالہ یا پچھنس جاپان ہم چھ امہ موضوع کور سرچ
 گائیڈ تہ سرچ بورڈن ہند کورمت۔

بلتے زبانو علا و چھیم پنجاہی زبان پیٹھ بدھ عقیدہ
 سان کام کران۔ اکھ غار پنجاہی آسنہ باجوڈ تہ چھیم
 اتھ منتر خاص دل چسپی لوان ریموڑھونڈ تہ اتھ
 مول مکر بہنتر کام چھ سہٹھاہ قدر لوان کرنہ
 پنجاہی حلقن منتر کینہ ڈری بروہہ ۱۹۸۹ء منتر
 چھیم پنجاہی لسانیات پیٹھ پروفیسر ویداکشی ہتری
 پنتر اتھ کتاب ریموچھیم تہ کتاب ڈاکٹر صاب
 یمولفظو ستری انتساب کور منتر "پروفیسر اوسکار کول
 کیشری دی پنجاہیت دے نال" یہ کتاب وچھتھ
 (باتے ص ۶۳)

کول صاحب ستر انٹرویو

مدیران

دو ستادن تربیت یوان دینہ۔ امہ علاوچہ کین زبانین
پیٹھ برسرچ یوان کرنہ تہ تدریس مواد یوان تیار کرنہ۔
بہ رودس اٹھ مرکزس منرجون ۱۹۸۷ء تام۔

اٹھ مرکزس منر میٹول مے کاشر زبان پیٹھ کام
کرنک کھام موقعہ۔ اٹھ دوران لیچہ مے کاشر زبان
پیٹھ کتابہ۔

جولائی ۱۹۸۷ء پیٹھ جولائی ۱۹۹۳ء تام کر مے
لال بہادر شاستری نیشنل اکادمی آف اینڈرٹیشن
مسوری منر ہندوستانی زبان ہندس پروفیسر ہندس
عہدس پیٹھ کام۔ اٹھ اکادمی منرجہ IAS افسرن
ہندوستانی علاقائی زبانین منر تہ تربیت یوان
دینہ۔ اٹھ اکادمی منر تہ کھام مے کاشر زبان پیٹھ
تحقیق کام جاری۔ اگست ۱۹۹۳ء پیٹھ جھس بہ
سنٹرل انسٹیٹیوٹ آف انڈین لنگویجز میسورس منر
پروفیسر تہ ڈپٹی ڈائریکٹر عہدس پیٹھ کام کران۔ یہ
ادار جھ ہندوستانی سارنے زبانین پیٹھ تحقیق
کام کران تہ تربیت دوان۔ یہ جھ مکلس منر سارے
کھو تہ بولڈ مرکز بیت زن لسانیاتی موضوعن پیٹھ

سوال ۱۔ کول صاحب تہر کر تہ کتہ زاو؟

جواب ۱۔ بہ زاس، جنوری ۱۹۷۲ء منر بولگام کولگام تحصیل منر

سوال ۲۔ پنہ کیریک آغاز کتہ پانکھ کور و تہہ ہر؟

جواب ۱۔ مے کور کور ڈایم۔ لے ہندی جموں و کشمیر یونیورسٹی
ہند ذریعہ ۱۹۶۳ء منر تہ تہر پتہ پی ایچ ڈی آگرہ یونیورسٹی
طرف ۱۹۶۶ء منر۔ بہ گوس لنگوٹیکس منر تعلیم حاصل
کرنہ خاطر یونیورسٹی آف الہ نائے (امریکہ) تہہ یونیورسٹی
منر ہندی تہ اردو زبان پرناوہ علاو کور مے لنگوٹیکس
سجیکٹس منر ایم۔ لے تہ برسرچ کام۔ اٹھ یونیورسٹی
منر کر مے پروفیسر بن بھوشن کاجر رودس ستر کاشر
زبان پیٹھ کام۔ کور کر مے کاشر زبان ستر وابستہ
ریفرنس گرامر پروجیکٹس منر تہ کام۔ یہ کام کران کران
پہر میانہ لکھنوی کاشر زبان کرن۔ بہ رودس امریکہ جنوری
۱۹۶۶ء پیٹھ جون ۱۹۷۱ء تام۔

۱۹۷۱ء منر نیپلہ بہ ہندوستان واپس آس مے کر

سنٹرل انسٹیٹیوٹ آف انڈین لنگویجز کاشمیری زبانین ہندس
پیٹھ لکھنوی مرکزس منر نیپل ہندس عہدس پیٹھ کام
اٹھ مرکزس منر جھ کاشر اردو تہ پنجابی زبان منر

شیخ محمد عبداللہ تہ کوں صاب

پہلون پیٹھ گئیہ کام ۱۹۶۰ء پیٹھ شروع۔ یہ پیٹھ محض اکھ اتفاق کہ
 واریا ہونیہ سوسکالو کرے سیتو کاشرس پیٹھ کام۔ پروفیسر
 پیٹرکس سیتو کرے ۱۹۶۹ء پیٹھ کام۔ اسہ چھ صرفی تہ نحوی پہلون پیٹھ
 واریا ہونیہ سوسکالو کرے سیتو کاشرس پیٹھ کام۔ پروفیسر
 رسالن منتر جھپیہ پتر۔ کینہہ چھ سانہ کتابہ
 ASPECTS OF KASHMIRI LINGUISTICS (1984ء) منتر
 شامل کرے آہتر۔ یہ کتاب چھ اسہ پیکہ وٹہ ترتیب درمتر۔ کینہہ
 پرچہ چھ بین الاقوامی کانفرنس تہ سینارن منتر پیش آہتر کرے۔
 سانی اکھ کتاب چھپیہ امریکہ پیٹھ۔ سانی کام چھ وٹیکام برابر

کام چھ سپاران۔

سوال ۲: وٹیکام کہ کہ کتابہ لیتھو توہر؟

جواب: منے چھ وٹیکام لگ، بگ سترہ کچر لو کچر کتابہ تیار
 کرہ تر۔ یکن منتر چھ دھ ترہ چھاپ سترہ ترہ پانترہ
 چھ پرپس منتر۔

یہ کہ کتابہ چھ کاشرس، ہندی، اردو، پنجابی تہ انگریزی
 زبان متعلق۔ یکن منتر چھ نہ کتابہ امریکہ چھپان تہ اکھ
 چھ رؤسہ چھپیہ پتر۔

کتابو علاو چھ میانی لگ بگ تہ سہ سو آدہ تحقیقی
 مضمون تہ روو چھپیہ پتر۔

سوال ۳: کاشرس لسانیاتس چھ تہند کافی دیت۔ تہہ
 چھو کہ واریاہ سکالر تہ کاشرس زبانی کن پھر تر۔ یکن
 سکالرن کاشرس زبانی کن پھر ناوہ خاطر کیاہ بیو توہہ
 کرن؟

جواب: کاشرس زبانی ہند گوہ ڈٹیک گرامر چھ ایشور
 کولن سکرت زبانی منتر پانہ نین ملرس پیٹھ ۱۸۸۰ء
 منتر لیو کھمت۔ گریرسن گوواہ سترہ سٹھاہ متاثر تہ بیو کلاویہ
 چھاپ۔ سٹھ کز کر گریرسن کاشرس ڈکشنری تہ مکمل کرہ
 چھاپ۔ گریرسن کام وچھ سترہ واریاہ سن غاہ ہندوستانی
 سکالرن کاشرس منتر دلپیس۔ یکن منتر مور کینٹرین تہ نیل
 وغاہ شامل چھ۔

کاشرس زبانی پیٹھ گئیہ ۱۹۶۰ء پتے سنجید پاٹھر کام شروع
 یٹہ منتر میتہ کوہ تہ نیہر سوسکالو کام کر۔ گوہ گوہ ڈٹیک اس کام زیادہ
 تر سوتی تہ صرفی پہلون پیٹھ منتر منتر نظر کرہ صان، نحوی

جاری تہم چھ لگ بگ پڑتھ وری ہندوستان یوان۔ اکہ لٹ
گوس بہ تہن نش امریکہ۔

پیٹھ کنو اس ڈاکٹر روتھ شمت تہ شینا زبانی پیٹھ
کام کران۔ شینا زبانی ستروالستہ اکس پرو جیکٹس پیٹھ کام
کرہ خاطر روضہ سانس پٹیا کس مرکز منتر ۱۹۸۱ منتر اکس
ورویس۔ اتھ منتر گئیہ اسر کشپہ تہ۔ تہ اتھ وقتس اندر کر اسہ
زکتا تہ تیار۔ اکھ اس کا شہر زبانی شہر اس تعالیٰ متعلق سماجی
لسانیاتی سروے تہ بیکہ کا شہر، شانتہ بکتے دردی زبانین ہنر اکھ
انویٹڈ بلوگرانی۔ یکہ دہ شوے کتابہ چھ پیٹھ ۱۹۸۳ منتر
(وہ فی چھ پیٹھ کتابہ باز میلان)۔ اسہ چھ پیٹھ دہ لوکتا لو
علاوہ تہ کینہہ رسرچ مضون لیکھ پیٹھ کا شہر زبانی متعلق
یہ چھ پیٹھ زرنے چھ واریا ہن غار کا شہرین سکالرن ہند
توجہ کا شہر زبانی کن پھر پچ کو شش کر ہنرین منتر پرو فیسر
کرسٹوفر شکلیم لندن یونیورسٹی ستر متعلق چھ ہقوان، پرو فیسر
بورس زکھارین (ماسکویونیورسٹی) پرو فیسر کاشی والی (ایو

ایس۔ اے) ونا پشامل چھ۔ واریاہ سکالر پھر کر کا شہر
زبانی کن پانے اتھ زبانی متعلق باقے برترق کام وچھتھ۔
وہ فی چھ پیٹھ تہ کینہہ سکالر کام کران مین منتر پرو فیسر اس
ڈیوین ایو۔ ایس۔ اے) شامل چھ۔ منے چھ وہ مید زروہنہ
کن تہ روز کا شہر زبانی پیٹھ غار کا شہرین سکالرن ہنر کام
جاری۔

سوال ۳۰: کا شہر زبانی چھ تہ مندر اکھ دیت سہ گوو
کا شہر رسم الخطس متعلق کمپیوٹر سافٹ ویئر بناؤس تہ زادہ

جواب: بھارت سرکارن چھ سنٹر آف ڈیولپمنٹ فار
ایڈوانسڈ کمپیوٹنگ (CDAC) پونا اس منتر قائم کو دمت
یو چھ GIST کارڈ بنو دمت۔ یس زن کمپیوٹرس منتر
لکاوہ ستر گئیہ تہ ہندوستانی زبانی ہند رسم الخط
بنیکہ کمپیوٹرس پیٹھ ٹایپ کرہ تہ تہ تہ یہ ہنیکہ چھاپ سپاٹھ
منے کر اتھ سینٹرس منتر کا شہر رسم الخطس متعلق صلاح
کار سندھ شہر تہ کام، بیتھ منتر اتھ رسم الخطس منترینہ والی

اکس ہیندی
کتابہ پیٹھ
اروناچل
پرڈیشننگ
گورنر
کول صاحب
العامہ
دوان

مسئلہ آیہ انزل روانہ - G-DAC کو GIST کارڈ بناؤں
منتر کا میاب - وہ لڑی چھ کو شش سدان کہ نسخہ علاوہ
کہتہ کئی یہ نسخہ لایا چھاپہ - امر خاطر چھ لیزر پر منتر
خاطر فائٹ بناؤں ضروری - منے چھ وہ میدان جلد یہ یہ
کاشہ کتابہ چھاپس منتر کمپیوٹر بننا استعمال کرنے میں
سیترا آتھ سیترا تبت کرنے کو مسائل دور گرہن
سوال ۵۵ : کاشہ ٹائپ رائٹر کیتس کالس تام گرتھ
تیار ؟

جواب : کاشہ ٹائپ رائٹر بناؤں چھ مشکل کام کمپیوٹر
"کی بورڈ" چھ بناؤں آمت، اگر کاہنہ پکٹی دلپس نیہ سو میکہ
کمپیوٹر کی بورڈ "چھ ہنر ترتیب کاشہ ٹائپ
رائٹر خاطر تہ ورتاؤتھ - اردو تہ فارسی رسم الخط ٹائپ کرنے
بایہ چھ ٹائپ رائٹر میلان - کاشہ خاص چھ تہ اہل
تہ ہیکن کی بورڈس منتر شامل کرنے ہتھ -

ٹائپ رائٹر کھتہ تہ ہیکہ کمپیوٹر کاشہ خاطر استعمال
سپرتھ تیکنیازوق چھ کمپیوٹرک - ٹائپ رائٹر بننا استعمال
چھ باقی زبان بننا خاطر تہ وہ ہیکہ کھتہ وہ ہیکہ گرتھان
سوال ۵۶ : توہ ہیکن محققن (خاص کرتھ لسانی مادانہ)
سیترا چھ وہ تھن بہن رو دمت یا از کل چھ وہ تھان
بہان ؟

جواب : یہ چھ میانہ خوش قسمتی کہ امریکہ ہس منتر پہلے پٹھاہ
جان تہ تھہ پاکو وہ ستاد - بہن منتر پروفیسر لابرٹ لینر پروفیسر
زگستا پروفیسر کس برتھ - پروفیسر برج کاجرو پروفیسر یسنا
کاجرو تہ پروفیسر اکرامیہ وغار شامل چھ - بہن رو دس بین قریب

منے ہیو چھ بہن نش واریاہ کلیئہ کلاسہ نیہ تہ -

ہندوستان بہن پتہ رو دے نیہ بہن واریاہن تھہ بہن
لسانی ماہرن سیترا وہ تھن بہن - پٹا کہ کس سینٹر منتر کوری
منے واریاہ سینار، ورکشاپ تہ ٹریننگ پروگرام مرتب میں
سیترا واریاہ ہندوستانی تہ باقی ملکن ہند کسکالہ آیہ -

۱۹۷۹ منتر کوس بہن آسٹریلیہ ترین رتن کس انٹرنیشنل
ٹریننگ پروگرامس منتر - اتہ تہ میول منے لسانیاتی مادانہ بہن
کینٹن مشہور عالمن سیترا وہ تھن بہن بہن منتر پروفیسر ہالی
ڈے، پروفیسر باب ڈکسن شامل چھ

ہندوستان تہ باقی ملکن منتر نیو منے واریاہن
سینار تہ کالفرن منتر چھ - منے پڑی پتھر ریسرچ مقالہ -
انہ کورتہ آس بہن واریاہن سکالرن قریب -

بہن چھس لنگوئسکس سوسائٹی آف انڈیا، ڈراوڈین
لنگوئسکس اوسیشن تہ باقی ادارن ہند لالیف ممبر تہ -
یم زن واریاہ تقریب بہن منعقد چھ کران - از کل چھس لنگوئسکس
سوسائٹی ہند نایب صدر تہ -

لسانیاتہ علاوہ چھ میانہ دلپس ادب تہ کیننویشن
موضوع سیترا تہ - منے چھ واریاہن سکالرن تہ ماہرن سیترا
وہ تھن بہن -

سوال ۵۷ : ہندوستان منتر کیاہ مقام چھ کاشہ زبان ہند؟
جواب : کاشہ زبان چھ ہندوستانی آپہ کس اوٹھس شڈوٹس
منتر گوہ پٹھہ درج آہر کرنے - انیک مطلب گوہر تہ چھ اکھ ہڈ
علاقائی تہ اہم زبان مانہ آہر - یہ زبان ہیکہ ہے پٹس
ریاستس منتر اکھ سرکاری زبان میں تھ - یہ ہیکہ ہے تالیف منتر

• ماسکونیویریٹی منتر کول صاب سہتی پروفیسر لودلا کو کھلا داتا پروفیسر لورس اگھایا تہ مسوری منتر پروفیسر منجلا گھنک تہ پروفیسر لودلا کیلا شمت ستر

کول صاب
ہرارے
شہرس
منتر
یونیورسٹی
کانفرنس
منتر
شرکت
کران

روپج (لندن) پیچہ۔ یہ چھ کاشہر زبانوں متعلق گھوٹ نیک
تفصیلی گرامر۔ امہ علاؤ کور اسہ دہ شولویو ماڈرن کشمیری گرامر
تہ تیار۔ مے کور بروہے ذکر زبرد فیروز پٹریک تہ بہ چھ واریا ہو
وہر لویو پیچہ کاشہر زبان ہند بن نخوی پہلون پیچہ لکھان۔
سانی اکھ کتاب تہ چھ لگ بگ تیار، تہ مشی گن یونیورسٹی
جلد چھاپہ۔

میانی خاموش چھ زبیکہ کتاب گزہ کاشہر زبان منتر
تہ چھپنے۔ یہ کڑ کوشش میں ترجمہ کر پج۔ لسانی کار علاؤ
چھس بہ کاشہر زبان منتر ایسے، افسانہ تہ رپورٹ تہ
لکھان یونیورسٹی چھ پٹھا کم چھپے ہو۔ یہ کڑ کوشش یو
منتر کینہہ چیز چھاپ پختہ۔ ●●

بقیہ اڑپ کتھ

کاشہر زبان منتر اوسن لیکن یا پنجابی، اردو اوسن
یا ہندی، انگریزی گود اوسن تھے، ایڈمنسٹریشن آسہ یا کانہہ
دفتری کام، سیمینار آسہ کمرن یاد کشاپ، تنظیم چلاؤنی آسہ
یا کانہہ تعلیمی ادارہ، گریو کام آسہ یا ریسرچ پروجیکٹ
بارن دوستن سنی دھن زہن اوسن یا بیٹہ تہ کانہہ مسئلہ
کول صاب چھ پنے فابلیتہ، ذہانت تہ تجربہ کو یمن سارنے
شعبن پیچہ دسترس تھاوان تہ نیکیام چھ یمن شعبن منتر
یو کار لے نمایاں انجام دہو۔

اداریہ — ڈاکٹر آفاق عزیز

ڈاکٹر محفوظ جان

سرکیر کشمیر۔

●●

۵۔ نومبر، ۱۹۹۶ء

اکھ ضروری سبیکٹ بنیتہ تہ سکول منتر تعلیم دہ خاطر ورتاؤنہ
یتھ۔ مگر کینرو وڈو ہالو کئی مینوک تہ یہ سپد تھ۔ کتہ تہ زبانی تھ
وسعت میلان ورتاؤنہ ستر۔ باقی واریا ہن ہندوستانی
زبان میول یہ مقام آزادی پتہ۔ مینلیہ ہم سرکاری زبانہ بنیہ
تہ تعلیم منتر آہ ورتاؤنہ۔ اخبار، ریڈیو، ٹی۔ وی تہ فلم منتر
زبانی ہند ورتاؤ چھ اہم۔ مینہ ستر جد تہ کینکی تہ سائنسی
لفظ راش چھ رائج پدان۔ کاشہر زبان میلہ پوچھ صرف امکہ
استعمال کرنہ ستر۔

ہندوستانی آئینس منتر جائے پراؤنہ کئی چھ مرکز تہ
ریاستی سرکار ہند فرض بنان اتھ زبانی پوچھ ڈنک۔ یہ زبان
چھ شمالی زبان ہندس مرکز منتر پراؤنہ لیوان۔ سانی ادارن
چھ کیہ تدرسی کتاب تہ بتاؤ تھ چھاپ کر مٹر۔ اتھ زبانی
پیچہ چھ واریاہ سیمینار، ورکشاپ تہ ٹریننگ پروگرام منعقد
پدان۔ مگر یہ سورے چھپنے کافی۔ مے وون گھوٹے کاشہر
زبانی ہیکہ پوچھ مسئلہ امکہ ورتاؤنہ ستر۔ ریاستی سرکار ہیکہ
اتھ منتر اکھ اہم رول ادا کر تھ۔ اتھ زبانی منتر گزہن اخبار تہ
زیادہ کھو تہ زیادہ سالہ چھاپنے پختہ۔ ایچ ریڈر شپ گزہ ہڈنی
اتھ منتر ہیکہ ریاستی سرکار علاؤ والنٹری ادارہ زیادہ کام کر تھ۔
والنٹری ادارہ ہیکہ مرکزی تہ ریاستی سرکار چین واریا ہن کین
ہند فایدہ تھ۔

سوال نمبر ۷: کاشہر زبان خاطر کیاہ چھو تہ ازل کل کران؟
جواب: مے کور حال حالے کاشہر گرامر اکھ پروجیکٹ
مکمل۔ یہ پروجیکٹ اوس سری کیوز یونیورسٹی
امریکہ چھ ڈاکٹر کاشی والی تہ مے میولت۔ یہ چھپہ جلد

کشمیری کہانیاں پیٹھ پڑھو

کاشمیر ادب کا تاریخ پیٹھ پڑھو۔ پُرانی پتھر باقیں
جدید ہندوستانی زبان، ہنر ادبی تاریخ چھ۔ یہ تہ چھ پڑھو
نرمقدارس منتر کم اسپہ باوجود چھٹے کاشمیر ادب مول
یا خوالی لحاظ باقی ہندوستانی زبان ہند ادب کھو تہ
کینہہ پتھ۔ اما پوز زندگی ہند دھرمین شون ہند
پاکھی چھ اسی کاشمیر ادب کس معاملہ منتر تہ عجیب
احساس کتری ہندو شکار۔ مون ز کاشمیر منتر چھٹہ
زیادہ لیکھنہ آمت۔ مگر یو تے لیکھنہ چھ آمت، تھ
تہ چھٹہ اسی سنہ پتھ۔ تہ کس ہنر میں حصہ تہ چھٹہ مول
آنکون سپہ منتر۔ یا تہ چھٹہ اسپہ نش اسپہ با پتھ صورتوری
اوزار دسریاب۔ نہ پتھ سانی درویش طبیت اسپہ
ونان زیر لیکھتہ کو تہ کو دھوکہ۔ تھ پیٹھ مغز ماری
پر کو وینے وکھ نہایہ کرن۔ پتھ پاکھی انسان پنن
بہ چھٹہ پانہ وچھتہ ہکان تھ پاکھی چھ کاشمیر
ہند خاطر کینتر ہاہ احساس کتری کمر۔ کینتر ہاہ انکساری
کمر تہ کینتر ہاہ مند چھ کمر پنن ادبی بہتہ پڑناون شکل
گوشت۔

یہ منہ چھ زلاوٹک اکھ یلاج چھ یتہ زاسر

وچھو ترجمہ کس اسی منتر پنن ادبی بہتہ۔ بیکالہن تاملن
مراٹھن ہندی پاکھی کرو اسی کاشمیر تہ پتھ پتھ
ادس دو مین زبان منتر ترجمہ ہم ترجمہ پتھ تر غار
کاشمیر یوتہ نہ بلکہ پانہ اسپہ کاشمیر تہ فکری
زسوں ادبی بہتہ چھ سہ سز من ہندی پاکھی سوندرتہ
مارو منوند۔ کاشمیر ادب با پتھ چھ بیکالہ تامل تہ مراٹھ
ادب کھو تہ زیادہ ترجمہ ک اسپہ تہ ڈو کھ صورتوری۔ اکھ
چھ اسپہ کاشمیر ہند تیلاد بیکالہ یا مراٹھ لسانی کرہ یو
کھو تہ سپٹھاہ کم۔ تہ منتر تہ چھ واریا ہن کو شتر شتہ
گوشت، مگر وٹہ تہ زلو چھٹھ دوہس راتس کشمیر تہ ک نار
دوان۔ واریاہ چھ تم تہ مین کو شتر لول چھٹہ گوشت
مگر رسم خط چھٹھ نہنگان ابرن اتہ نہ کر کھ زانہ کوشش
زیرن کو شتر تھن۔ تہ کاشمیر تہ چھٹہ کم زیرن خبر کا زان
پیرن بروہہ کشر چھ تراو فی پتھ پتھ و فہ تہ چھ تم ہی علانی
زبان بولان تہ ورتاوان یتہ یتہ روزان چھ۔ مگر تہ کتھ
تہ چھ پالش کاشمیری ونان تہ چھ اچھو دادی لہندی پاکھی
دھم مین زبان منتر کاشمیر ادب ترجمہ تھانڈان آسان
تہ نلہ کتہ جایہ، کتہ زبانی منتر، کتہ کاشمیر ادب پارک

ترجمہ چھکھ آتھ لوان، تم چھ پنہن پر زنتھ دوبار پرانہ
 کس جوش منتر تھ آچھن منھان۔ یو علاو چھ
 دنی یاہس منتر غار کاشر بن ہنہز اکھ کثیر تیدادیم کثیر
 ہندو حال تھ تہ مسئلہ کاشر بن ہندو رہا ہی رشتہ، طور
 طریقہ، وقتہ بیٹھ، مزاج طبیعت تہ سوچ دفعہ بین
 زبان منتر کاشر ادبہ کہ ترجمہ کہ مدد دیتو زانن یتھان
 چھ۔ ہم سارے کھتہ نظر تل تھو تھ چھ صوروری زردن
 یاہس بزونہ کنہ کثیر تہ کاشر بن ہندو صبح تھ پیش
 کر تہ خاطر گرتھ پتھ کالہ کہ تہ تھ کھتہ زیادہ از کال کہ کاشر
 ادبک ترجمہ دفعہ بین زبان منتر یوت بہ تیوت ممکن سپد
 سپدن۔

مگر معمول آنکھ نہ ہندی یا پھر چھ اسہ کاشر بن اور
 کُن تہ پتھ۔ ہر گاہ کلاسیکی تہ جدید کاشر بن ادب
 دفعہ بین زبان منتر ترجمہ اسہ ہے سیمت، عالمی ادب
 کس نقش بیٹھ نہ صبح، ہندوستانی ادب کس نقش
 بیٹھ اسہ کوشر ادب تہ گنہ ہم تہ تھکنہ لایکھ جائیہ
 در پنہن گرتھان۔ اتھ سور تہ حاس منتر گرتھ نہ یہ ورن
 غلط یا ولو تھ زاکس تخلیق کار سپد کھتہ تہ چھ اکھ ترجمہ
 کار کاشر زبانی تہ ادبک زیادہ تر کرد۔

یہ پتھ تر کرد و منتر چھ ڈاکٹر او مکار کول تہ یس
 کشمیری کہانیاں عنوانس تحت مختلف کاشر بن افسان
 ہندو ہندی ترجمہ کران، یس ۱۹۹۲، منتر دلہ بیٹھ چھو
 چھ۔ او مکار کول صاب چھ از کل میسوہ نزل الشیمپوٹ
 آف انڈین نلگو بجز اداس منتر بحیثیت پروفیسر ڈپٹی

(بلتے صا)

ڈاکٹر کٹر کام کران۔ یو چھ کشمیری یونیورسٹی علاو اگرہ تہ
 امریکہ ہجہ الہ لوف یونیورسٹی منتر تالیم حاصل کرہ پتر۔
 واریاہس کالس کشمیری نمبر روز تھ تہ چھ ہم کوشر
 بولان تہ کاشر زبانی ہندو رت کاچھان۔ لسانیا بکر
 ماہر آسنہ علاو چھ ہم کاشر بن ادب منترہ دلپسی
 تھوان تہ کاشر بن منتر چھ کہنہ افسانہ تہ پیکھر ہنہز
 "کشمیری کہانیاں" انتخاب کر چھ پانہ ترتیب کار تہ۔ اتھ
 کتابہ منتر چھ ترجمہ کار سپد و دیو افسانہ علاو اختر می الدین
 امین کابل، اوتار کرشن رہبر، علی محمد لون، بنسی نردوش،
 عبدالغنی بیگ، اطہر بشیر احمد بشیر، ہرے کول بھارتی
 ہری کرشن کول تہ ایم لسانہ سند اکھ اکھ افسانہ شامل۔
 چھ یا پھر چھ یہ انتخاب پیش رو افسانہ نگار و بیٹھ نو پسی ہندو
 بھارتی تام کاشر افسانہ کہ ارتقا یک نمونہ پیش کران۔ انتخاب
 منتر شامل افسانہ چھ عام طور افسانہ نگارن ہنہز مثالی تخلیقہ ہم
 برن والین تھندس سوچیں اجس تہ انداز سہ تران چھ
 کرناوان۔ ماسولے اوتار کرشن رہبر ہند افسانہ یس تہ تھند تلیم
 نہائندگی کران چھ تہ نہ چھ تھند تخلیق تہ فنی قابلیت ہند باس
 دوان۔ رہبر صاحب اکثر افسانہ چھ انتخاب منتر شامل افسانہ
 کھتہ بہتر تہ بالیخ۔ ہم ساری افسانہ چھ کاشر لو قلم کارو
 پنہنہ ماجر لو منتر پیکھر ہنہز لہذا چھ ہندس موضوع منتر
 سوچیں ورتاوس تہ لیس منتر ایمانداری خلوص تہ بے ساختگی
 ٹا کار یا پھر لبتہ لوان۔ چھ یا پھر چھ ہم افسانہ کشمیری کاشر بن
 ہنہز حقیقی تصویر پیش کر تھ تم ہریم مساکر کران ہم بد قسمتی

والی ایچہ کاشرس پیٹھ پتر موہو دیو دیو پیٹھ کام کران
چھے۔ ایچہ کتابہ منتر چھ کاشرس گرامر کم استعمال کرنہ امت
خاص کر جلد بندی ہند۔ کاشرس لسانیات متعلق چھے یہ اکھ سپہ
پٹ ایچہ بہ بروہن کاشرس پیٹھ کام کرن والین ہند خاطر
وتہ ہاؤک بنہ۔

یہ کو کتابو علاو چھ کول صابن بے شمار مقالہ کیو پرچہ
کاشرس لسانیات پیٹھ پیکر منتر۔ ہم ملکہ کین مختلف جر نلن
تہ میکرین منتر چھے ہتر چھ۔ کاشرس لسانیات چھ نہ شہ کاہنہ
پہلو ایچہ پیٹھ نہ نیو لیڈ کھت چھے۔ "اے دکشتری آئی کشیری
پراورس" چھے یہ ہنر نیا کھ شانداز کتاب۔ یہ چھے کاشرس
محاورن ہنر اکھ جان سونہرن۔ اچھہ اکھ انگریزی پاٹھی ترجمہ
علاو انگریز لیس منتر ہو ہو محاورہ تہ دہ آہتر۔

کاشرس لسانیات علاو چھے پروفیسر کول صابن پنجاب ہندی
اردو تہ واریا ہن جنوبی ایشیا چین زبان منتر تہ کام کر منتر۔ یہ
چھے خراج لکھہ ز پروفیسر کول چھ ویکس ملکہ کین مشہور لسانیاتی
ماہرن منتر گنتر نہ یوان۔ ہم چھ ازل ہندستانی سوسلٹی ہندو صدر
زبان چھے زبان بولن والین، ادہین، فن کارن، ماہرن، قدر
دائن کیو پیٹھ ماجرہ دیو لول برن والین ہند کر رکتھ کسان تہ
ڈنیا یاس منتر مشہور کر تھان۔ کاشرس زبان چھے خمش نصیب نہ
پروفیسر کولس ہیو ادیب کیو زبان دان چھہ امکو باغوان تہ راجھ
در۔ اسر ہو بد فرتہ اعتماد سان ونجہ زیس مقام مہو اس
کاشرس ادب منتر چھے سے مقام چھہ پروفیسر کولس کاشرس
لسانیات منتر۔

☆ ایڈیٹر ہینوسن سوسر ڈپارٹمنٹ آف
پبلیک انڈیا۔

کتاب ایڈٹ۔ اچھہ کتابہ منتر اسر ہند دیو دیو علاو مشہور
لسانیاتی ماہر بولرس ز خا رین، رکتھ لیلیا شمتھ، اشوک کیکلہ،
کے، وی سباراوتہ پیٹر ٹک ہینون ادہین ہندی مقالہ۔ چونکہ
پروفیسر کول رڈر شامائی علاقائی زبان ہندس مرکز ستر
واریا ہن ورن منسوب کیو چھیا و کاشرس ہینتہ دویم زبان ہینین
والین ہند خاطر واریا ہ کتابہ کین منتر ۱۹۸۵ منتر چھیا ہنر
"AN INTENSIVE COURSE OF KASHMIRI"

تہ "AN INTERMEDIATE COURSE IN
KASHMIRI" ناو ہنس لایکھ چھے۔ انڈین کورس
کتابہ منتر چھ مقالہ ہندس طرزس پیٹھ عام بول چال ہندی
سبق لیکھنہ آہتر۔ گرامر چھ تھ حسابس منتر استعمال کرنہ
امت ز شورو کین سبق منتر چھ ہیل تہ آخری سبق منتر
مشکل گرامری قایدہ۔ پرتھ سبق پتہ چھے ورتاوتہ لیکھنہ
خاطر الگ الگ تہ بسیار مشقہ دہ آہتر۔

ہین دہ شورو کتابن منتر چھے تہ ڈر کیو مشقہ ز برن
وول چھہ آسانی سان ریاض کر تھ ہیکان تہ زبان ہچھان۔
آخر طرزس پیٹھ چھے ہنر نیا کھ کتاب "A SPOKEN
KASHMIRI" ۱۹۸۷ منتر لیکھنہ آہتر۔ یہ تہ چھے

غار کاشرس ہند خاطر لیکھنہ آہتر۔
پروفیسر کول ہنر حال حالے چھینتر نیا کھ شہ کار کام
چھے کشیری اے کاکٹو، دسکر پٹو گرامر "KASHMIRI"
"A COGNITIVE DESCRIPTIVE GRAMMAR"

یہ کتاب چھے مشہور پبلشر رٹل و الو چھیا پتر۔ امہ کتاسہ
ہنر دویم کھار چھے سری کیو ز یونیورسٹی ہنر پروفیسر کاش

کول تہ کاشٹریک کمپیوٹر پروجیکٹ

پروفیسر کولس چھ روایتی لسانیاتہ علاوہ دھمیں
موضوعن ستر تہ دلپسی۔ سہند اکھ معل شوق چھ اندر
یکھس جہ پیکسی ڈیولپمنٹس ستر ستریک تہ تریک
فائدہ ملن۔ مین چھ کمپیوٹر پروگرامن منتر سہ سہاہ دلپسی
ای کٹر کور یو فاصلہ کاشٹریک اکھ مکمل کمپیوٹر پروگرام
بنادو تک۔ یو بنو اتھ متعلق اکھ پروجیکٹ تہ تہ دٹر کھ
دعوت اتھ منتر کام کر یو نکیر مے اسو حال حالے تابل زبانز
متعلق کینہ کمپیوٹر پروگرام باعل از ستر تہ مے اس کمپیوٹر کھن

یہ اس محض کاشٹریک زبان تہ امر چہ لسانیاتی خصوصیتہ
یو تہ پروفیسر او مکار کولس نزدیک انس۔ بہ زانکھ یو تہ
ترتیبو وری یو پیچہ۔ کاشٹریک زبانز اکھ یز تھ دارو تہ عمل
کرن چھ سہند اکھ معل خاب۔ پینر اکھ اہم کام چھ کاشٹریک
مکمل گرامر۔ یہ چھ مین الاقوامی سطح کام تہ امر ستر میلہ کاشٹریک
زبانز لسانیاتی دنیا س منتر اکھ خاص جائے پرونس منتر
دور ڈو کھ۔ امر گرامر ستر چھ کاشٹریک زبانز متعلق لسانیاتی
ماہرن ہنر دلپسی بڑ منتر۔ بہ تہ کٹیس امر کامہ ستر متاثر

کول
صائب
ڈاکٲر
کاشٹریک
والی
تہ
ڈاکٲر
پی امارانی
ستر

کمپیوٹر پروگرام پروجیکٹ گرنڈ کامیاب تہ اقد پر و جیکٹس
منترین کاشتر زبانی مندر باقیے ترک در تہ حصہ مے
چھے مے کتھ منتر خوشی ز مے میو لایر و فیسر کولس
سہ تر کام کونک موقعہ ۔ ● ●

★ سی آئی آئی اہل میسور ۔

بقیتہ نذیر احمد دار

پہلو یعنی ساختیات، صوتیات، مائینیات بہتر پہلو
پر کھاؤ کتھ کاشتر زبان نامہ شعوری سلسلے پیٹھ منتر اقامتی
سہریت بد کد پیچ کوشش کمر منتر

پرو فیسر کولن چھ کاشتر زبانی لوچھر دنہ خاطر انھک
خدمت انجام دہ منتر مختلف تہ ایف شایع کولس سہریت
کمر پرو فیسر موصوفن کاشتر زبانی پیٹھ کینہ مباحثہ پروگرام
تہ منعقد مین منتر "کاشتر سانیات تہ تدریسی اصلاح"
ہش کل ہند کانفرنس قابلہ ذکر چھ سہ ۱۹۷۹ء دوران
پٹیا لہ ہس منتر منعقد سپید کتر اکتھ کانفرنسہ منتر آیہ نہ فقط
ملکی بلکہ بیرونی ملکو پیٹھ تہ ماہر سانیات کاشتر سانیات
متعلق مقالہ پر نہ کاشتر رسم الخط کمر پیچ کمپیوٹر فلپی
نیار کولس منتر چھ پرو فیسر کولن براہ راست اکتھ رٹ کورمت
تہ یہ اہم پرو جیکٹ نیو کتھ C-DAC یونیورسٹی پونا ہس
منتر تہ کامیابی سان کور کتھ مکمل ۔ ● ●

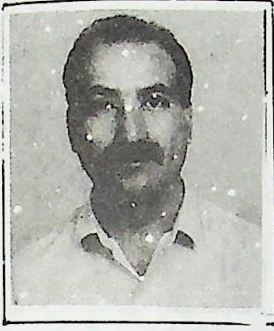
مہ کھال احیائی منت پڑ پانس
پچھے طوے غولائی بے زبانس
منت کیہ فرق کمر پانس دہمانس
منت کیہ ڈوٹھ پیون سر سبز باغس (آفاق)

جدید ترین صلا جہر منتر واقفیتہ پرو فیسر کولن شوق
و جتھ تہ امہ پرو جیکٹ اکاڈمک و لقا ر و جتھ کرمے اکتھ
پرو جیکٹس منتر کام شروع ۔

کاشتر زبانی تہ کرامس متعلق کمپیوٹر پروگرام بناؤ
چھ واریہ فایدہ ۔ یہ پروگرام ہیکہ استعمال سپد کتھ کاشتر زبانی
یا غار مکی زبانی طور پہنچنے تہ پہنچنا و نہ خاطر یہ ہیکہ
استعمال سپد کتھ کاشتر زبانی منتر صرف تہ نحوی سطح
پیٹھ و تہ ہنا و نس منتر امہ زبانی ہند ک آٹو میٹک ٹیک
(AUTOMATIC TAGS) بنا و نس منتر امہ کرام
کہ پروگرام سہریت ہیکہ مختلف قسمہ ڈکشنری بنا و نس منتر
مرد و پیٹھ ۔ کاشتر رسم الخط متعلق ہیکہ سپیل چک
(SPELL CHECK) بننے و غار ۔

یکتھ پرو جیکٹس پیٹھ چھ از کل زوہر سور سان کام چلان
امہ کمپیوٹر پروگرام کتھ گونیک ایڈیشن گرنڈ پیٹھ ڈر مے
کس آخر س تمام تیار ۔ پرو فیسر کولن چھ اکتھ منصوبہ
بنو و مت یکتھ تحت کاشتر کرامک یہ کمپیوٹر پروگرام
میسہ انٹرنیٹس "INTERNET" پیٹھ رائج کر نہ ۔
تا کہ ہندستانہ علاوہ ہیکن در سس دنیا ہس منتر سانیاتی
یہ تیار کاشتر زبان مقبول بناؤ نہ خاطر تہ لسانیاتی ماہرین
ہند توجہ اکتھ زبانی کون پھر لس منتر روزیہ کوشش سٹھاہ
اہم ۔

کاشتر زبانی ہند خاطر پرو فیسر کولن اترہینو ماہ تہ
مکتھ نظر ل تھا و کتھ تہ جدید کمپیوٹر س متعلق ہنتر و لپی
و جتھ چھے مے پور و فید ز کاشتر زبانی متعلق

انٹیکو کمیونیکیشن سکیلز

مشر اؤن لالیت۔ یہ جیسے میاں خوش نصیبی نہ از آوئے
اکھ موقعہ تہن متعلق نیکھن۔ حال حالے جیسے
ہنہز کاشن مجاورن ہنہز ڈکشنری پیٹھ رولو۔
(REVIEW) لہو کھمت تہ از جیسے بہ بیہ تہنہز

اکیس کتاب۔ EFFECTIVE COMMUNICATION SKILLS
پیٹھ اکھ موقعہ تبصرہ پیش

کران۔ وہ میدھیم زلیں جلد ڈاکٹر کول صاحبس اعزازس
منہز "باوتھ کلچرل سوسائٹی" چھاپون واجہنہز تہ
منہز میلہ میانس یکتہ تبصرے تہ جایہ درہاہ۔

زیر تبصرہ کتاب جیسے ڈاکٹر کول صاحب کو اکیس ڈاکٹر
کمل کمار شرما ہنس ستر لکھ لیکچر۔ یہ کتاب جیسے ۱۴۲
ین صفحہں پیٹھ مشعل، امپک قیمتہ جیسے ۱۳۰ روپیہ
تہ جیسے ڈری ۱۹۹۴ء۔ نئی دہلی۔ تہ یہ جیسے ۱۹۹۴ء

منہز کریٹیو بکس CREATIVE BOOKS

ناؤک دلہ ہندی اکر پبلشرن چھاپہ تہز۔

ہین سماجی پہلون ہندے لسانیاتس ستر واٹھ
تھاوتھ پیٹھ کنہ ذکر کور تھ چھ لسانیات و نان تہ اکھ
منہز چھ لسانی سماجس منہز زبانی ہنہز دس درازی یا

تھنہ پنہنہ پتے چھ انسان پنہنہ اندر کس ستر زبانی
ہندی دس زبان ہیجان کر فی ہوان۔ اسی ہون اکھ کاشن تہ
کاشن بحیثیتہ مادری زبان ہیچہ تہ آسہ ہر گاہ سہ لکھ
ہینہ کاشن زبان ہیچہ باقی سہ کوتاہ تہ پارم یا انگریزی تہ
دوتاوتہ سوچہ سہ ہر ہمیشہ کاشن باطنی۔ خاب وچہ تہ
پنہ مادری زبانی منہز تہ ہر گاہ زانہ کالہ ہیچہ افہ کچہ حساب
ہینس کون تہ فوراً واتہ پنہنہ مادری زبانی ہیچہ۔ یہ
چھ کینہہ حارثہ انگریز لسانی پڑ۔

آمدہ برسر مطلب تہ زن گہ ویہ وین گتھ نہ ہر گز
مبالغہ نہ ڈاکٹر اوکمار ناتھ صاحب کو کاشن زبانی ہیچہ
تحقیق تہ تدریس وہ مقبول نہ باہتہ پنہنہ لوی زندگی
وقف۔ کاشن زبان توئی تہ بین الاقوامی سطحس ہیچہ بارس
انہنس منہز لویہ سہ دہہ راکھ محنتہ ڈاکٹر کول صاحب کو تھ
پیٹھ واتہ پڑتھ کاشن فخر کرس ستر ستر تسلیم تھاون۔
مے چھ یادینیلہ لگ بگ باہ تر وادہ ڈری بروہنہ میہ تہ ستر
کام کر نک شرف حاصل سپد۔ مے وچہ تم پنہنہ دہہ ہہ
راکھ اکھ متبرک کلاس منہز لگادان۔ امہ مزید ایس اکھ
روٹ تم لوجوان لسانی ماہرن کران روڈر سہ چھنہ

زیادے بہن زور دینے نہ ہر گاہ یہ باوٹھ زیادے بہن اثر
دار آسہ تیلہ کیاہ گوو۔ باوٹھ کتھ ہیکہ اثر دار آستھ یا ہنہ
یکتھ کتاب ہنتر چھ مصنفوی دائرہ موت۔

ڈاکٹر کول ہا ہنتر کتاب چھ اثر دار باوٹھ - EFEC

TIVE COMMUNICATION SKILLS

ڈاکٹر اوان تہ انگریز وارہ اندر بری سمجھوان۔ حالانکہ کتھ کتاب ہنتر
چھ آرگنائزیشنل کمیونیکیشن (ORGANISATIONAL)

(COMMUN.) ہنناہ زیادے بہن زور دتھ ڈاکٹر اوان آمت

مگر تو تہ چھ یہ کتاب اک پوختہ دیکھ وید۔ اسی چھ یہ کتھ
اثر نظر انداز کران رہہ گاہ اسی ہنہن خیالات باوٹھ ہنتر ہنتر

ہون کرو تہ اسی چھ اکثر تھیں باوٹھ زالس ہنتر ہنسان ہنتر ہن
پتہ کتھ کرس وارے چھ روزان۔ تہ آسہ چھ کتھ زلوگرتھان۔

مصنفو چھ کتھ کتاب ہنتر باوٹھ یا نے کمیونیکیشن کمیونیکیشن
اکتھ نظام بد کوڑت مت یکتھ ہنتر کہنہ یاو کتھ مشن باوٹھ یا۔

کمیونیکیشن آرڈر (SORTING) کر لے تہ آرڈر تہ ہنتر ہنتر
تھ یا طہ باوٹھ یکتھ زن وزن وزن وزن وزن وزن وزن وزن وزن

یس زن شینچہ وزن وزن باوٹھ آسہ ہنتر ہن۔ یہ شینچہ ہنیکہ
عام تہ آستھ تہ خاص تہ۔ یہ ہنیکہ اُس خاص انسان باپتھ تہ

آستھ تہ ہا شاعرا س خاطر تہ۔ یہ شینچہ ہنیکہ زبانی تہ آستھ
تہ غار زبانی (NON VERBAL) تہ مصنف چھ یہ شینچہ

باوٹھ ہنتر کینٹر ن گنڈن ہنتر تہ کتھ کران ہم زن باوٹھ اثر
دار باوٹھ ہنتر کتھ کتھ کتھ کتھ کتھ کتھ کتھ کتھ کتھ کتھ

شینچہ وزن وزن وزن وزن وزن وزن وزن وزن وزن وزن وزن
تہ اعتقاد و غار اثر دار باوٹھ کتھ کتھ کتھ کتھ کتھ کتھ کتھ

تہ اعتقاد و غار اثر دار باوٹھ کتھ کتھ کتھ کتھ کتھ کتھ کتھ

دست رس ڈاکٹر اوان۔ زبانی ہنتر یکتھ اکتھ ہنتر

چھ COMMUNICATION یا "باوٹھ"۔ کتھ کتھ
ماہر و چھ کتھ زبانی باوٹھ کتھ کتھ کتھ

VEHICLE OF COMMUNICATION تہ وٹومت۔ یہ چھ
زبانے ہنتر کہ زور ہنتر اکتھ چالیوس ہنتر افلاطون

تہ وٹومت چھ والان۔ یہ تہ چھ زبانی ہنتر زور زبانیستان

چھ عوامس تہ کتھ ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر
راوٹھ ووان۔ زبان چھ تار لے تہ کرنا ووان تہ یا زار تہ دیا ووان

گاہے اُس کتھ کتھ تراوٹھ ووان تہ گاہے اکی اچھ اوش
ہارنا ووان۔

کاتھ ہنتر چھ اکتھ محاورہ "زلوچھس ہنتر گنڈن
لایکتھ" کہ واکس کتھ کتھ کتھ کتھ کتھ کتھ کتھ کتھ

کاتھ ہنتر چھ زلوچھس ہنتر زور سہٹھ ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر
آمت تہ ہنتر ہنتر گنڈن تہ شار چھ ہار س آمت "وہ ڈرے

یہ زلوچھس ہنتر دیا وٹھ یا زار" یا بقول شاعر "گنڈن زلوچھس کتھ اوش
وہ ہنتر دیا وٹھ وٹھ کتھ کتھ کتھ کتھ کتھ کتھ کتھ کتھ

بہر حال عالیہ آلسانیاس ہنتر زلوچھس ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر
اقتور طور طر لیس تہ تہ کس اثر س بطور اکتھ مضمون وٹھ ہنتر

ہنتر زن کمیونیکیشن سکل COMMUNICATION SKILLS
یا "باوٹھ ہنتر ہنتر" ناوٹھ آو۔ مضمون لوگ زیادے

بہن باو۔ تہ کیا ز باوٹھ چھ انسان ساجک اکتھ خاص ہنتر۔
اُمہ مضمون زن آہ خا کتھ صنعتی مادا س ہنتر اکا کتھ

خا تہ شیطاں وادیس ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر
اُس یا کتھ والین ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر

اُس یا کتھ والین ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر ہنتر

والہ یا اکی سماج کو دانشور بہترین سامعین ثابتہ سیدان
باوریا کیونکہ شنس منتر چھ سامعین ہند اکھ خاص مقام۔

رُف سامعین چھ مطلب کتھ لوچہ کرطان۔ تمن چھے صبح وچ
تہ جایہ ہنتر تہ پار زان آسان۔ مطلب چھ کتھ ستر یہ کتھ
پنٹھروانی تم لو زان چھ کتھ چھ تم پانہ لو زو شرت کران تہ
ترار کتھ تراوان۔

سامعین ہند اکھ قسم چھ تیتھ تہ آسان مین زن غرض
صرف خطاب کرن والے ستر چھ آسان تہ کہ اکھ ستر زرت
کناہ و تہ۔ پتھن حالت چھ مصنف STEREO TYPE
ناو روان تہ مے چھے تہ اکھ باپتھ کانہ تہ کاتھ اصطلاح
میسر۔ پتھن خطابن تہ چھ ترار کرن پھوان۔ تہ چھے اکھ
منتر گنہ پتھ کتھ ورتھناو نے یوان تہ تہ چھ مطلب ترار
پھوان۔ پتھن سامعین ہند تنگ دل یا وسیع دل آپنچ
تہ چھے تہ کانہ تہ فرق پھوان۔ مے چھ کتھ ہند پتہ من
گرہسریا بن ہند تیتھ میو سامعین آسہ کتھ کپارک اکھ
واقعہ یاد پھوان۔ یہ واقعہ بیان کرنہ برتہ نہ چھس بہ
تمن ہند معذرت خواہ مین میانی یہ مثال بار کران کر تھ
یہ چھے تمن دوہن ہنتر کتھ یلہ برہم پٹھ لوکٹ اوٹس
تہ جناب شیر کشمیر آیہ سائس اکس ہمایہ کامس منتر
لوٹن خطاب کرنہ۔ سانہ کامی زن و پچہ گئیہ جناب
شیخ صاحب ویدار کرنہ یا خطاب بوزنہ۔ شامن آیہ ایم
لوکھ واپس تہ سانہ گرہ کرار کر بزرگن پرتھ اکس گرہس
بایس ز شیخ صاحب کناہ فرمودہ گرہس لوک و تھس
بڈتھ تہ بولتھ ہے یہ وون تہ وون رتے وون ابہ

مین رکاوٹن ختم ہیکہ نہ کر تھ مگر توتہ ہیکہ کم از کم اکھ منتر
تفاوتہ کر تھ۔

مصنف چھ باوتھ اکس منظم صنعتی دائرے منتر
دائر و تھ لیکھان ز عوامس ستر کتھ ہیکہ زیادہ کتھ
زیادہ اثر دار کتھ باوتھ سید کتھ۔ اینج ٹاکار مثال چھ مصنف
ملاح نصر الدین ستر روانیتھ منتر مسخری کر تھ تہ مطلب
کتھ باوتہ چھے یوان۔ دیان ملاح نصر الدین آو کر دہہ
عوامس خطاب کر تھ کتھ تہ کر واجنہ پرتھن ز تقریر
کتھ روڈ پتہ ملاح نصر الدین و تہ نس ز تر تیم
خطاب روڈ ساروے کتھ تہ زور دار۔ گوڈ نیک اوٹ
سے خطاب یس تم کر تہ۔ تہ دوہم اوٹ سس بوزن
والین فکر تہ تر تیم اوٹ سس ملاحن سوکچمت
اوٹ ز تھ موقعس پیٹھ والے نس وون یہ مثال چھے
باوتھ کر تھ کم از کم تہ پہلو سمجھاوان۔

امہ علاوہ چھے تیتھ کتابہ منتر اثر دار باوتھ
(EFFECTIVE COMMUNICATION)

ہند و کتھ اصول خاص کر تھ کتھ تہ منظم ورتاوس منتر
بد کڈان۔ تہ کیا ز باوتھ چھے تہ محض لفظن ہند ورتاوا
بلکہ چھ اکھ منتر آچھن، الحقن، وٹھن، یاساری بھکھو
تاثر تہ شامل۔ امہ مزید چھ مصنف بول چاپ کتھ تراوا
صفاتی تہ بہا و غار چیرن پیٹھ تہ زور روان۔ اکھ ستر
ستر چھ مصنف عوامس یا سامعین کن دھیان تھوان
تہ اہم مانان۔ یہ تہ چھ دائرہ روان ز سامعین کم تہ کتھ
کر تھن آسہ۔ مصنفن ہند حسابہ چھ اکے زبان بولن

کیرس دعلے خاراه

فکر چھ تران ز لئو کھمت کیونکیشن چھ زیادے بہن خاص
آسان نیٹھ منتر زن پیٹھ واکھن منتر کاہنہ گنجائش چھنہ
آسان۔ مگر یہ منیکہ نہ بولون کیونکیشن ہوا ترانہ دار اسٹھہ تر
کیا نہ اٹھ منتر چھ ہاشا سامعین نظر تیل تھا ونہ لیوان تہ امہ
موکھ چھنہ اٹھ کینہ پاندہ کہ تہ آسان۔ دفتر کیونکیشن
چھ اکہ حسابک منجمد کیونکیشن مانہ امت مصنف چھ
مشورہ دو ان ز دفتر کیونکیشن گنہہ بلکل سادہ تہ سید
سیوڈ آسن۔ کتابہ ہندس نیٹھ حصہ منتر چھ واراہ طریقہ
تہ تر بیتہ دائر او نہ امہ تر

کلس پیٹھ چھنہ یہ کتاب سٹھ جان پاٹھ تہ ترتیب
وار لیکھنہ امہ تر تہ اٹھ منتر چھ سرکاری، آرگنائزیشن
تہ اقتصادی کیونکیشن ہی پہلو کل تہ حسبہ ضرورت۔
ویژہ صاف نہ آہتر۔ یہ کتاب چھ منتظمین، سرکاری
افرن، خاص کر تھ صفت و جرنل ستر تعلق تھا ونہ والہن
ہندہ باہتھ سٹھ کار آمد۔ عام پرن والہ ہندہ باہتھ تہ
چھنہ یہ کتاب سٹھ مفید تہ دلچپ۔ ●●

★ لیچر اشعبہ لسانیات، ساوٹھ جرات یونیورسٹی
سورت۔ ●●

کاشر پردہ تہ لیکھو۔ یہ چھ
کاشرین ہنتر پہچان، نہ تہ ہنتر
پر تھ شوبس منتر چاری۔ کاشر
درک ورنہ نہ کاہنہ توہہ کاشر۔

چنانچہ شیخ صاب یہ ونہ ہن تہ تہ ستر اوس تہ
سامعین خاص کر میانین گنہہس یان کاہنہ تہ عرض تہندہ
باہتھ اوس شیخ صاب نہ ہنتر شخصیک دیدارے کافی
مگر اثر۔ دار باوٹھ گنہہ سو لوہ سہ زن خیال لفظن
ہندہ صبح جامہ پار او تہ بوزن والہن پیٹھ کر نہ صرف
پیش کر تک انداز تہ باوٹھ ہندہ رتہ پہلو بلکہ تہ تہ
جائے بہن اثر یعنی سامعین گنہہ صحن خطاب بوز تھ
سوچنہ تہ کھن ہندس تہس سنو۔ سو گنہہ اثر دار
باوٹھ۔

مصنف چھ لوٹک تہ لیکھنک کیونکیشن دائر او
تہ ونان زہر گاہ یہ کیونکیشن پرائر ناوان آہ تہ باہتھ واتن
گوٹھ کینہہ اقدام کرنہ مثلاً گوٹھ خطا پنج تیاری پیش
کرنہہ انداز پنج تیاری تہ وقتک محل ناہتھ تمہک صبح
استعمال کرن۔ مثالہ پاٹھ چھ مصنف ونان ز اس چھ عام
میٹنگن ہندہ منٹس لیکھن منتر گنہہ واراہ لاکان۔ ہر گاہ گوٹھ
سارے تیاریہ آسن کر تھ یہ کام سید کم وقتس منتر تہ
زیادہ جان پاٹھ۔ ہم اقدام دائر او نہ باہتھ چھ کتابہ ہندہ اکھ
حصہ مشق کرنہ امت

کتابہ ہندہ حصہ لیس دفتر خط و کتابت یا
(OFFICIAL COMMUNICATION) دائر او نہ چھ
چھ سٹھ مولل امہ علاو چھ بولہ ورنہ تہ لیکھونی باوٹھ تہ
تمک زور ورتہ کمزور پہلو تہ بد کرتہ آہتر۔ بولہ نکس۔
کیونکیشن ہر گاہ آس لیکھن منٹس ستر مقابلہ کرو۔

درِ دستانِ روزِ طے۔ اکھ سام

تہ تہ نامنا سب تہ۔ امیر سب تھا وہ بہ بین قلم صرف
 تمن کا مین تام محمد و دیم لسانی ورگہ باگے متعلق چھتے
 لسانی ورگہ باگے مہند موضوع چھ کتو ہمہ
 ہدی پیچھے ملکی کہو پر ملکی عالمین ہند دلچسپ موضوع
 ر و د م ت۔ گریسنس پیچھے مور کینٹر مینس تام الہ بلہ سارے
 عالمین ہند تحقیق چھ کس پیچھے ہدایہ برؤ نہ کن انان۔
 اکھ یہ ہدایہ زبان چھتے تمہہ دردی گرچہ زبان لیس
 ہند آریالی تہ ایرانی زبانن منتر باگ اکھ انگ گرپ چھتے
 دویم رائے تھا وان والی چھ دردی زبانن تہ ہند آریالی
 زبانن ہند اکھ سب گرپ مانان۔ مین نش چھتے درد
 اکھ جوہر آریالی اصطلاح نہ زلسانی اصطلاح
 لسانی ورگہ باگے متعلق کول سندری خیال چھ
 تسنن کینٹرن تصنیف منتر کتہ کتہ در پیچھے گرہان۔
 اما یوز در دستانِ روزِ طے، ناوی مقالہ چھ اکھ متعلق
 مفصل مقالہ۔ یہ مقالہ چھ ڈاکٹر کول تہ ریو کتہ شمعہ
 بچہ و طے لیو کتہ۔ مقالہ چھ ۱۹۸۴ء لیس منتر چھیت
 "آس پیچٹس آف کشمیری لنگویس" ناوی کتابہ منتر تہ شابل
 مقالہ بکار چھ نہ اکھ منتر کتہ زبانن ہند لسانی ورگہ باگے

پروفیسر اوکار این کول سند تحقیق تہ مطالہ چھ
 مختلف زبانن تہ ہندین مختلف ادبی پہلوؤن و حاطہ
 کران ہیندی اردو، پنجابی یا کاشمیری آسٹریلین
 زبانن ہندس مطالعات چھ کول صابن رنگہ رنگہ
 دیت۔ چھ پاٹھو ہیکو تہ تسنن عالمانہ شخصیت کتہ اکس
 زبانی ستروالب تہ کرکٹ۔ اما یوز تہ کرکٹ تہ چھ ہندس
 مطالعات منتر کاشمیری زبانن ہند کتہ مقابلتہ کول
 پہن۔ کاشمیری ادب وہ پر زبان منتر متاری کرکٹ تہ ملکی
 کیو عالمی سو کھس پیچھے موجود دورس منتر کاشمیری زبانن
 ہینن مختلف مطالعاتی سرگرمین منتر چھ اکھ نہ بیہ
 رنگہ تہند دغل۔ کول صابن تحقیق تہ ادبی تحریر اوکھٹن
 تراو کتہ ہیکو آس تسنن لسانیاتی کامہ دہان ورن منتر
 باکر کتہ۔ اول پہ لسانی ورگہ باگے متعلق چھتے تہ دویم
 پیم کاشمیری زبانن ہندس گرامری کتہ صوتیاتی مطالعات متعلق
 چھتے۔ دویم ورگہ کامہ تہ چھتے دہان قسمن ہنتر۔
 اول یہ محض تحقیقی نو بیچہ چھتے، دویم یہ تہ تدریسی
 لکھ قبط لکھ تصنیف کرنہ آہتر چھتے۔ سیکہ مہم ختہ مقالہ
 منتر مین سارے نے کامین لکھ کھول کرن چھ نامکین

پیچھے تہ کا نہ لولا الگ زبان ہندوستانی تہ گنراوہ آشر۔ اٹھ متعلق
چھ کول تہ شمتہ کہنہ شالہ تہ دوان۔ ہینر ذکر تین صورتی
چھ۔ مثلن کینر و محققو چھ کہ ہتائی شنا اصطلاح تین
بولین ہندو خاطر و تاوہ تہیم چلاس کہ جو لولہ پاسہ سندھ
علاقہ منر لولہ یوان چھ۔ اٹھ زبان چھ پانڑھ و کھر و کھر لولہ
تہ لوچہ گڈنہ آشر۔ یہ منر "ہینوچ" تہ اکھ چھ۔ مقالہ
نکار چھ تہ اٹھ لولہ شنامانان۔ مختلف محققو چھ۔ یہ
کہ ہتائی موہر تین زبان تہ لگاؤ تہیم سندھس بیہ پاسہ
غار شنا لولہ چھ۔ یہ چھ اکثر میاں بکارک تہ تورولی ناو
زانہ آشر۔ "بروکیا" بولہ متعلق تہ چھ کول شمتہ نو قطنظر
تھے ہیو۔ بروہنہو عالمو چھ امر زبان ہندو باشہ مادانچ
نشانہ ہی تیار کر تہیم یار مغربی تہی بولہ لولہ یوان چھ۔
"کول شمتہ چھ نہ بروکیا کا نہ تہ لسانی اصطلاح مانان بلکہ
چھ اٹھ تہیم اتھو گراٹک اصطلاح ناودوان بقولہ ہندو چھ
یہ اصطلاح تین شنالون والین ہندو خاطر و تاوہ یوان۔ یہ
تہی زبان ہینر باشہ علاقہس کھ چھ۔

شنا تہ کاشر زبان ہندو رشتہ متعلق چھ درستان
بروزڈ سروس منر دلچسپ بیان۔ بقولہ مقالہ نگار
دو شول ہندو قبول کرہ وزیر چھ باسان زیو دوے شنادری
چھ تیلہ چھ کاشر بیہ کواہ تام یا اگر کاشر وری چھ تیلہ
چھ شناہ بیہ کواہ تام۔ اما پلاز تہیم چھ تین زبان بر میان
رہو آتی طور گنر نہ آتہ صوتیاتی تہ مار فوجا جمل ہشر تہ مانان
تہ ونان چھ زامی ہنسبہ چھ تہیم مختلف تہ۔ کاشر زبان
ہند SVO لفظ ترتیبس اٹھ ہندو آریائی زبان نشر

متعلق کا نہ نوو نظر تہ پیش کران تہ چھ پیچھے کونہ و تہ آشرن دون
راین منر کونہ اکس ستر تہ تہ صد متعلق باسان۔ پیر چھ یہ
نہ مقالہ نگار چھ نہ گریسنس ملے رد کران تہ نہ چھ کاشر زبان
ہند آریائی زبان لر لور تھاوان بلکہ چھ مقالہ نگار و اٹھ نوو عس
پیچھے کرہ امتس مطالس موہا لکون کر تہ تہ امیک چھوت
کر تین لون کڈ تہ یہ موضوع و تہ تہ بحث طلب قرار
دیت۔

گریسنس پیچھے مورگنیسٹریس تام یہ کینر تھا مطالہ کرہ
آمت چھ تھ چھ پڑی کہنہ تہ کہنہ پیرگ۔ باضے چھ اٹھ منر متاسب
سوادچ و پڑھے تہ باضے محققانہ ہنجیگی ہندو صرہ لبہ
یوان چناچہیم پیشتر متعلق اسو غار و طنی مین نہ امہ علاقہ چین
زبان ہندوین زار و جارن ہینر سر فرزان اس۔ امہ کھ ہند
اچھاس چھ مین عالمین پالش تہ۔ نوک چھ مورگنیسٹریس
اٹھ سار کرے ورگہ باگے تانی تانہ مانان (انسایکلو پیڈیا
آف اسلام صفحہ ۱۶۴)۔

درستان روزڈ مقالہ مقالہ نگار چھ امہ ساری کامہ
ہندو اکس ام نو قصص کن اشار کران تہندون چھ ز
دردی زبان ایس سپاڑی علاقہ باگہ آمت چھ تہیم امہ س
مطالس منر کینہہ ٹھری یاد کر تہ۔ یہ چھ صحنی زاکہ علاقہس
منر بولن پینہ واجنہ زبان چھ گرنر موجب کہ۔ کہ علاقہ پیچھے
ہینس علاقہس تام کھلہ ڈلہ آمد رفت نہ اسہ سب چھ مختلف
بولین ہندو تہ تراوس تہ لچس منر کم کاسہ ہینر۔ اکثر ورگہ باگے
کران والہو چھ یہ کھ نظر انداز کر تہ کونہ پیاڑی کھو نہ منر راج
بولہ تہ الگ تہ آزاد زبان ہندو اور دیت۔ باضے چھ جائے ناوس

منتر شہا س منتر چھ (ماہ سولے داری) لفظک پتہم واول
ترھوٹراوہ لوان۔

(۱) کاشرس تہ امچہ لوگی بولہ منتر چھ منترم "و" تہ "او"
بیشتر ترھوٹ واول موجود گنتہ شہا بولہ منتر چھ نہ
یتھ پاتھر۔

(۲) پرائی ہند آریائی کالسنو ننتی پنگتھ "ست" چھ شہا زبانی
منتر لفظ اندس پیٹھ۔ کاشرس منتر چھ یہ غار خود۔

(۳) کاشرس زبانی ہند لفظ ترتیب چھ وکھر۔

یہ جیسے حقیقت ز ۱۹۴۷ء پتہ سپد درستان مختلف
سیاسی سرحد منتر تقسیم۔ پتہ سہ بین زبان منتر آن
سپاٹ سرو واریے مشکل سپنہ۔ یہ کتھ نظر تھ تھ وکھ
یوڈوے کول تہ شمتھ سندس موادس متعلق تہ نہ راہ
آستھ ہلکن بڈا کتھ چھ نہ۔ مگر غور طلب کتھ چھ نہ

ز مقالس منتر پتہ سہ سہ سہ سہ سان اتھ موضوعس پیٹھ مختلف
مطالیاتی کاہن لاکون نمونہ پتہ سہ چھ پری قابلہ نگارن
ہند عالمہ بتر میک پے دوان۔ یہ چھ سہی ز یہ موضوع
یتھ تشہ مقالکس ابتدا س منتر باسان چھ مقالکس
اندس پیٹھ تہ چھ تھ زلہ ون۔ مقالہ نگار وچھ نہ پانہ
کاہنہ متھی فاصلہ دیمت بلکہ سوے زگ پرون برونہ
کن آنہ چھ کتھ اتھ موضوعس نو سہ سہ پتہ تر غاب در شہر۔

سے ہارے شراون تہ ماگ تہ ترانہ از پھنہ در کر پتہ
ہمہ کوچر گلیہ چھ سوے ہنر یہ پتھ چون ہر یہ چھ میون ہنر
(آفاق)

اگلا کلا چھ پتہ کاہن پتہ دن احت نہ دوس چھ یہ راء دوان
ز امہ خاطر گزہ مزید مطالعہ کرنہ یں یقہ نہ یہ سر کھر سپد زیم
خو صوصیتر چھ پرائی ہند آریائی اگر و پیٹھ در اتر کتہ پیشہ
کرتام ازانی اگر پیٹھ۔

بہر حال چھ کول تہ شمتھ شہا تہ کاشرس زبانی ہندس ہنرس
تہ بینرس متعلق کتہ لوقہ قطع سر کھر کران پیٹھ منتر کتہ بین برونہ
ہو عالموتہ دکھنا وکھر تر چھ۔ ہنسر کول لوقہ قطع چھ پم۔

(۱) لفظ چھلن ہند لوحد و نمبر تہ چھ واول آوازن تاتار
کران۔ یہ خوبی چھ الہ پلہ کاشرس زبانی منتر پتہ کتھ بولہ منتر
مگر سران چھ امہ نشہ چھ۔

(۲) پرائی ہند آریائی کالسنو ننتی پنگتھ "کر" چھ دتھ پتہ
زبان منتر لفظ اندس پیٹھ لوان صرف چھ کوہتی امہ نشہ
چھ۔

(۳) ہکار کٹھ اور چھ دتھ شونی منتر ختم سپد پتہ یہ
خو صوصیتھ چھ کتھ آری تہ کوہتی منتر تہ مگر لوگی تہ سران
بولین ہندین تہ بھو لفظن منتر چھ یہ کتہ کتہ در پتھ گزہ کان۔

(۴) دتھ شونی ہند پریکناوت نظام چھ الہ پلہ ہنور۔ اتھ منتر
چھ اطراف تہ دوری ہنر وگہ ہندی۔ کاشرس تہ امچہ سران
تہ لوگی بولہ منتر چھ یہ تریشہ انانہ۔ شہا س منتر چھ شریو
کھو تہ زیادہ درکن ہند۔ صرف چھ کوہتی منتر دورگی۔
اشارہ پریکناوت چھ آٹھن درکن ہند۔

(۵) سارے زبان منتر چھ دردی آریہ پوت جا۔

دتھ شونی زبان منتر چھ یہ کتہ پتھ
اشارہ پریکناوت چھ کاشرس زبانی تہ امچہ کیشنر بولین

کول صاب مسوری منترستھ وری

یو لیچھمین موضوعن پیچھ کتابہ تہ۔

مرٹینگ دینہ علاوہ رودی کریم لکاتارہ سرچ کران۔ یو
کر رتہ پر وجیکٹ پاؤر۔ مین منتر کاشتر گرائمر تہ
شابل چھ۔ ریسرچہ کس سلسل منتر آس مین نش ہندستانہ
کیو واریا ہو حصو تہ نیو موملکو پیچھ واریاہ مسکار یوان۔
ڈاکٹر کاشی والی، ڈاکٹر رڈھتہ شمت، ڈاکٹر پیٹرک۔ ڈاکٹر
ماریا نیگیسی۔ ڈاکٹر سمیکل۔ ڈاکٹر سمیتھ، ڈاکٹر آر لین زاید
تہ ڈاکٹر ہرن وان اولفن وغارٹ شابل آس۔ پروفیسر کول
آس مین نہ شو بہ کہن باقی فیکلٹی میمبرن ریسرچ کران
تہ تدریسی مواد تیار کران منتر ہمیشہ مدد کران۔

اکادمی منتر چھ آفسر ٹرینیز واریا مین سرگرمین منتر
حصہ یوان مین منتر جگماف ورزاش، کھیلہ، گری سوارک
تہ کلچرل پروگرام بیتہ شابل چھ۔ پروفیسر کول آس آفسر
ٹرینیزن ستر گندان۔ ربالن کھسان تہ کراس کنٹری
ریسہ منتر حصہ یوان بیتہ۔ دویر تریہ لہ پہل مین کراس
کنٹری ریسہ منتر نیامہ تہ۔ الہ لہ نیو یو فیکلٹی طرفہ پیش
کری مینس ڈراما ہس منتر تہ حصہ
(باتے صد ۶۳)

پروفیسر اومکار کول رودی لال بہادر شاستری نیشنل اکادمی
آف ایڈمنسٹریشن مسوری منتر جون ۱۹۸۷ء پیچھ جولائی ۱۹۹۴ء
تام۔ ایم آس اکادمی منتر ہندستان زبان ہندس شولس منتر
پروفیسر تہ شیکھر صد تہ۔

پیلہ ایم اکادمی منتر آس مین زانہ ہے نہ کہنے مگر پنے نہ
عنیتہ، خلوصہ تہ خوش دلی ستر گئیہ ایم کہے کالس منتر آفسرن،
ٹرینیزن تہ اکادمی ہندس سار سے عکس منتر مقبول۔ یوت
یوت وقتہ گزریو، پینز مقبولیتہ تہ گئیہ بڑان۔

مین آس تریہ ام شوق (۱) جدید طریقہ پیچھ ٹریننگ
دف (2) ریسرچ کزن (3) اکادمی منترن سرگرمین منتر
حصہ مین۔

ہندوستانی زبان ہندی پروفیسر آسنہ کئی پیلہ تہ مین موقع
اوس میلان ایم آس بڑ شوق سان مختلف زبانہ مثلاً ہندی
اردو، پنجابی تہ کاشتر ہینچہ تاوان جدید طریقہ۔ یوزبانو
علاوہ آس ایم نیجینس ستر وابتہ نہ خاص موضوع،
کوہنکشن تہ ٹیم بلڈنگ پر تاوان۔ ایم موضوع چھ مین سٹا
ٹاکٹو۔ یو کوہ واریا مین متحد پایہ کہن کوہن ہند تہ اہتمام مین
منتر سرکاری تہ غار سرکاری ادارن ہندی اعلا افسر شابل سپر

پروفیسر کول تہ کا شہر زبان

پیٹھ پھیل تھ یہ کتاب یورو کے تدریسی مفہمہ خاطر
لکھنے امر چھ مکر تحقیقی اعتبار تہ چھ اکھ زبردس
اہمیت کا شہر زبان پیٹھ امر نویتک تحقیق چھ بلا شک
اہم تکیا ز کول صابن چھ اکھ کتابہ منتر کا شہر زبان
گرامر کس ہر سطحس پیٹھ پر کھا وینچ کوشش کر تہ امریک
فقری ساختی اصول قائم کر تہ۔

استانی چیپٹرس منتر چھ پروفیسر کول اسم فقر تفصیلی طور
وثر ضنادان تہ کا شہر زبان مندر اسم فقر تک جز نظم و
ترتیب سان تحقیق کران تہ امر کین نظمیں ہنہر بنیادی اصول
قائم کران یوڈوے شوروس منتر یہ اشارہ کر تہ پیٹھ امر
نہ اسم فقرس چھ کا شہر زبان منتر تہ قسمی ترکیب

NUMBER, NOUN, DETERMINER مکر بز دہنہ
کون چھ امیک پر تھ کا نہ عنہر مزید و اش کڈان تہ امیک
آخرس پیٹھ چھ اسم فقر مکمل ساخت قائم کر تہ امر
دویمس چیپٹرس منتر چھ صفی فقر مک رڈاد بیان کر تہ
امت صفی فقر چھ دون تہمن ہنداونہ امر اکھ
گوو تہ صفی فقر نیس اکس منفرد لفظس پیٹھ مشمل چھنہ
تہ ہند معنہ بذات خود صفی عکاسی چھ کران مثالن موٹا

کا شہر زبان پیٹھ لسانی تحقیق کر تہ خاطر پروفیسر
اوکار ناتھ کول قلم وہ تھنہ بروہنہ اسی کرین ایڈیٹن
کمن گھم، اشوک کلکرن پروفیسر بی کا پیر و تہ امر مزید
کینتر و سکالرو کام کر تہ یہ محتہ چھ قابلہ ذکر پروفیسر
کولن کر کا شہر زبان جدید لسانی ساجیس منتر تہ اکھ
تحقیق پیش رفت تہ امر کس لسانی دنیا ہس کورن پنی
جائیز مقام عطا یہ دن چھ صورتوری جدید لسانی
تصور چھ دن مختلف روایتن پیٹھ مشمل اکھ گوو
آفاقی تہ دویم ساختیائی کر ایمر آفاقی کر ایمر چ بنیاد روز
یتھ نفسیاتی اصولس پیٹھ نہ انسان ہنتر ذہنی ساخت چھ
ہم آہنگ و دہنہ غار لسانی عنہر یعنی نسل، رنگ تہ
علائقی حد بندی چھنہ ذہنی عملہ متاثر کران اکھ نقطہ
نظرس تحت چھ ماہر لسانیات زبان ہنتر فی الجملہ خاصیت
تحقیق کران۔

پروفیسر کولنہ اب تہ لسانی اشاعت "LINGUISTIC

STUDIES IN KASHMIRI چھ کا شہر زبان
لسانی ماڈلس تحت پر کھا وینچ تہ امر ساختیائی اصول
تہ ہنتر خاصیت قائم کرینچ اکھ کوشش کون چیپٹرن

انگریز لیس منتر BROTHER-IN-LAW داریا ہن رشتن
بند پھر کران مشن مینہ ہند خاندانہ، ساجی ہند خاندانہ،
زمانہ ہند بوب بیتہ، مگر کاشتہ س منتر چھ اکتہ سکیلہ
پیٹھ پر تھ کٹہ رشتن بیون بیون اصطلاح یعنی ہنہ
یہمہ، ساجو، یمن اصطلاح چھ زبانہ منتر ثقافتی تحریت
سنتر سستی ساختہ ذاتی خاصیت تہ پرونیس کولن چھ زیر
بحث کتابہ ہندس اڈٹس چپرس منتر امیک تفصیلی خاکہ
برڈنہ کن اوٹمت۔ فارسی زبانہ سستی چھ کاشتہ زبانہ
گہر ربطہ رودمت تہ کاشتہ زبانہ منتر افس وسیع پیمانہ
پیٹھ لسانیات کس پر تھ سطح پیٹھ مثلاً ویتات مافیات
لفظیات بیتہ فارسی زبانہ ہند آخر کار پارٹیکلر نوٹ۔

پرونیس کولن لسانیاتی سفر رودتہ پو تریو دہی پلو
پیٹھ برڈنہ برڈنہ لیکان تہ اکتہ دوران ہنہ پو داریا ہن
لسانیاتی پہلون سام۔ یوڈوے گرامر ہندم کڑی متنوع
رودمکر صوتیات، ماریمیات، کاشتہ زبانہ ہند معاشرتی
لسانی پہلو، کاشتہ زبانہ ہند کچلر ہی بیشتر موضوع لوند
افس شھدس علمی پیمانہ پیٹھ زیر بحث۔ پرونیس کولن علمی
واسطہ تہ کاشتہ زبانہ سستی مائے چھ پیٹھ سستی وضع سپدان
ییلہ نمونہ ۱۹۹۶ء منتر "KASHMIRI: A COGNITIVE
DESCRIPTIVE GRAMMAR" سرکیو ز یونیورسٹی

منتر افس ری سر پر پرونیس کاشی والی سستی لوند مرتب کور۔ یہ گرامر
چھ جدید طرز پیٹھ تحقیق کر تھ تلمبند کرنہ امت۔
۲۴ مین صحن پیٹھ یہ گرامر چھ لسانیات ک پرتھ کاٹھ

(باقی صفحہ ۵۵)

کتود تہ نو بصورت، دویمہ گروپک صفتی فقر چھ ام
یا فعل پیٹھ ماریمیاتی تبدیلی سستی صفتی فقر چھ صورت
اختیار کران مشن کین چھ فعل تہ کین دول چھ صفت۔
معاون (AUXILIARY) چھ جملن منتر اکتہ واجبی عنصر
یس گرامر چھ مختلف صورت منتر زمانہ (TENSE) طرز
بیان (MODE) تہ صورت بیان (ASPECT) اظہار
کران چھ پرونیس کولن چھ کاشتہ زبانہ منتر معاونی
عنصر پور پارٹیکلر وضع کورمت تہ جملن منتر معاونی عنصر
ہنہ بابانے عنصر سستی مطابقت تفصیلی طور بیان کورمت۔
فعلہ فقر (THE VERB PHRASE) چھ گرامر منتر
سرکڑی تحریت تھاوان تہ کاشتہ زبانہ منتر فعلہ فقر عنصر
چھ پرونیس کولن تفصیلی طور چھ اڈٹمت۔ پرونیس کولن چھ
فعلہ خاص (MAIN VERB) بحثہ خاطر کڈ تارکڑی
تہ پین گردان کورمت۔ فعلہ وصلی فعلہ لامر فعلہ متعدی
(TRANSITIVE VERB) فعلہ موجد بیون بیون پارٹیکلر
وضع کور تھ صرف و نحو کس ایرس منتر مین عنصرن جمائکین ایرا ہن
تمن منتر متعابعت یا مطابقت خاصیتن چھان ہن کورمت
کاشتہ سوالیہ جملہ چھ مذکور کتابہ منتر وضاحتہ سان
وزادہ آرتی پرونیس کولن چھ وسیع سطح پیٹھ کاشتہ زبانہ
ہند کورمتی سوالیہ جملہ ورتھنا کورمتی۔

رشتک ز اوجار احستہ ام تہ نظامت چھ کاشتہ
ثقافتس منتر اہم معنہ تھاوان تہ امیک اظہار چھ زبانہ منتر
تہ پتھ پارٹیکلر سپدان زیر تھ کٹہ رشتن چھ مخصوص اصطلاح
شعوری یا غائر شعوری طور قائم سپد پرتہ یوڈوے

کاشٹر پٹر - اکھ تبصرہ

کامہ (۸) بڈ شاہ (۹) میر تھ (۱۰) عید (۱۱) کاشٹری
گام (۱۲) اکھ وونی (۱۳) اکھ سبزی وولی (۱۴)
حبہ خوتون (۱۵) ہجویر (۱۶) پرمانند (۱۷) کاشٹر
لکھ ادب (۱۸) پونجستہ اراد (۱۹) تقدیر بہ تدبیر
(۲۰) گامہ کین ہند لسن لسن (۲۱) کاشٹر مزاحیہ شاعری
(۲۲) کاشٹر زبان (۲۳) کاشٹر شاعری ہند گوڈ کال تہ
(۲۴) کاشٹر سمنز ورن ہنتر شاعری - مین سارہ
عنوان پتہ کتہ چھ اکثر الفاظ ہند مانہ دینہ آمت
تہ مشق کر تہ کہ غرضہ چھ متعلقہ سبق متعلق سوال
پتر زحہ آمت تہ خالی جایہ پر کر تہ سوال تہ چھ کتابہ
اندروچ یہ زن درسی کتاب ہند طریقہ تہ رولواج چھ۔
کتابہ ہندی بانترہ موضوع یعنی ۱-۳ تہ ۱۲-۱۳
چھ کاندہ تہ دکانڈاری ستری وابستہ - مین موضوع منتر
چھ کاشٹر دکانڈا پر تھ رنگہ پنس حقیقی رؤس مشر
پیش کر تہ آمت رتسند کردار اخلاق تہ کر اکس ستری
پیش پنک وطر تہ طور طریقہ چھ زیادہ پنس توہمک
مرکز بناونہ آمت خاصکر نیلہ نش بروہنہ کن غار کاشٹر
گواکھ یوان چھ - یوا اخلاق تہ خوبو سان ڈاکٹر ادکار

کتابہ ہند ناو : کاشٹر پٹر
مصنف : ڈاکٹر ادکار ناتھ کول
پبلشر : ڈاکٹر ای - اناملا، ڈاکٹر سیل
پرنٹر : ایم - ایس بسواس منیر
چھاپنک دئی : مارچ ۱۹۹۵ء
قیمت : ۵۱ روپیہ
کل صفحہ : ۹۵
کتابہ منر کل عنوان : تروہ
کتابہ ہنتر زبان : کاشٹر
یہ کتاب چھ ہندوستان کن علاقائی زبان ہندین
مرکز خاصکر شمالی علاقائی زبان ہندین مرکز منتر
پرناونہ تہ پھپھناونہ خاطر بنیادی کتابہ رنکی استعمال
یوان کر تہ۔

اکتہ کتابہ منتر مین عنوان پیٹھ قلم تلمہ چھ آمت تین منتر
چھ دل کانکر دکانس پیٹھ (۲) شالین تہ کوٹھن ہندس
دکانس پیٹھ (۳) پہلہ وائی ہندس وائس پیٹھ (۴)
کاشٹر منتر وچھنہ باپتہ مشہور جایہ (۵) مغل باغن ہند
سار (۶) کاشٹر ہند لسن لسن (۷) کاشٹر اکتہ

ناخته کول صابن کاشش دکاندار پیش چھ کورمت -
 ویکتام چھنے کائس فلمکارن امہ آتہ قلم چلو و مت
 بو چھنے کتہ طرفداری یا حسب لوطی کتہ کتہ قلمک دستار
 کاشش دکاندارس گونڈمت بلکه سماجی صورت حالک
 صمی صمی جائیز پیش کورمت نیم ستر و اچھے کتشر تہ
 کتشر بند سماجک عجز تھ ہران چھ ہم پانزوی عنوان
 چھ غار کاشش بن تمن کاشش بن مہون، بسری یین
 تہ ضروریاتہ زندگی ہند بن چہرن ہند تعارف کران
 ہند استعمال کتشر اندر سپدان چھ مثلن ژ و نٹھ،
 ٹنگ، اُمر، دچھ، بادام، ڈون، ٹول، کتکھ،
 مکا، اوٹ، کھینہ تیل، مرژ وانگن، مو سس،
 وار مٹھ، بدی لاکھ، لاکھ، موخج لاکھ، پالکھ،
 گوگج، مجس، ندری، آلہ، وانگن، گازر، رازماہ،
 گنڈ، املو، روانگن، لار، دان، املو بخار، تریر،
 گلاس، خرمن، ہند و ہند تہ کانگر بتیر، کانگر ہنر
 بناوٹ تہ ایچ افادیت چھ کول صاب غار کاشش
 طالب علمس تھ کتہ فکر تاران نہ سہ چھ شوقن کانگر
 ملی ہنر خاطر آمادہ کرتہان -
 کتابہ مشر چھ کتشر بن صحت افزا مقامن ہنر ذکر تھ
 کتہ کتہ آتہ نہ ہند سورے صورت حال تہ کاشش بن
 ہند سانس کتہ ہند طور طریقہ چھ مکمل پامٹھ بر و نہ
 کن یوان کاشش بن ہند لسنہ کتہ طور طریقہ تہ رواج
 چھ کول صاب مذکور کتابہ ہند زینت بناوٹ متی -
 کاشش سوختی، بانڈ جتنہ، وازوانس پیٹھ تیار سپدن
 (باقی صلا)

والین ہنر ہندی ناد، پلو پو شاک، موسمی حالات،
 زمینداری ہندی طور طریقہ، خاندن ہندی رسم
 رواج، زنانہ تہ مردن مشر موجود رسم، اچھ کاہن
 خاصک شال بائی، پیر ماشی، قالین بائی تہ ڈوڑی چھ
 کاہن ہنر ذکر چھ مکمل پامٹھ کتہ آتہ ہند شاہ ناد کس
 سبقس اندر چھ کاشش بن ہندی ملہ تارک تہ اوتک،
 دطنک تہ بائے تانیک درس میلان تہ پیٹھ کالو
 کتشر ہند عکس بر و نہ کن یوان، ہیر تھ تہ غیر ہنر
 افادیت سبق چھن پور مذہبی تہ عقیدتی و لوہا برطانی
 تحریر کتہ متی تہ اچھ موقعس پیٹھ رسم تہ رواج
 ہند چھن پور عکس پیش کورمت کتشر ہند بن کاہن
 ہند پور ماحول، کھین چین، کاربار تہ رسم و رواج
 پیٹھ چھ کول صاب صمی یا مٹھ تہ کم از کم تہ تہ تہ
 ہنر تہ پرمانندہ حالاتہ زندگی تہ کلاس پیٹھ قلم
 تھ چھ ہند اچھ مکمل تعارف پیش کورمت تھ
 کتہ چھ لکھ ادب خاصک تھ لکھ دیپن پیٹھ تہ کتہ
 سبق تحریر کتہ کاشش نوک لوک بربیان کورمت
 یوتام زن طالب علمی ہند معیار نظر تہ تھادوہم
 ساری سبق چھ تھ کتہ تحریر کتہ آتہ نہ کاشش کتہ
 غار کاشش طالب علمس تہ ہنر تہ سہل سہل کاہنہ
 تھ سوال ذہنہ مشر و تھ تھ تھ جواب تہ تس
 مذکور کتابہ مشر میلہ، غرض کتابہ ہند مواد چھ ہر لکھ
 کتشر، کتشر ہند ماحول، کھین چین، رسم و رواج عادت

میٹون ریسرچ گائیڈ۔ کول صاب

اگر آپ کس شاگرد جس جان و دستاورد ستر رہنمائی آ رہے ، منزل پر اون چھٹے تہ ستر خا طر مشکل ۔ ڈاکٹر کول صاب نے رہنمائی ستر سپر نے ستر ہا ہ حوصلہ افزائی تہ نے منزل سپر اعتماد یاد دے باسیٹو تہ نے میٹون پنن منزل ۔

یہ محنت تہ دلچسپی سان ڈاکٹر صاب بہ کام کرناؤں پہ چھ تہ کے پھیل زہ نے کڑی ترین دیرین منزل تہ پر جب تک مکمل ۔ پر جب تک ستر ستر تھوڑے ڈاکٹر صاب نے نگرانی منزل پنن پی ایچ ڈی ریسرچ تہ جاری ۔ ڈاکٹر کول آ سی میا نہ قابلیٹر تہ تہ زہ و سجادین تہ آہ خا طر آ سی تم نے ریسرچس ستر ستر سینٹرس مشر پنجاڈ زبان پر ناؤنگ تہ موقہ دوان تہ آہ علاؤ آہ نے سیمینار تہ کانفرنس منزل تہ بولنگ موقہ دوان ۔ نے چھ یاد زریلہ تہ پن کنہ سیمینارک یا کانفرنس متعلق کا تہ دعوت نامہ یہ ہے ایم آ سی دوان نے نش چھ صرف عنوان ۔ ریسرچ پیپر چھ ماریہ بالا یہ آ تہ ۔ پیچہ آ تہ کڑ ہمیشہ تہ میں حوصلہ افزائی تہ کورکھ نے منزل اعتماد یاد رکائے تہ انسان ستر شخصیت تہ کڑ خا طر

ڈاکٹر ادکار ناتھ کول صاب چھ ستر ہا ہ قابل ، صاحب عمل تہ ایماندار انسان ۔ ہم چھ میٹون بولان ڈاکٹر کول صاب بس ستر سپر نے ۱۹۸۱ میں منزل تعارف نیلہ نے پیلا لایہندس لینگویج سینٹرس منزل ریسرچ کرنک موقہ میٹون ۔ ڈاکٹر صاب آہ ستر سینٹر کی ریسرچ ۔ یہ آس میا ہ خوش قسمتی نے میٹون پہنر رہنمائی منزل پنجاڈی زبان ہندس سوشو لنگوئیک پیلوس پیٹھ کام کرنک موقہ ۔ یہ آس نے پنہنس مستقبل کن کوڈ نیٹک پوڈ ۔ نے آس آتام صرف ایم فلک کورس پور کورسٹ ریسرچ کام آس نے و نہ کرنے ۔ ریسرچ کرنے خا طر کیا ہ طریقہ عمل چھ درکار ۔ یہ آس نے و نہ پتہ پوڈوے نے پنجاڈی زبان ہندس پر جب تکس پیٹھ کام کرنس آہ نکار کور مگر بہ آہ آس و نہ تہ ڈل بس منزل بہ ہیکہ یہ پور کڑ تہ مگر وار وار سپر نے یہ احساس زہ ستر چھٹے کا تہ کام یو ستر نہ انسان پنہ نہ محنت تہ پور لنگ ستر کڑ تہ ہیکہ پوڈ آ تہ ستر کڑ تہ خلق تحریک تہ آہ ۔ یہ تحریک چھ انسان پنہ نس منزل و اتہ نادان نے پیچ بہ تحریک ڈاکٹر صاب بس نش ۔

اُمہ علاء چھہ کول صائب SALA جرنلس سٹی تہ وابستہ
SALA چھہ لسانیات کس ماد انس مئز اکھ بیش قیمت
جرنل۔

میں تو دُعا چھڑ کر ڈاکٹر ادمکار میں کول صابن دین
دے رہے ہیں اُسے سمجھتا ہوں کہ میں نے دُعا چھڑا کر
کرنے پر نہیں سزا دے کر لاکھوں روپے کی دوا پر غور کرنا
ہو گا۔

☆ ریڈر شعبہ لسانیات کو روکھشیترا یونیورسٹی۔

بقیہ محمد یوسف ٹینگ

یہ چھ بیتے کئی صفحہ ۱۸ اس پیٹھ دو ہزار پانچ سو آٹھ۔
پینے کئی چھ آٹھ صفحہ پیٹھ:

”آہم ہے نہ، اوںتھم کیاہ، پئے ہے تہ دہم کیاہ“

یہ چھ پتے کفر صفحہ ۱۴ میں پیچھے بیسے پچھربا کھنڈہ آمت۔
 یہ پچھ کتا بہ ہند لو (۱۶۰) صفحہ شتر فقط ۱۹ صفحہ ہند
 اکھ ابتدائی جائز پتہ فرصت تہ کجائیش آسنہ ستر ہند
 تہ دہر ہیکہ سپد تہ - انشاء اللہ بروہنہ کن کرو ساریتے
 کتا بہ پیچھے کتہ - اکھ کتہ چھ باؤ ضروری - کتا بہ ہند
 خاطر کاشہر لکھنگ یس روی طرز و زناونہ آمت چھ
 سہ چھ کریو کتہ کیر اوار تہ نامناسب لکھہ پتین ہون زیو
 پیتین پیچھے کاشہر زو پر نہ خاطر تام چھ سنجھکن پیوان تہ
 پتہ چھ پین یاد و دترے و کتہ لواوان پرانہن یو رو پی تحقیق
 ہند کاشہر رون چھ لقیقنا نسبتا سہل تہ پر نہ سادہ
 کر پیس پتہ کر پیٹہ آسان۔

چھ حوصلہ بہ خود اعتمادی سپٹھاہ سنور فری۔

۱۹۸۱ء پیپٹھ ۱۹۸۵ء تا م کھڑے ڈاکٹر کول صاحبہ
 رہنمائی منتر کام یہ چھ مینانہ زندگی شہد سے موئل دستا
 یس نہ نے زانہہ نہ مشہ۔ ۱۹۸۰ء ہس منتر گیہ کول صاحب
 لال بہادر شاستری اکادمی مسوری منتر بحیثیت پروفیسر
 مقرر۔ اٹھ ڈریس منتر میج نے پی ایچ ڈی ڈگری تہ۔
 بیتہ کور نے کور و کھشیترونیورسٹی ہندس لسانیات
 ڈیار منٹ منتر بطور لیکچرر حوین، ساڈ خط و کتابت روز
 جاری، اٹھ ستر گیہ ساڈی دویم کتاب پنجاڈ زبان تہ
 لسانیات مکمل تہ دوہ شوکے کتابہ گیہ شایع۔

کول صاحبِ ذمّی زندگی تلخ چھ بہ صاف ننان زیو
چھ پیو سارے زندگی پرنس پرنس تہ رنر جس پیٹھ
صرف کمر ہنر یہی چھ اُکس عالم ستر صحنی بھان۔

طاکر صاحب کتابہ عثمانی
LANGUAGE IN EDUCATION

EFFECTIVE COMMUNICATION SKILLS

چھ سبٹھا مقبول کا مژ پے کتاب چھ پیند علم
توبالوت۔

لسانیات میں مثنوی چھ مین اکلہ مخصوص مقام حاصل نہیں
مضمون میں عبور آسنہ کنی میٹول مین ہندوستان چن
مختلف جا میں تہ نیبر مین ملکن مثنوی گتہ شک موتہ - یو
چھ واریہ کتابہ غار ملکی عالم سستی یکہ وٹ لیچھ مثنوی
یوے کہ آتو تہ چھ تہ مثنوی البیتہ تہ مثنوی سب مثنوی
ڈاکٹر صابن کمرہ صرف کا شربانی پیچھ کام بلکہ
کمرہ کھینچانی تہ ہندی زبان مثنوی تہ

کوہستانی ٹوکیٹری - اکھ تھیر

کرٹری روکھ لیلچھے نون وری ن جنوبی ایشیہ
منز قیام پذیر روزکھ تھیتھ خطس تہ پیتھ چن زبان متعلق
واریہ تحقیقی کام انجام ورتھرتھ یہ کتابچھے پودوہ یوہرہ

پاپہ لسانی محققو انڈین انسٹیٹیوٹ آف لینگویج
سٹیڈیز پٹالہ کہ اہتمام تیار کرٹری کتابچھے
سارنہ دردی زبان متعلق پینرٹری کلیم لسانی
تہ ادبی کام ہندہ اکھ جامع خاکہ پیش کران تہ پین
زبان خاص کر کاشٹر زبان و منز لسانی اعتبار
پینرٹری کام ہندہ تمام حوالہ پیش کران۔ امہ علاوہ
چھے یہ کتاب دردی زبان پینٹھ مستقبل منز
سیدہ واجبہ تحقیقی کامہ خاطر اکھ ناگزیر حوالہ
جائی ضرورت پور کران۔ کتابہ ہندہ ابتدا میں
منز چھ مسندو دردی زبانہن تہ پیمہ زبانہ راجس
اسن دلس خطس متعلق کینہ بنیادی نوکتہ زیر بحث
انٹھ جغرافیائی تہ لسانی حد بندین ہند پینر
دلع کورمت تہ پیتھ کٹری تہ وسی خط تہ تھ منز
بولہ پوان زبان تہ بولین ہندہ تفصیل تذکرہ

ڈاکٹر ادین کول چھ کاشٹر زبان پینٹھ مختلف
لسانی پہلو و کڑ اہم تحقیقی کام سہ انجام دینہ والین
اول درجہ پین ادین تہ قلم کارن منز ممتاز تہ منفرد
مقام تھادان۔ ۱۹۴۱ء میں منز بول کام کہ لکامہ
زائتو کول صاب چھ پینو نمایاں صلاحیت و پید
محنت تہ دلچسپی سببہ فلکی پین سٹھاہ بہلہ پایہ علمی
تہ تحقیقی ادارن منز اہم عہدن پینٹھ کام کران روکو
منز تہ پین چھ امریکہ تہ دویمین بیرونی ملکن ہندین
منفرد تہ بہلہ پایہ محقق تہ قلم کارن سنز مشترکہ طور
کام کرنک شرف تہ حاصل۔ کول صابہ کامہ ہند
دایہ چھ سٹھاہ وسیع۔ یوچھے کاشٹر ہندی ادو
پنجابی تہ انگریز زبان متعلق تریٹھ لوکچہ کتبہ
پینٹھ پین منز چھ کینہ کتابہ امریکہ تہ روس پینٹھ تہ
چھاپ پینرٹری زیر نظر کتاب "KOHISTANI

TO KASHMIRI - AN ANNOTED
BIBLIOGRAPHY OF DARDIC
LANGUAGES" چھ کول صابن کیلی نورنیا

یونیورسٹی ہند ڈاکٹر روکھ لیلہ سمیت سنز مشترکہ طور تیار

متعلق مطالعات۔ ژورنل زمرہ چھ پن زبان
ہندس صوتیاتس تہ امہ کس مطالعہ و حاطہ کران
پوئزرس عنوانس منز چھ پن زبان متعلق نسلی
تناطرس منز سپر مژن تصنیف ہند حوالہ پیش
کر نہ آمت۔ شینٹس عنوانس تحت چھ پن زبان
متعلق جغرافیائی تہ تواریکی تصنیفات تہ مقالات
ہند ذکر۔ امہ پتہ چھ مذہب تہ لک ادب عنوانس
تحت دردی زبان متعلق تحقیقی کاوش ہند تعارف
دین آمت۔ امہ علاوہ چھ پن زبان ہندس ادب
ڈکشنری، لفظیاتس تہ کلم تبصر ہندس سلسل
منز اہم تصنیفات تہ مقال ہند حوالہ تہ میلان۔

صاف چھ ننان زفائل مصنفو چھ زیر دست سمجھتس،
سجیدگی تہ دل چسپی کام ہند یہ جامع تہ پوشو فی تحقیقی کام
سراجم درمژ تہ پتہ والین محقق ہند باپتہ دتھ ہوار
کریج کوشش کر مژ تہ کتاب چھ و در زبان سستی تحقیقی
دیشی تھاوان والین ہند خاطر لسانی ژونگ نیمہ کہ بدلتہ
یم مصنف تو نام زند روزن یو تام یہ زبان تہ تھ خطس
منز رائج چھ۔ ●●

بقیہ محفوظہ جان

تہ اطوار، و دھن پن، اخلاق، لباس، زبان، جغرافیہ
کاشر سیکن، کاشر زبان، تواریخ، مذہب بڈودہ
کہاوتہ تہ کثیر ہند حسن تہ ثقافتی بحر پیش کران۔ اگر
اتھ کتابہ منز کتبہ فتح کمزوری چھ۔ سو چھ کتبہ کتبہ
امکس رسم الخطس تہ اہلس منز۔ ●●

کوڑمت سیکھ درستان و نان چھ۔ تموچھے دردی
دترھنے تہ حد بندی متعلق مختلف ماہرن تہ محقق
ہند پن خیالاتن پھیر دتھ ہندا و صبح ٹھو پر پیش
کریج کوشش کر مژ۔

کتابہ اندر چھ دین الگ الگ عنوانس تحت
دین زبان ہند لسانی کیو تحقیقی کام ہند موخہ
معروضی زبان ہند حوالہ فراہم کر نہ آمتیم درستان
خطس منز رائج روز مژ چھ، حالانکہ لسانی تہ
چترال علاقہ کھو در زبان چھ ناگزیر جو ہا تو کج
تراو نہ آمت۔ کاشر زبان ساروے کھو تہ بڈ، قدیم
تہ باگر پتہ آستہ کہ اعتبار چھ امہ کس ساختس، اگر
گرامرس تہ بلتے لسانی نما صیترن تہ ادبی کاوشن
متعلق ابتدا پیٹھ سپر مژ تحقیقی کام ہند اکھ
موخہ خسر تعارفی خاکہ امہ کتابہ منز و تھان یو سو
بجایہ نمہ دکاش زبان تہ ادب متعلق سجید
مطالعہ تہ تحقیقی کامہ باپتہ اکھ ناگزیر ضرورت
پور کران چھ۔ اتھ سلسل منز لوہہ زمرہ بندی
فائل مصنفو کر مژ چھ سو چھ سبھاہ محقول
تہ لسانی اعتبار ساینٹفک۔ گھہ ڈنیک زمرہ چھ۔

"CLASSIFICATIONS, LINGUISTIC

ATLAS AND TYPLOGIES" یعنی زمرہ بندی
لسانی نقشہ جات حدود اربعہ، دویم چھ لسانی
خود خط تہ لولہ وار مطالعہ۔ ترتیم گرامر تہ گرامر

کول صائب کثرت ترجمہ کار

- ۳۔ اندھ و شواس — مول کاشر — اونا کرشن ہتیر
 - ۴۔ شغو — مول کاشر — علی محمد لون
 - ۵۔ میرے مرنے کے بعد — مول کاشر — بنسی نریش
 - ۶۔ احساس — مول کاشر — رتن لال شانت
 - ۷۔ شترو — مول کاشر — عبد الغنی بیک اطہر
 - ۸۔ بنا شتر شک — مول کاشر — بشیر احمد بشیر
 - ۹۔ سہ جات — مول کاشر — ہرنے ناتھ بھارتی
 - ۱۰۔ یہ راجدھانی — مول کاشر — ہری کرشن کول
 - ۱۱۔ پرکاشن — مول کاشر — ایل نساہ
 - ۱۲۔ اسے میری نظر لگ گئی — مول کاشر — اومکار کول
 - ۱۳۔ وادی سے دور — مول کاشر — اومکار کول
- اتھ کتابہ منتر درج کہانی ہند ہندی ترجمہ کرکے چھ پرن ولس یہ احساس گتھان ز کاشر کہانیہ کاڑاہ دمار چھ یہ کہانیہ چھ کاشر ادبک تر تہ و سجا پیش کران ریا یہ چھ و لو ز یہ کہانیہ چھ پزی سانہ ادبکہ شاہکار کہانیہ اداتھ چھ کاشر شک ز بہند ہندی ترجمہ تہ چھ مارڈ توند تہ تھیک لایق
- کاشر کہانیہ متعلق کتھ کران چھ ڈاکٹر کول اتھ کتابہ منتر

کول صائب چھ کاشر ہندی، اردو، پنجابی، انگریزی زبان پور پٹھو زبانان ریو کریمین زبان منتر مختلف ترجمہ کاشر زبان روز بہنر لوڑ تکیا ز یہ اسکھ ناما جہ زلو۔

یہند ک کینہ ترجمہ چھ چھ چھ چھ۔

۱۔ کاشر راماینک کوڑیو ہندی زبان منتر تقویٰ مطالعہ۔

۲۔ کوہستان تہ دردی زبان منتر BIBLIO GRAPHY پھر کھ کاشر منتر

۳۔ کاشرین نمایند کہانین ہند ہندی ترجمہ۔

۴۔ پنجابی تہ کاشر دکشتری۔

۵۔ کشتری پرکاشن راماین (ہندی زبان منتر)

۶۔ کشتری ادبہندی بھاشا۔ تقابلی مطالعہ

۷۔ کشتری میں کرشن کاویہ "کاشر پیٹھ ہندی ترجمہ"

"کشتری کہانیاں" منتر چھ کاشر نمایند تر تہ واد کہانیہ یہند ترجمہ مصنف چھ ہندی زبان منتر کران کہانین ہند ہنس چھ پیٹھ پٹھو۔

۱۔ اس کچھ کر نہیں سکا — مول کاشر — اختر علی الدین

۲۔ غریب کی جورو — مول کاشر — امین کمال

اکادمی ہنر خاص بڈ بلڈنگ سیکھ منتر لائبریری تہ مہس چھہ اتھ
کوریو ناو "کرم شلا" ہم ناو آیہ واریا ہوناو منتر زارہ -
بیاکھ کتھ چھہ یہ زیریو بناو کاسٹہ زبان پیچھ ناوہ خاطرہ
ویدلوی فلم تہ - ہمہ کاسٹہ پیچھناو لٹس منتر استعمال چھہ
یوان کرنہ - ●●

★ لینگویجز فیملی، لال بہادر شاستری نیشنل اکادمی
آف ایڈمنسٹریشن مسوری

بقیہ نمبر دیکھ دے

کے ہم کینترھا حاکمان رین اوس نہ شاید امر کتھ
ہند احساس زہ ہنر اکھ پڑن کتھ چھہ پنجاہ تہ -
پنجابی زبان پیچھناو بہ زبان دربارہ، اتھ پیٹھ
لسانیاتی کام کرن، اتھ ماہ برہنہ پنجاہی یاران
دوستن ستری وہ تھن ہم چھہ شاید پنجاہ پیچھہ دکنھ
کران -

پنجابی زبان ستری ہند لگاوتہ ہنر کام دھچھہ
پڑن کتھ کاتھ تہ پنجابی آسانی سان ڈاکٹر اومکار
کول چھا کاسٹہ کتھ پنجابی حقیقت چھہ یہ زہ
اتھ فار پنجابی آستھ پنجابی زبان منتر ہند مول
دیت روز پنجابی ترک درن ہمیشہ یاد اسہ چھہ
وہ مید زہ ہم تھون یہ کام برہنہ کن تہ جاری - ●●

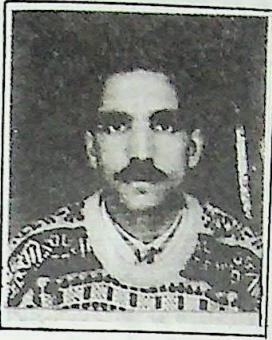
★ پرنسپل ناردرن ریکل لینگویجز سینٹر پنجابی یونیورسٹی
پٹیالہ پنجاب -

تخلیق سپر مٹرن واپہن کاسٹہ کہانین ہند تہ ذکر کران -
سیتی تھن کہانین ہند نفسہ مضمونک تہ ذکر کران رین منتر
چھہ آخری الدین ہنر سیکھ سکھ، "اندروہنس"، "وہ زل
ریشی شلوار"، "دندورن"، "آدم چھہ عجب ذاتھ" وغیرہ -
این کا عمل ہنر کہانین مثالیہ یا کتھ "کوکرجنگ"، "لوڈاوان"
"پچھاٹک" تہ "کتھ منتر کتھ" وغیرہ - پیٹھ یا کتھ چھہ کول
صاب مرحوم علی محمد لون، آمیش کول، اوتار نرشن رہبر تہ
تاج بیگم رینر ہنر کینھن کہانین ہند حوالہ دوان تہ ذکر
کران - یو کہانینو علاوہ چھہ کول صابن فاروق مسعودی ہری
کرشن کول ہنر "تاچھہ تہ زیر بحث آنان -

کول صابن کیشمری کہانیاں (ہندی) چھہ جلد دار
خوشیو فی کتابہن ریتھ سرورس پیٹھ کیشمر ہند ڈلک نظارہ
چھہ خیال منتر تہ آچھن برہنہ کتھ کیشمر ہنر لاجواب نہ لاشال
خوبصورتی ہنر تصویر زنتہ ریتھ شکار ہنر زہ مارناوان
زنتہ ووترس زنتہ ریتھ پیچھہ کاساوان، اتھ کتابہ چھہ فقط
ارستھ (۸)، صفحہ ۱۹۹۲ منتر سپر مٹرن - پبلشر چھس "ولتا"
A-130-W-Z ناراینار، لوڈل ۱۰۰۲۸ وچھاپہ چھہ
آہتر اے ون آفسٹ پرنٹرس - دریا گنج، لوڈل - ●●

بقیہ الکاکلکری

پروفیسر کولنس مسوری منتر ہنر وورین ہند قیاس
دوران چھہ واریاہ کتھ ہم واریا ہنس کالس یادروزن - اکھ
کتھ چھہ یہ زیریو دیت ناو دھن تعمین - اکھ رہائشی تعمیر
ییتہ ہم پانہ تہ روزان اسر اتھ کورکھ ناو "ہم آچل" تہ بیاکھ

گھنٹہ بند چڑھی - امکار ناتھ کول

میترا ہنرن کتابن تہ اہنرن تحریرن پیٹھ چھہ دررس خصوصی
نمبرس منتر واریاہ کینہہ نیکھنہ آمت ہلذا چھہ ریٹیشنہ نشہ
پچھنہ خاطر ضروری زتنے کچھہ افزیر بحث پین پیٹھ نہ
بحث آسہ گو مت۔

آسپیکٹس آف گھنٹہ بند چڑھی نیکھنہ ناوچہ کتابہ اندر چھہ
پروفیسر امکار ناتھ کول صاحبن اکھ مضمون لیو کھمت یمنیک

عنوان "MOODES OF ADDRESS IN KASHMIRI"

چھہ۔ اتھ مضمون منتر چھہ کول صاحب کا شہر زبانی منتر رایج
تہن طور طریقن آدابن تہ احترامی القابن ہند بحث ٹکانہ ہم
زندگی ہندین مختلف موقن پیٹھ استہ مال سپدان چھہ تہ ہند
واسہ سید شیود انسانن رشتن تہ انسانن کامہ کار کین مختلف
تہ ہن سہ تہ۔ مختلف طبقن درمیان چھہ مختلف طور طریقہ
تہ القاب رایج۔ مختلف کام کار کرن والہن چھہ موقعہ محل
القابن تہ آدابن ہند و طہ رایج۔ اکثر چھہ وچھہ آمت نہ ہم
عہدہ تہ ہم کار چھہ زبانی ہندو تہ آدے و طہ استعمال کران
یکک رواج ہندس طبقن اندر آسہ۔ وائے لحاظ تہ عزتہ
مطابق تہ چھہ زبانی ہندو تہ اسپدان وون گوہ و باضے چھہ
امیک آلے سپدان مگر سٹھہاہ کم۔ گریو رشتن اندر تہ

سینٹی ہمار چڑھی چھہ برصغیر کین لسانی ماہرن مشہر
ممتاز مقام تقوان، چڑھی جین کر ہندی زبانی ہندس خواہ خط
پیٹھ مفصل کام تہ پچھہ پکھو واریا زبانی ہند مکمل آکر تہ
ثابت دیکھ کر ہندو یورپی زبانی درمیان چھہ کافی مضبوط
رشتہ پکھنہ آسہ پکھنہ بیسیہ تہ واریا ہولسانی ماہر وید اوس
کوڈ مت۔ وون گوہ سینٹی ہمار چڑھی جین کر سارو
کھو تہ اہم کام بنگال زبانی پیٹھ۔ ہندیہ بدولتہ و آثر بنگال
زبان بامہ عوجن تہ وون کین چھہ بنگال زبانی دلی بچپن
بچن زبانی نے تہ کینشن لوچین زبانی منتر ممتاز مقام
تھاوان۔ پچھہ لینیچہ بنگال زبانی پیٹھ واریاہ کتابہ تہ امہ
زبانی ہندو اکثر پہلو و پڑھناوک پڑھ عرق ریزی سان۔
یڑھے ہش کام بلکہ امہ تہ کھتھے ڈیر پروفیسر
امکار ناتھ کول صاحبن کا شہر زبانی منتر ترقی باقیہ انجام۔
پچھہ کر از نام لگ بگ ۲۲ کتابہ چھاپ پین منتر اکثر کا شہر
لسانی پیٹھ نیکھنہ آہر چھہ اہنر قابل ذکر کتابہ چھہ —

"ASPECTS OF KASHMIRI LINGUISTICS",
"KASHMIRI - A COGNITIVE DESCRIPTIVE
"KOHISTANI TO KASHMIRI" تہ GRAMMAR"

زبان مطابق درس DIYIV MA: HARA DIYIV HAZ یا
 DIYIV JINA: B چھ درس۔ اکتھ صفس پیٹھ دہ آمت
 اصطلاح BO: Y + JI : چھ کئے تہ حالتس منتر استمال سپدان
 البتہ چھ تہندیہ دعوا صمی نہ BA: Y JI چھ استمال سپدان
 پٹھ کئے کئے چھنے BAIY JIGUR تہ BO: Y + JI GUR
 تہ BO: Y + JI GUR استمال سپدان۔ البتہ اے تہ تہم صورت
 یانے BA: Y JI GIRA چھ استمال یوان کر تہ۔ صفہ
 160 پیٹھ چھ لفظ / BENI / ستر یا تہ پوت نگر لاکہ
 آمتو تہن منتر BENI + GUR تہ BENI + JI
 استمال چھنے سپدان۔ البتہ چھ BEHANJI ہو
 القاب استمال یوان کر تہ۔

AN INTENSIVE COURSE IN KASHMIRI

چھ بیاکھ اکھ کتاب یو سہ 462 صفیں پیٹھ 1985ء
 منتر میسور چھنے یہ۔ آتھ چھ ۲۴ باب یٹھ منتر سنت (70)
 سبق چھ۔ یم ساری چھ سوال و جواب جس صورتس منتر آکر

چھ پیٹھ منتر مودس۔ یہ مضمون چھ مجموعی طور کاشتر زبان
 پیٹھ بہترین مضمون زبان سندر اکثر مودس آف ایڈریس چھ
 واضح کر تہ آمتو۔ کئے کئے چھ مضمونس اند کئہ مومولی کوتاہ
 نظر گھان۔ انداز چھ یی زامہ قہمہ چین کوتاہین چھنے کول
 صابن علم ذہ واریک کول صابن و طہ نشہ دورہ۔
 کول صاب چھ صفہ 157 پیٹھ لیکھان ز کاشتر زبان
 اندر چھ مود آف ایڈریس یہ تہ مشن HATIJINA: B

TALIJINA: B۔ یہ بیان چھنے و یوٹھے بہن باسان۔
 البتہ چھ یہ لوقطہ واضح ز تہ جناب یا مہتہ جناب بدلہ چھ
 جناب لفظ دوشوئی فریق یانے یٹن تہ تہ مسلمان منتر
 تہ عام۔ کول صابس چھ یہ شاید فتر گھتر تہو چھنے یٹھ کئے کئے
 اشار کورمت ز کاشتر بن زبانہ ناوان ستر تہ چھ JI
 استمال سپدان۔ آد تہم بٹہ آسرتن یا مسلمان مشن

SUNITAJI, PARWATJI, HALIMAJI, MEH -

FOOZA JI بیتر۔ صفہ 159 پیٹھ DIYIV HAZ

MA: HARA, JINAB, KITA: B" جلم چھنے کاشتر لکھالی

پروفیسر
 ایس ڈیوسن
 تہ
 پروفیسر
 پیٹر ہک
 کول
 صابس
 ستر

"MIR" ناؤکھ مضمون جنوری ۱۹۹۴ کس شمارس منتر- مذکور
 رسال اندر چھپے تیئے لیت کاشرس بیٹھ لیکھان بلکہ برج
 بھوشن کاجرو، پٹرنگ، اچلامیری رینا، کاشی والی تہ اشوک
 کمار کول تہ۔ یہ رسالہ چھ کاشر زبان مہند مقام کھڑا وائس
 منتر اہم رول ادا کران، بیٹیک کریڈٹ بہر حال پروفیسر او۔ این
 کول صائب نس کھاش چھ گزہان۔ بہتر کالم کول صائب
 کاشر زبان فاضل تحریری طور کرٹیک چھپے تا آپس جوہر
 کاشر زبان ہندس بحر متعلق تل پوٹلی تہ غار ملی ادارن
 منتر زیر دس غوغا بیٹہ کہ بدولتہ درجن دادلسانی ماہر کاشر
 زبان کن متوجہ کیہ پن منتر پٹرنگ، کاشی والی، روٹھ لیلانشت
 بورس زکھارین تہ سبارا و قابل ذکر چھ۔ کاشر زبان کول مابن
 دیت نظر تل تھانڈ شہرہ اہم کیرس ثانی خطاب کرکند واپس
 تحقیق نظر تل انتھہ ماکترہ سہ دیوٹھے پن تہ سینیٹی کمار چرٹی لیس ستر
 مقابلہ کرکند تہ شاید کول صائب پوٹر گوب۔ ●●

Contd. from Pg. 30

found out that he writes short stories both in Kashmiri and Hindi. I have enjoyed reading his books. I also learned recently that he is well versed in Punjabi. He has published and edited books and journals on Kashiri, Hindi and Punjabi. He has worked with numerous well known authors including Professor Peter Hook and Ruth Laila Schmidt. I can go on but I need not. This volume of Bavath dedicated to Omkar Koul speaks itself for him. He is a true karamyogi as I said earlier. I wish him all the success in his future undertakings. ●●

سبق چھ بڈشاہ۔ ہند ریش، ال دیڈ کشر کشر ہندس
 سائس متعلق، جیلہ ڈلس متعلق تہ کاشرین مومن تہ بائن
 متعلق سبقو علاو مختلف کھیلن تہ دکان متعلق تہ سبق
 میلان۔ یمن سبق ہندس آخرس بیٹھ چھ مختلف قسمن ہنر
 مشقہ دینہ آہتر۔ امر علاو چھ کتاب ہندس آخرس بیٹھ لفظ ہند
 اکھ زوٹھ نہرست دینہ آمت۔ غار کاشرین ہند غار چھ یہ کتاب
 کاشر بیٹھ نہرست بہترین تہ سہل ذریعہ۔ اٹھ کتابہ اندر چھپے کئے
 جایہ ریم الخلف منتر تصور رودمت لیس بہر حال کتابیک
 نو قس بیٹھ آستھ تہ کئے چھ لفظ کاشر پھر نش ہناہ ڈلٹھ
 استعمال سیدان متعلق کچھ بدلہ چھ پنکھ (ص ۱۰) گرہر بدلہ چھ
 گرہر (276) لیکھنے آمت۔

"SOUTH ASIAN LANGUAGE REVIEW"

چھ شہ ۱۹۹۴ ریوٹ لسانی رسالہ۔ یہ رسالہ چھ ۱۹۹۴ بیٹھ
 چھپان۔ امیک ایڈیٹر چھ پروفیسر اوکار ناٹھ کول۔ از نام
 جہا ایکو شاید نو (۹) شمار چھپے تہ۔

نہ چھ امیکن شین شارن متعلق کم کاسہ زانکاری۔
 مذکور رسال منتر چھ لسانی کمین مختلف پہلوون بیٹھ اکشر
 مضمون چھپان تہ امیک گپٹ آپ کاغذ تہ پرننگ چھ
 دیدہ زیب تہ مواد چھس تھہ پایک آسان۔ اوکار ناٹھ کول
 تہ پٹر ایننگ چھ "REFLEXIVE POSSESSIVES"

IN KASHMIRI AND HINDI-URDU:

EVIDENCE FOR AN ANTECEDENCY

"HIERARCHY" ناؤکھ مضمون اتھ رسال اندر

لیکھان (VOL- 11, NO 1, 1992) تھہ پامٹر

لیوٹھ یو "PERSONAL NAMES IN KASH-

جان کارکردگی ہاؤن والین پکن مشر الغامہ تہ اعزازی
سند دینہ آپر۔

• ۱۰۔ جملے سپر ریاتی سٹلس پیچہ کاشر، اردو تہ ہندی
مشاعر یس فنکارن منعقد کور۔

• ۱۱۔ باو تھ کلچرل سوسایٹی کیتھر تہ فنکار کلچرل آرگنائزیشن
طرف پیزر ۳۰ جملہ ۱۹۹۹، مشر ڈاکٹر محفوظ جی ہنر کتاب۔

• ۱۲۔ اردو کاشر افسانہ۔ اکھ تقابلی مطالعہ، اجرا۔ سم جریانی
ڈاکٹر کاشر زبانی ہندی کہنہ مشق افسانہ نگار تہ روزنامہ
سرینگر ٹائمز کے مدیر جناب صوفی غلام محمد صابن انجام۔ کیتھر
ہندی سرکردہ سکالر، محقق تہ نقاد جناب محمد یوسف ٹینگ
تقریب ہندی خصوصی پوٹھر کتابہ پیچہ پری پروفیسر

رحمان راہی، پروفیسر محمد زمان آذرہ، جناب م مدح ظفر تہ
جناب مشتاق احمد شانی صابن مقالہ۔ امہ علاؤ کو محمد یوسف
ٹینگ، صوفی غلام محمد، گلشن مجید، شجاعت بخاری تہ
غلام نبی ناظر صابن تہ مذکور کتابہ پیچہ پری ہن خیالات
ہندی اظہار۔ امہ بٹک باصصل اوس پری پری کتاب پیچہ
اردو تہ کاشر افسانہ پری کھادیخ گوڈیج تحقیقی تنقیدی کام تہ
بہر حال سنگ میل حیثیت حاصل پیچہ۔

• ۲۲۔ ستمبر سپر فنکار کلچرل آرگنائزیشن طرف پروفیسر
رحمان راہی صابن کاشر شمار مجموعہ "سیاہ روڈ جریں
مشر، اجرا۔ سم جریانی ہندی فرامین دی وزیر تعلیم
عبدالقیوم صابن انجام۔ جناب محمد یوسف ٹینگ، پروفیسر
غلام رسول ملک تہ پروفیسر شفیع شوق صابن پری
تنقیدی مقالہ۔

• ۲۳۔ مکتوبر سپر مازادی سنگ طرف پیچہ اکھ ڈھک سیمینار۔

ڈاکٹر آفاق عزیز — ڈاکٹر محفوظ جان

• ۲۳۔ اپریل، ۱۹۹۹ء سپر سرینگر مشر فنکار کلچرل
آرگنائزیشن طرف پکن ہندی مصوری مقابلہ سید مشر ۴۰-۴۲، ڈاکٹر
ہندی تقریباً ۵۰۰ پچہ حصہ نیو۔

• ۲۳۔ اپریل، ۱۹۹۹ء سپر محمد شعبان دکیل نہ بری
پیچہ اکھ شاندار تقریب نتیجہ صدارت سرینگر ٹائمز کے مدیر
اعلیٰ صوفی غلام محمد صابن تحریر۔ ڈریک ہتر نامہ نگار آسنک
اوارڈ آف مسعود حنیس تہ بہتر خطاطی ہندی اوارڈ معروف خطاط
محمد عباس دینہ۔

• ۲۶۔ اپریل، ۱۹۹۹ء مشر آو جوس مشر رساجاوداتی
سند دہہ منادینہ۔ امہ تقریب بہتر صدارت کرکیتھر ٹائمز کے
مدیر جناب ویدیشین صابن۔

• ۴۔ مئی سپر بڈرن نیرو تہ ۲۵ مئی بائیکل ورلڈ
مشاعر۔

• ۱۱-۱۲ جون ۱۹۹۹ء پیزر بیاکھ اکھ تقریب فنکار کلچرل
آرگنائزیشن طرف سید مشر مصوری ہندی مقابلہ مشر

• ادبی مرکز کمر از طرف سپر ۴-۵۔ اکتوبر ۱۹۹۷ء
سالانہ کانفرنس۔

• CCAS طرف سے ۹-۱۰ اکتوبر "وسط ایشیا۔
تسلسلہ تبدیلی" عنوان سے بیٹھ سیمینار یہ تھ منظر ریاستہ
نیز بہرہ محققو تہ دانشور و تہ شرکت کر۔

• کلچرل اکیڈمی کے پروفیسر رشید ناز کی صائب
سینئر "اکھ ملاقات" عنوان سے تحت اکھ تقریب۔

• اکتوبر ۱۸ سپر کثیر فائڈیشن آرٹ اینڈ کلچر
طرف "کاشت ثقافت تہ موجود صورتحال" عنوان سے تحت
اکھ تقریب۔ اکھ مقصود پیٹھ آد اکھ سپر پر پیٹھ محمد
یوسف ٹینگ صائب پور۔

• ۲۲ اکتوبر ۱۹۹۷ء سپر کلچر اکیڈمی ہند طرف
تواریخ سازہ زمانہ منشاء۔

• ۲۰ اکتوبر سپر ادبی مرکز کمر از تہ ریڈیو کثیر مرکز
مشترکہ اکھ واسہ سینئر محمد یوسف ٹینگ صائب پیٹھ اکھ
شاندار تقریب۔

• ۲۱ اکتوبر سپر رشید ناز کی صائب شملی ریڈیو
کثیر مرکز طرف اکھ شاندار تقریب۔

• "نے چھ نالان" تہ نارہیوئن کنزل ولس "تور
۱۹۹۶ء چہ بہترین کتاب آسنگ انعام۔

• مشہور گلوکار غلام نبی شیخ صائب آد ہلکے
موسیقی تہ بہترین سازندہ آسنس پیٹھ آکاشانی
انعام دینے۔ ●●

بقیہ ارجن دیو محبوب

انسان سے چھ تدبیر تہ برش کام ہتھ کتہ زبان

ہندین لکھارہن دوس بناوان۔ ڈاکٹر کول چھ از شری
پریم ناتھ ارہن ہند دس گیتا یہ ہنرن اردا ہونی ادیان ہند
منظوم ترجمہ چھاپ کہ پنجہ کامہ منظر مصروف۔ یہ ترجمہ چھ لکھا
طرس پیٹھ سٹھ سادہ لفظ منظر کتہ آمت تہ یہ چھ سازن
پیٹھ گھونہ یوان۔ کول چھ ہندو تاجن سارہن اہم زبان
سیتو کتہ کتہ رنگ و بالہ۔ امی موکھ چھ ڈاکٹر کول سنہر
شخصیت منظر کتہ ہند تاجن ہند سبک پر تو نظر گرہان کول
صائب چھ کاشتہ تمدن بے حد لوکھ تہ جو کہ کس تہ ہند
گرس منظر چھ خانہ یارہ ہاکہ، سو تزل بیتہ وارہ ورہن منظر
تتے پاتھ چیلان یہ تہ پاتھ پورے وری وادہ ہنہ ہند
بوکہ کامہ کس گرس منظر کتہ ہو۔ فرق چھ یہ زدہ شوئی کرن ہند
اونڈیو کچھ مختلف۔ ڈاکٹر کول سند بوکہ کامہ پیٹھ میسور تام
تحقیقی سفر چھ سٹھ زلوکھ تہ محنت طلب روڈ مت تہ
یہ اکس موخہ منظر کتہ منظر کتہ ان چھ مشکل۔ ڈاکٹر کول منظر
زندگی چھ کتہ پہلو تہ یہ پہلو دار شخصیت چھ ورنہ پھبان۔ مے
چھ امیہ کتہ ہند فر حاصل زد ڈاکٹر کول چھ مے بین و ستاد
مانان یہ تہ منظر تہ چندان حقیقت چھ۔ بہر حال یہ چھ ہند
بحر تہ "من انم کہ من دانم"

چھ بس باوہ کس ایڈیٹر ڈاکٹر آفاق عزیز تہ ڈاکٹر
محفوظہ جانہ ہند سٹھ مشکورہ تمو کوڈ اکس کاشتہ لسانی
عالمس باوہ کتہ شمارندہ۔ یہ سبک گزہ جاری روزن۔ بہ
چھ اک لہ بینیہ دعا کو زد ڈاکٹر کول گزہ چاکنی تہ باقی
اہم لسانی اکین ماہرن ہندی پاتھ کل دنیا ہس منظر کتہ
نادر روشن کرن۔ ●●

Kashmiri

A Cognitive-Descriptive Grammar

Kashi Wali, Syracuse University and
Omkar N. Koul, Central Institute of Indian
Languages, Mysore

A magnificent piece of work and will bring not only Kashmiri but all of the Indo Aryan languages closer to the centre of action in linguistics.' - *Peter Hook, University of Michigan*

Kashmiri, spoken in Kashmir, India, challenges every field of linguistics, be it synchronic, diachronic, areal, comparative, typological, modern or generative. Unlike other members of the Indo-Aryan language family, to which it is acclaimed to belong, its syntax, similar to Germanic and other verb second languages, has raised many significant issues within current generative theories proposed by Chomsky and other prominent linguists.

The book contains extensive descriptions of Kashmiri syntax, morphology, agreement and pronominal clitics. It is invaluable as a reference and source book. Its originality lies in the fact that it presents a wealth of information on a relatively unknown verb second language. It will help to clarify certain issues in current theories. Kashi Wali has been working on Kashmiri for the last ten years and has published extensively in the field of linguistics and South Asian languages.

Omkar N. Koul, a native speaker of Kashmiri has published several books and articles related to linguistics, sociolinguistics, and South Asian languages including Kashmiri, Punjabi, and Hindi. He is currently a professor cum deputy director of the Central Institute of Indian Languages, Mysore, India.

November 1996: 234x156: 408pp

Hb: 0-415-05868-6: £95.00

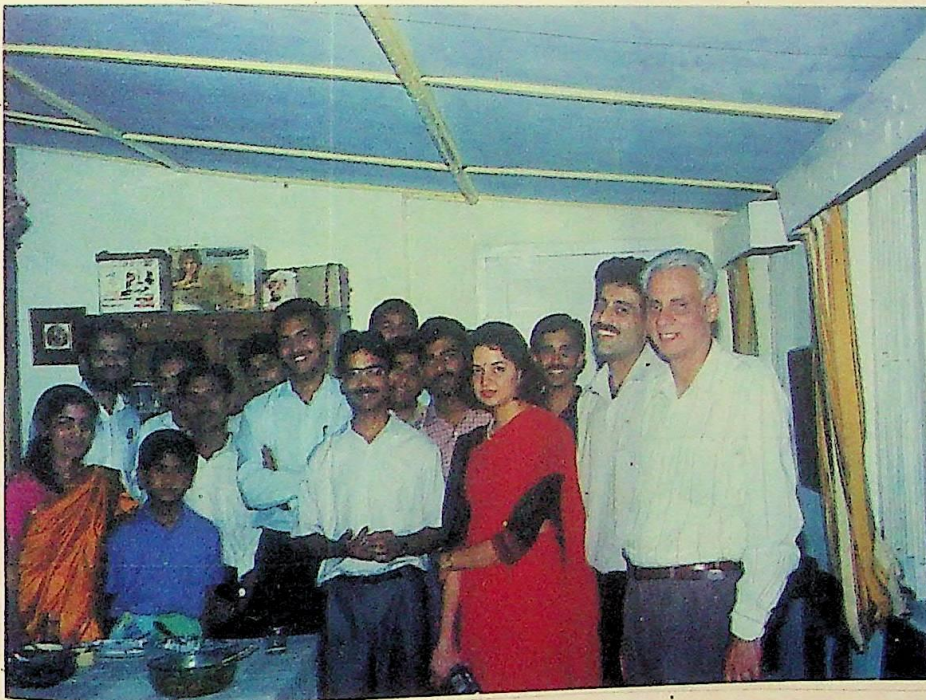
بشکریہ روٹلج

ROUTLEDGE

سرینگر میں سرینگر ٹائپرز کی مدیر صوفی غلام محمد ڈاکٹر محفوظ جان کی کتاب "کاشغر اردو افسانہ - اکھتعالیٰ مطالبہ" اجرا کران رپرٹس کالج آف ایجوکیشن پروفیسر جمنا بٹ، محمد یوسف ٹینگ، شاہد بڈگامی، پروفیسر رحمان راہی، تہ چھ تصویر میں انینگ اہتمام اوس باوٹھ کلچرل سوسائٹی، فن کار کلچرل آرگنائزیشن کو رست — فوٹو: سرینگر ٹائپرز

پروفیسر کول صاب مسوری میں ٹرینپزن سہی